

VRBIS
HIEROSOLYMÆ
QVEMADMODVM EA CHRI-
STI TEMPORE FLORVIT, ET
suburbanorum eius brevis
descriptio.

DE LOCIS ITEM QVÆ IESV CHRI-
sti & Sanctorum Passione ac gestis nobilitata sunt, alia-
rumque insigniorum historiarum brevis Com-
mentarius. Omnibus Christianis lectu vti-
lis, sacræ verò Scripturæ interpreti-
bus necessarius.

ADIVNCTA EST TOPOGRAPHICA DE-
lineatio ad viuum aeneis formis expressa, cui nu-
meri toto libro notati exacte re-
spondent

CHRISTIANO ADRICHOMIO DELPHO AVCTORE.
Editio altera ab auctore aucta & emendata.

Quantum hoc in opere præstitum sit, cognosces lector, si istud eum alio-
rum elucubrationibus conferas.

COLONIAE AGRIPPINAE.

In Officina Birckmannica, sumptib. Arnoldi Mylij.

Anno M. D. LXXXVIII.

Cum Gratia & privilegio Sacrae Caesaris Maiestatis.

Ex Comitis In. Schaff
1214. C. donationis p. 1290
Ludolff & Sylve

REVEREN-
DISSIMO ET SE-

RENISSIMO DOMINO AC
PRINCIPI D. ERNESTO, S. ECCLE-

*sie Colonienſis Archiepiſcopo, ſacri Rom. Imperij per
Italiam Archicancellario, Principi Electori, Eccle-
ſia Leodiienſis Epifcopo, Hildeſſemienſis, Friſingen-
ſis, & Monaſterienſis, Eccleſiarum Adminiſtratori;
Principi in Stabel, Rheni & alatino, Superioris*

*& Inferioris Bauaria, VVeſtphalia, Anga-
ria, & Bullioni Duci, Marchioni*

in Francimont &

cater.

VM Ierusalem vetuſtiſ-
ſima illa vrbs, veluti v-
nica phenix ſpeciali pre-
rogatiua ceteris, qua
ſub Sole ſunt à Deo al-
tius honorata, ideoq; merito totius
Mundi primaria, nobiliſſima, ac cele-
berrima ſit, Sereniſſime Princeps, o-
pera precium duxi ad Dei gloriam,
& illuſtrandam ſacrae Scripturae ac
Paſſionis Chriſti intelligentiam, ex ſa-
cris Biblijs, Joſepho, Hieronymo, &
alijs probatae fidei auctoribus, nec
non ex veteri maiorum traditione,
genuinam ac veram eius, templique

EPISTOLA

in ea totius terrarum Orbis speciosissimam formam describere. Hæc enim est vrbs illa immortalis laude digna, quam singulæ ferè sacrarum literarum paginæ commendant; quam Catholica Ecclesiæ diu notuque in Psalmis, hymnis, & lectionibus decantant. Hæc, insignis ille locus est, quem elegit Dominus: in quo solo, Deo sacrificare, & agnum paschalem comedere Iudæis licitum erat: in quo etiam iuxta legis mandatum omnes & singuli tribus vicibus in anno, nempe in festis Paschæ, Pentecostes, & Tabernaculorum, ante conspectum Dei apparere, ipsique munera offerre tenebantur. Quam Iesus Christus Dei filius, nec non Prophetæ, Apostoli, alijque viri pietate eminentes, non solum sacris pedibus calcarunt, & cælestium verborum tonitru, ac miraculorum fulmine illustrarunt; sed suo effuso etiam sanguine ita nobilitarunt ac sanctificauerunt, ut eius lapides, si digito terantur, quodammodo sanctitatem redolere; ipsaque tellus, si manu prematur, sanguinem stillare videbuntur. Ut vel ob has duntaxat causas

ex-

DEDICATORIA.

ex vniuersis Mundi regionibus nobi-
les pariter & ignobiles, non viri tan-
tū, sed mulieres etiam, & patriæ fi-
nes, & dulcia linquētes pignora, non
sine magno labore & expensis mul-
tis per mare, per terras, per truces po-
pulos, perque mille pericula ad hanc
visendam maxima animi pietate cō-
uolare, locaque sancta Christi sacra-
mentis, & nouæ legis mysterijs insi-
gnita visitare & exotculari hætenus
consueuerunt.

Hanc igitur urbem magna indu-
stria in tabula graphicè ad viuum
delineatam, ac viuidis coloribus de-
pictam, accuratè breuiterque descri-
ptam, tuæ Celsitudini dedico Sere-
nissime Princeps, qui nobilissimo Ba-
uarorum stemmate prognatus, (ex
quo antè ducentos septuaginta an-
nos Ludouicus Bauarus, & postea
Robertus Bauarus Imperatores Ro-
mani orti, annis plus minus quadra-
ginta tribus, summa cum laude im-
perauerunt) propter eximias animi
tui dotes ad eā electus es dignitatem,
vt inter Romani imperij, Septem-
uiros, locū obtineas secundum. Ne-
que verò Princeps serenissime abs re

EPISTOLA

(quamvis exiguum sit quod profero) neque in hoc negotio quicquam à nomine tuo alienum me facere arbitror. Nam cum clarissimus & Christianissimus quondam Princeps Godefridus dux de Bullion perpetua dignus memoria, cum fratribus suis Balduino & Eustachio forti manu hac vrbe summa cum laude expugnata armisque subacta, à Christianorum Principibus totoque exercitu Rex Ierusalem creatus, sibi & posteris suis Hierosolymorum Imperium meritò adscripserit; Quis non videt Princeps Serenissime, cum tu tantis ducis & nomen & ducatum possideas, hanc urbem & nomini & Celsitudini tuæ optimo iure deberi? Maxime cum olim illud ipsum sensisset eum Principem, qui ex aduersariis nostris diu post Godefridum Hierosolyma potitus est, non obscurè argumento probari posse videatur. Cum enim amplissimus ille Leodiensium antistes Ioannes ab Heynsberch (qui tùm Atrebatum in pacificatione inter Carolum, septimum Franciæ regem, & Philippum Brabantiae ducem facienda, tùm Aquisgrani in coronatione Fre-

DEDICATORIA.

ne Frederici tertij ducentis quinquaginta albis equis comitatus, suam magnificentiam abundè declarauit) aliquando Hierosolymam proficiscens in literis quibus fidem publicam petebat, titulum ducatus Bul lionensis expressisset, (quò tutius per Turcarum terram, in Palæstinam proficisci posset) Turca nomen illud Hierosolymitani Regis esse agnoscens atque horrens, fidem dare noluit. Hac igitur ratione persuasus Reuerendissime Præsul & Domine clementissime hanc meam qualemcunque vrbis Ierusalem descriptionem, eiusque veram in tabula depictam imaginem tibi nuncupo atque dedico: confidens exiguum hoc beneuoli animi mei pignus, quod pia mente offero, quò inter graues variasque diuersarum rerum curas, gloriosissimam hanc urbem, templumque splendidissimum inspiciendo, ac Saluatoris nostri passionem contemplando animum reficias & oblectes, pro ingenita mentis generositate tibi gratum acceptumque fore. DEVS Optimus Maximus tuam Celsitudinem quàm

EPISTOLA
diutissimè seruet incolumem. Co-
lonia Agrippinae è nostro Mu-
sæo, Anno à nato Christo
M. D. LXXXV.

Reuerendissima Illustrissimaq;
Celsitudini tue

Deuotiss.

Christianus
Adrichomius
Delphus.

IN

IN NOVAM ET ABSOLVTAM
VRBIS HIEROSOLYMITANAE TO-
pographicam & historicam descriptionem, la-
bore & industria Docti & venerabilis viri,
D. Christiani Adrichom Delphenſis
Bataui, ex ipsis antiquitatibus
erutam, & in lucem
prolatam,

MICHAELIS AB ISSELT AMORFOR-
TII Carmen.

Dilacerant varia mortalia pectora cura
Terrarum in multas tracta retracta plagas.
Dum proficiſcuntur ſpacioſa per aquora Mundi,
Dum populos varios, regnaq; adire volunt.
Quid iuuat Aegyptum ſpectare? quid oſtia Gangis?
Aut Antra phagor currere ad occiduos?
Arctos ſedes, Eoaq; noſcere regna,
Inſula in lenio quoiq; natant pelago?
Hac oculos paſcunt, animos haud paſcere norunt.
Si deſit pietas, ſcire quid iſta iuuat?
Spectatum i potius loca qua veſtigia Chriſti
Sacrârunt, roſeo picta cruore Dei.
I potius Solymas, ſine ſumptibus ire, pedemq;
Cum lubet haud laſſum mox reuocare licet.
Tanta Adrichom nuper peperit tibi commoda Delphus,
Cui Chriſtus tribuit nomen & ingenium.
Sumptibus hic magnis, magnisq; laboribus offert
Antiquas Solymas, Lector amice, nouas.
Qua trux Chaldaus, qua Titus & Itala pubes
Mœnia deſtruxit, nunc reparata vides.

Hanc urbem quondam Omnipotens è millibus vnā
 Elegit, sacram iussit & esse sibi.
 Hic lex, hic Templum, Dominog, hic thura cremari,
 Osferriq, dapes precipiente solent.
 Hic sua reddebant Vates oracula quondam,
 Doctrina hic veteris pagina scripta fuit.
 Ex hoc vera fides, doctrinaq, vera theatro
 prodijt, hic parta est gratia lexq, simul.
 Hic licet insignem Christi spectare palæstram,
 Qua Satana victo lata trophæa tulit.
 Quam quid lustrarent se cæcis viriusq, frequentes
 Affluere hinc turba cum pietate solent.
 Non iam sylvarum, vastiq, adeunda pericla
 Aequoris, aut sumptus hic facien- dus erit.
 Cuncta Adrichom Delphi pictæ loca sacra tabella
 Subijciunt oculis conspicienda tuis.
 Cernis vbi Christus Diuini semina verbi
 Sparsit, vbi cœnans pignora sacra dedit.
 Orat ibi; hic capitur; scelerato hic traditur Anna:
 Hic Caiphas, illic tectæ Pilatus habet.
 Hic misere innocuus puerus caditur Agnus,
 illic de pectus spineæ sarta gerit.
 Est vbi purpureo flagrus laceratus am- ctu
 Spectandus populo ducitur ante fores.
 Aspicias vt sacro perfusum sanguine Præses
 Condemnat, propriam portat vt Ipse crucem.
 Hic monte excelso moribundus ab arbore pendet,
 Hic sepelitur, ibi surgit, & astra petit.
 Quid multis? quando mentem deuotio pulsât,
 Siue pati Christum cernere quando voles,
 Ingredere hanc tabulam; durum nec sit tibi Christum
 Per loca supplicij singula quæque sequi.

Affici-

Afficiere noua quadam dulcedine: multum
 Scilicet inflammat, res ubi gesta, locus.
 Sit liber in manibus typus obseruetur oculis,
 Christi mors animo nec cadet alma tuo.
 Quid tibi nunc Auctor tanto pro munere speras?
 Gratia quæq; tui, n' exq; laboris erit?
 Nec petis humanum quicquam, Mundana nec ambis,
 Postquam animo semper vox sonet illa tuo:
 Migrandum mox De'phe tibi, nunc collige tecum
 Sarcinulas, dicet mox herus, hospes abi.
 Quid vis ergo tibi dabimus? cum tanta requirat
 Gratia restitui munera digna sibi.
 Vis dicam? Domino prece commendabere nostra,
 Ut det mercedem qui dedit ingenium.
 Cælestes ut det Solymas habitare benignus,
 Pingere terrestres qui dedit arte tibi.

ALIVD

ALIUD FRANCONIS ESTII

Gorcomij.

Antiqua Solymes, terra decora alta Syriſſa
 Mœnia, fatidicis multum cantata prophetis,
 Ifacidum quondam ſolia auguſtiſſima regum
 Lector amice vides, ſolerte renata labore,
 Inq̃, recente typo formam referentia priſcam;
 Mœnia ſinitimas non tantum nota per oras,
 Sed quacunq̃, patet terrarum maximus Orbis,
 Quam Sol mane diem curru ſtammante reducit,
 Quaq̃, iubar feſſus ſero iam veſpere condit,
 Amphitheatralis minor vt ſit gloria fame,
 Ac operum eſt olim quicquid nūrata vetuſtas.
 Mœnia primæui poſt impia facta parentis,
 In quibus affulcit noſtris lux prima tenebris,
 Et rediuiua ſalus agris mortalibus orta eſt,
 Morte palaſtrites vbi victa, liuida Chriſtus
 Contriuit pedibus maleſuadi colla Ceraſta,
 Et Phlegetontæ ſpolijs gauiſus Auerni
 Stellantis limen nobis reſerauit Olympi.
 Haud impunè tamen Stygijs lymphata Chelydriſ
 Auſa immane nefas vrbiſ gens incola ſancta,
 Demiſſam calo ſobolem, pia pignora Patris,
 Spem Diuum atq̃, hominū, dum funere multat acerbo
 Innocuam, & ſontem nullo, niſi crimine noſtro.
 Prodigijs ſed enim ſubito cæleſtibus acta
 Vindictis ingentem præſenſit Numinis iram:
 Vidit per nubes acies certare cruentas,
 Atque enſem radiare ſupra delubra minacem,
 Plurimaq̃, iſtantis non vana oſtenta ruina:
 Armis Troiugenūm donec vaſtata Quiritum,
 Preſſa fame, quaſſata malis, exhaustaq̃, tæbe

Aëris

Aëris haud sani, plebis procerumq; caterua
 Occidit, ac tandem sacra subuersa Sionis
 Illa cadit moles, saxa & saxa reuulsa
 Ardua demissis aequarunt culmina terris,
 Victaq; Romanas timuit Iudaea secures.
 Vix Solyma veteris quicquam nisi nobile restat
 Nomen, & ad seros prorepens fama nepotes.
 Non tulit immenso Christi percussus amore,
 Egregiusq; animi. Bataua telluris alumnus
 Christiades Adrichom, proauito stemmate clarus,
 Tam sancti veneranda loci vestigia, rerum
 Tantarum monumenta premi sub nubibus atris,
 Atq; oculis animisq; simul subducier ipsis.
 Ast ut apus flores aut Hybla, aut dulcis Hymetti
 Peruolitans hic inde legit, conditq; operosis
 Mella saporis fauis, nulliq; imitabile donum
 Fabricat, & paruis molitur maxima cellis:
 Sic passim veterum delibans scripta virorum,
 Praclarum meditans opus, Diuina coëgit
 Tot portenta simul parua calata tabella.
 Ut foras cum vicis, Regumq; palatia, turres,
 Templaq; mittanius summo fundata Tonanti;
 Mirandum Salomonis opus, terrisq; stupendum;
 Gesta suo quacumq; loco, numerisq; notata,
 Tam clara sub luce patent, sic ordine certo,
 Ut fieri, non duntaxat cerni, omnia credas.
 Hic videat pius extrema cœnacula mensæ,
 A Eternosq; suis dantem se sedere Christum.
 Hic videat funestus ubi, diriq; sacratus,
 Prodidit insontem Dominum malefidus Iudas.
 Hic Anna, Caiphaq; domum, ludibria, flagra,
 Quicquid & infesta sub plebe, & iudice passus

Non

Non a quo, assertor lapsus spesq; vnica nostris;
 Quaq; viam fecit sub pondere pressus iniquo
 Baiulus humani sanctissimus ille reatus;
 Quoq; loco (bonus ab quis parcat fletibus) heu se
 Impendit nobis, & mortem morte peremit,
 Carceris & nostri rupit retinacula victor.
 Chare Adrichom, Delphis non inficiande paternis,
 Qua precor o tantarum opifex tibi pramia rerum?
 Laus quando mundana tibi, tibi munera sordent,
 Ipse tibi merces meritum, & gloria fiat,
 A quo nomen habes, pro quo tot adire labores
 Sex lustris tibi dulce fuit, ceu prapete penna
 Cuncta Palaestina vt vigili loca mente pererrans,
 Lustrares animo, mira q; industrius arte
 Colles & Libani, & semper fragrantis Idumes,
 Melle solum manans, & lacte fluentia regna,
 Abrami prisci promissa Nepotibus arua.
 Ipse inquam merces fiat, qui se tibi totum
 Protensis manibus, nec parco sanguine fuso
 Tradidit, ipse iterum calo rutilante propinet
 Se tibi, & aeterni sociatum vinculo amoris
 Haredem adsciscat patrij per secula regni.

ALIUD A. M. D.

VRBS vetus, Isacidiq; sequens, & celsa Sionis
 Pergama tot tripodas vari monumentaq; regū
 Sanctorum ostentans, & tot celebrata stupendis
 Veri hominis, veriq; Dei virtutibus olim,
 Religione potens, & auitis inelyta sacris,
 Incluta diuitijs, & sancti immania templi
 Culmina, marmoreasq; leuans ad sidera turres,
 Floruit, & tantos olim captauit honores:

Verum

Verum eheu iacuit iam multis diruta sacris.
 Illam nempe diu funestis cladibus actam
 Decretum Superiorum, & ineluctabile fatum
 Funditus euerfam voluit, pessumq; iacentem.
 Ergo quid ignotas per nulle pericula terras
 Arripis, & pelagus diuturna classe fatigas?
 Non etenim Solymorum urbem, nec culmina vides
 Ardua Davidis, neq; sacri grandia sani
 Tecta, sed antiqui vestigia paucula sacri.
 Ut tamen intuitu posses lustrare vetustam
 Sancta vrbis faciem, & dei tibi operosa stupendi
 Limina, oliviferos colles regimq; penates,
 Et nobis veneranda data monumenta salutis,
 En tibi subtili studio Compendia strauit
 Ingenio prestans Adrichom paruoq; libello
 Exhibet antiquam Solymum statuentia formam.

ALIVD

GEORGII VERBVRCH

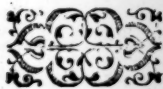
Delphi.

Inibus Argolicis non hac tibi lector imago
 Offeret in cireres Pargamia versa suos.
 Non Ron am reum dominam tantisq; superbam,
 Innumeras gentes qui domuere, viris,
 Sed Solymam. Ducis inuicti certamine claram,
 Quo periere simul mors, Stygiusq; draco.
 Quae nec in nihilum per plurima bella redacta est,
 Barbarico in sacrum motu furore solum.
 Attamen vrbs nulli tectis, opibusq; secunda
 Ausonio nondum milite pressa fuit.
 Delphius hanc Adrichom calatam misit in auras,
 Illustre à Christi nomine, nomen habens.

Dispo.

Disposuitq; suo cunctos sic ordine vicos,
 Mœnia cum portis, templa theatra, domos:
 Omnibus vt palmam facile eripuisse putetur,
 Et summam laudem promeruisse sibi.
 Quod citò percipiet nulla licet arte politus,
 Hunc modo cum reliquis, conferat ipse typum. a
 Explicat historicis breuiter loca singula scriptis,
 Christus vbi pœnas, suppliciumq; tulit.
 Atq; vbi sunt veterum monumenta relicta parentum;
 Diuino gesta numine signa rei.
 Qua latuere prius vis ergo noscere mira,
 Mira liber pandet, qua latuere prius.
 Queis non exiguos sumptus fecere videndis,
 Iudaam longa qui petiere via.
 Quare Adrichom nostri debent tibi iure nepotes
 Multa, quod hoc pacto sacra futura iuuas.
 Sed quia contemnis, quicquid miramur in orbe
 Terrarum, merces sit tuâ sola Deus.

P R A E-

PRÆFATIO.

CHRISTIANO LE-

*ctori Christianus Adri-
chom. S.*

CVM historię veritas
fundamentum sit & *Hieron.*
fidei, & intelligentię *tom. 3. e-*
spiritalis, Christiane *pist. 27. ad*
lector, rerum autem *Dard.*
gestarum historia absque locorū
cognitione cęca sit, eorū verò cog-
nitio multum lucis tum historię
veritati, tum spirituali eius inter-
pretationi prabeat: idcirco hoc in *Operis hu-*
opere duo summa diligentia mi- *ius ratio.*
hi obseruanda existimaui. Primò,
vt Hierosolymę; vrbium omniū
clarissimę totoq; Orbe celeberrimę,
cuius frequentissima in sacris
& profanis historijs sit mentio, ve-
ram ac viuam imaginē, sicut Chri-
sti ætate floruit, perfectamq; tem-
pli, fama super æthera noti, ac eter-
na memoria digni, formam, ex sa-
cro sancta Scriptura, & classicis scri-
ptoribus, atque vetusta fidelium tra-
ditione, in tabula Apelleo penicil-

B lo ad

P R A E F A T I O.

Io ad vnguem deliniarem: ac singulorum locorum nomina, origines, situs, formas, & insigniores quasque eorum historias Laconica breuitate describerem. Secundò, vt passionis Christi loca, quæ religiosè à maioribus obseruata, etiam nunc à fidelibus magna pietate honorantur, suo quæq; loco collocarem, & quid in vnoquoque perpeffus sit, tãquam iam ante oculos gereretur, viuide depingerem: depicta verò, dilucida breuitate explicarem. Hinc enim, quæ quantaq; nostri causa passus sit, & clariùs intelligetur, & còmodiùs memoria retinebitur. Cœterum erunt fortasse qui hoc nostrum studium minus probabunt, quòd pleraq; ex maiorum traditione habeamus; quibus respòdeo, etiã hîc locum habere posse insignem illam S. Hieronymi Ecclesiæ Doctoris sententiam, omnium Catholicorum

Hieron.to. ore probatâ: Traditiones Ecclesiasticas. Epist. 28. cas, præsertim quæ fidei non officiant, ita obseruandas, vt à maioribus tradita sunt.

um.

Vt taceam interim nimis temerarium,

P R A E F A T I O.

rium, imò prorsus impium esse, id
nunc tandem velle negare, quod
piè, quod semper, quod ab omni-
bus est receptum. Quicumque er-
gò Christi sanguine abluti, Chri-
stianum ab eo nomen gerimus, at-
que si nomini fides respondeat,
& vita à veritate non dissentiat,
Christi meritis & gratia saluādi su-
mus, credamus quod incorrupta
& veneranda credidit antiquitas,
nullatenus recedamus ab his, quæ
Maiores nostros sine supstitutione
celebrasse, toti⁹ Orbis consensu ad
nos vsq; deuolutum est. Grataq; a-
nimi pietatesepe ea recolam⁹ loca,
quæ passionis Christi memoriā sa-
lubriter nobis ingerunt:& ad quæ
hæc tabula nos manu ducit, fidei
mentisq; nostræ oculis eundē Dei
filiū quasi antè nos præsentem in-
spiciamus penitusque intueamur
maximo ipsum salutis nostræ vr-
gēte amore, Paschali cœna in Cœ- *Passionis*
naculo Sion peracta, in hortū Oli- *Christi Epi*
ueti progressum, præ imminenti- *tome.*
um afflictionū angustia orare ac
sanguinē sudare. Mox à scelerato

PRAEFATIO

Juda tradi, à Iudais, ut agnus à lupis, inter clamorum armorumq; strepitus truculenter capi, vinciri, trudi & ad domum Annæ duci. Ibi alapa cædi. Inde ad Caiphæ palatium trahi, inibi falsò accusari, dānari, conspui, velari, palmis pugnisque percuti, ac varijs modis tota nocte illudi & affligi. Manè per urbis medium ad Pilati ædes rapi. Hinc ad Herodis palatium abduci iterumque accusari, ab eo sperni, illudi, ac morionis instar candida veste indutum, per aliam ciuitatis viam ad Pilatum reduci. Ibi denuò multorum criminum accusari, nudari, dirè flagellari, purpura indui, spinis coronari, variè derideri, conspui, vellicari, alapis & arundine percuti: sicque tractatū populo ostendi, ac morti adiudicari. Deinde graui cruce oneratum, acerbis & cruentis gressibus populo omni spectante, per magnam ciuitatis partem, perque portam iudiciariam, & extra urbem per arduam & petrosam viam furente militum violentia trahi, tūdi,

P R A E F A T I O.

di, vrgeri, & ad Caluariae montem
perduci. Ibi rursus nudari, lassum
felle potari, ipsoque meridie cru-
ci adfigi, affixum in altum erigi. In
cruce autem per tres horas suspen-
sum conuicijs modisque varijs ir-
rideri, sitientem aceto potari, deni-
que eum, qui vna sanguinis gutta
Mundū saluare poterat, per quin-
que vulnerum riuos suam toto cū
sanguine vitam nobis effundere.
In huius sanè rei figuram, olim ser *Num. 21.*
pentem aeneum à Moyse in deser- *Ioan. 3.*
to erectum, aspicere debebant ij,
qui sani & salui esse desiderabant.
Ad hoc etiam spectaculum Pater
coelestis fideles quasque animas e-
uocans: *Egredimini*, inquit, *filiae S d,* *Cant. 3.*
& videte Regē S. lmonem: imò plus-
quam Salomonem, *in d ademate,*
quo coronauit illum mater sua: natura
quidem illa mater, corde autē fœ-
ua eius nouerca, Synagoga. Simili-
ter & Christus in cruce pendēs cla-
mat: *O vos omnes qui trāsitis per viam,* *Thren. 1.*
attendite, & videte si est dolor sicut do-
lor meus.

Nec solūm ad considerandum &

PRAEFATIO.

Exod. 25.

Hebr. 8.

meditandum hæc, sed & ad imitan-
dum Deus in sacra Scriptura spiri-
tuali sensu interpretata nos horta-
tur, cum ait: *Inspice, & fac omnia secun-*
dum exemplar, quod tibi in monte mon-
stratum est.

Liber π α υ
α γ γ ε λ ο ς .

Omnia siquidem vitę præcepta,
quæ saluator noster toto prædica-
tionis suę tempore tum verbo tū
exemplo nos docuit: ea vno passio-
nis die in seipso expressit. Quare si
Christum non solum verbo, sed
etiam opere imitari voluerimus
ex viua ipsius in monte Caluarię
crucifixi effigie, veluti ex aureo li-
bro, qui nobili trium electissima-
rum linguarum titulo insignitus,
& lanceę, clauorum, spinarum, ac
flagrorū calamis in purissima Ag-
ni immaculati membrana, purpu-
reo eiusdem sanguine cōscriptus
est, docti pariter & illiterati facili
compendio perfectam Theologi-
am, saluberrima Medicinę reme-
dia, summam Iuris ac iustitię peri-
tiam, Artium liberalium scientiā,
Verę humilitatis, obedientię, pie-
tatis, charitatis, patientię, omniū
deni-

P R A E F A T I O .

denique virtutum perfectissima
queq; addiscere, & ad Christi, amo
rem atq; imitationem inflamma
ri possumus.

Sic B. Dei genetrix stans iuxta *Cōtempla*
dominicam crucem, non solum *tio Crucifi.*
corpore, sed & corde per fidē (qua *xi.*
in ea non vacillauit) filij sui vulne *Ioan. 15.*
ra pijs spectabat oculis, eaq; cōfe
rens in corde suo, adeò confortata
est, vt iam, quemadmodum *Amb. in Lu*
Ambrosius ait, pro humani generis sa *ca. cap. 23.*
lute etiam mori esset parata. Sic *Ioan. 19.*
Ioannes Crucifixi latus lancea a
periri, atque inde manare sangui
nem & aquam, fixis oculis & vi
dit, & testimonium eius perhi
buit: qua quidem consideratione
tantum profecit, vt hinc tandē ab
solutissimus Theologus, Sanctissi
maque Trinitatis aquilinus Con
templator euaserit. Sic latro cum *Luc. 23.*
crucifixū videret & audiret, mox
ad Christum conuersus, ipsumque
confitens, homicidij penā (inquit *Hieron. to.*
ille sacri nominis Heros) fecit mar *1. epist. 13.*
tyriū, & crucem mutauit paradi *ad Paulin.*
so. Sic & Centurio ex hoc specta
culo

PRAEFATIO.

Marc. 15.

*Chrysost.
in Matt.*

6. 27.

Ioann. 20.

culo tantum fidei accepit robur,
vt sub cruce inclytus fact⁹ sit Chri-
sti Confessor, & postea etiam Mar-
tyrio, vt ait Chrysostomus, sit coro-
natus. Quin & Thomas crucifixi
vulnera conspiciendo & contre-
ctando ita fide illuminatus est,
vt Christum & Dominum & De-
um suum clarè profiteretur. Hac
cùm ita se habeant, & amor, vt ma-
gnes attrahit ferrum, ita amorem
alliciat; quis est quæso, quem tam
vehemens Christi amor, imò ar-
dor, ac flamma, non afficiat, inflā-
met atq; accendat? Quis cùm mo-
rienti Christo omnes compatian-
tur creaturæ, Sol obscuretur, ve-
lum tēpli scindatur, terra mouea-
tur, petra rumpātur, sepulcra ape-
riantur, mortui resurgant; Quis di-
co non admirabitur, quis non ob-
stupescet solos duos & induratos
Adæ filios, quorum causa morie-
batur; hoc tanto beneficio non
moueri?

Adamas durissimus ille lapis,
hirci sanguine; ferrum ignis calo-
re emollitur; & Christiana pecto-
ra pluf-

P R A E F A T I O.

ra plusquam adamantina & ferrea,
Christi nec sanguine nec igne e-
molliuntur? at Dei filium rursus
sibi metipsis crucifigunt, ostentui
habent, conculcant, & sanguinem *Heb. 6. 10*
testamenti pollutum ducunt?

Ecquid dignius obsecro, quid
iustius, quid æquius ac salutaris
esse nobis posset, quàm ut sic amā-
tem redamaremus, atq; amatū imi-
taremur? Nam si quid hac in re dif-
ficile, si quid graue videtur, illud
amor suaue iugū Domini, leue ac
facile reddit: leuis est enim labor
omnis amanti: ac iuxta celebrem
illam S. Gregorij sententiam, *Nil
adèd graue est, quod non equanimiter tolere-*
tur, si Christi passio ad memoriam reducatur. *Gregor. in*
quadame-
Parua enim toleramus, si recorde- *pistola.*
mur quā dura verba, duriora ver-
bera, durissima supplicia pro no-
bis ille passus sit, qui in capite tulit
coronam, in oculis velamē, in au-
ribus cōiicia, in ore fel & acetum,
in facie sputa & alapas, in genis vel-
licationem, in humeris crucē, in
corde mœrorem, in visceribus cō-
cussionem, in corpore flagella, in

P R A E F A T I O.

Esa. 1.

membris extensionem , in manibus & pedibus perfossionem , denique à capite ad pedum plantas vsque innumera sustinuit vulnera, & dolores. Vnde sicut quondam amaræ aquæ Mara, iniecto à

Exod. 15.

Moyse ligno in dulcedinem versæ sunt: ita omnis nostra tribulatio, si Christi crux adhibeatur, dulcescet, eiusque fel in mel conuertetur. Harum enim saluatoris nostri afflictionum meditatione fides illuminatur, spes roboratur, charitas inflammatur, virtutesque omnes augentur.

*August. in
l. de virgi
nitate.*

Quamobrem non minus verè, quàm piè ignitis verbis ad idipsum nos prouocans Ecclesiæ lumen D. Augustinus, *Inspice*, inquit, *vulnera pendentis, sanguinem morientis, precium redimentis, cicatrices resurgentis: caput habet inclinatum ad osculandum, cor apertum ad diligendum, brachia extensa ad amplexandum, totum corpus expositum ad redimendum. Hæc quantas sint cogitate, hæc in statera vestri cordis appendite, ut totus vobis figatur in corde, qui totus pro nobis fixus fuit in cruce.* hucusque Augullinus. Vnde non semel hæc meditatum esse sat sit, iuuet vsq; recollecte: de-

P R A E F A T I O.

re:decies,imò milies repetita magis ac magis iuuabunt. In cuius salutaris passionis contemplatione etiam si multū proficiamus, nunquā ad perfectam eius cognitionē perueniemus, sed semper nobis supererit, quod quæramus: cuius plena cognitio caelestis patriæ reseruetur. Interim in his die nocteq; contemplari, in his ociari ac negociari, in his gloriari ac totos esse: his inuigilare, his indormire, his immori, Christianissimum ac maxime salutare est. Vale.

Loci aliquot sacrae Scripturae
in laudem Ierusalem.

Threnorum II.

Hæcne est vrbs perfecti decōris, gaudium vniuersæ terræ?

Ezechielis. V.

Hec dicit Dominus Deus: Ista est IERUSALEM, in medio gentium posui eam, & in circuitu eius terras.

II. Paralippomen. VII.

Eligi locum istum mihi in domum sacrificij.

Psal-

PRAEFATIO.

Pfalmo. LXXIII.

*Deus autem Rex noster ante saecula,
operatus est salutem in medio terra.*

Isai. II. Mich. III.

*De Syon exhibet lex, & verbum Do-
mini de IERUSALEM.*

Apocalyps. XXI.

*Vidi sanctam ciuitatem IERUSA-
LEM nouam, descendente n de caelo, à
Deo paratam, sicut sponsam ornatam vi-
ro suo.*

Tobiae XIII.

*IERUSALEM ciuitas Dci,
luce splendida fulgebis, & omnes fines ter-
ra adorabunt te. Nationes ex longinquo
ad te venient: & munera deferentes, a-
dorabunt in te Dominum, & terram tu-
am in sanctificationem habebunt. Nomē
enim magnum inuocabunt in te. Maledi-
cti erunt qui contempserint te, & condē-
nati erūt omnes qui blasphemauerint te,
Benedictiq; erunt, qui aedificauerint te.*

Tu

PRÆFATIO.

*Tu autem lætaberis in filiis tuis, quoniam
omnes benedicentur, & congregabuntur
ad Dominum. Beati omnes qui diligunt
te, & qui gaudent super pace tua, & qui
videbunt claritatem IERUSALEM.
Portæ IERUSALEM ex sapphiro &
smaragdo aedificabuntur: & ex lapide pre-
tioso omnes circuitus murorum eius. Ex
lapide candido & mundo omnes plateæ e-
ius sternentur: & per vicos eius ALLE-
LUIA cantabitur. Benedictus Dominus,
qui exaltauit eam, ut sit regnum eius
in sæcula sæculorum super
eam. Amen.*

i

IERVSALEM, SICVT CHRISTI TEMPORE FLORVIT, ET SVBVRBANORVM, INSIGNIO- rumq; historiæ eius brevis descriptio.

SIMVLE ET LOCORVM, QVAE
IESV CHRISTI ET SANCTORVM
*passione gestisq; decorata, ac religiose à maioribus obser-
uata, & quasi per manus posteris tradita, adhuc pia à
Christianis veneratione coluntur, succinctus Commen-
tarius: per omnia cyfrarum numeris sua nunc e-
dita & ad viuum expressa topographi-
ca delineationi conformis ac
respondens.*

CHRISTIANO ADRICHOMIO
Delpho Auctore.

I.

IERVSALEM, ciuitas Dei ele- *Loci origi-*
cta, sancta, & gloriosa, fundata *nales, vbi*
in montibus sanctis; loci emi- *hac plerū-*
nentia, cæli solique fœlicitate *que plerū-*
cunctas Mundi vrbes superās, *fususq; tra-*
in totius Orbis & Iudææ me- *stantur.*

dio, ceu centrum & vmbilicus terræ, sita est: & *Psal. 47.*
tanquam Regia inter omnes accolæ, velut ca- *& 86.*
put in corpore, eminet, splendidisq; ædificijs *Matt. 4. 5.*
ficut Sol præ cæteris lucet. Tantaq; gloria il- *Psal. 73.*
lustratur, vt singulari quodam priuilegio vni- *Ezech. 5.*

C

cus

IERVSALEM.

38. *Hiero.* *ibid.* *Ios. lib. 3.* *bel. Iuda.* *cap. 2.* *Deut. 16.* *17.* *Psal. 47.* *Tren. 2.* *Gen. 14.* *Ios. li. 7. an.* *Iud. ca. 3.* *Gen. 10.* *Ios. 10. 15.* *Iud. 1. 19.* *2. Reg. 5.* *1. Par. 11.* *Ios. l. 7. an.*

cus olim fuerit electus à deo locus : ac non tantum fidelis cuiusque animæ, verum etiã electæ militantis Christi in terris ecclesię, denique & beatę illius in cœlo triumphantis existerit figura. Vrbs perfecti decõris, gaudium & exultatio vniuersæ terre. Hæc circa annum à Mundo creato, bis millelimum & vigesimum tertium tempore Abrahami à Melchisedec rege condita. Hebraicè S A L E M, Græcè verò S O L Y M A vocata est: atque ab eo quinquaginta annis possessa videtur. Quam deinde Iebusæi, à Iebusæo filio Chanaan prognati, occupauerunt : à quibus IEBVS, & IEBVSAEV M aliquandiu dicta est. quo tempore eius regem Iosue occidit. Tentauerunt autem eam Iebusæi annos octingentos & viginti quatuor. tantumque vrbis fidebant firmitati, vt Dauide rege ipsam oppugnato, per contemptum cecos, claudos, ac muti los in mœnibus collocarint, dictitantes hos ad arcendum hostem sufficere.

cap. 3. *Hier. to. 3.* *de loc. Hebra. lit. l.* *Eus. Euāg. prap. li. 9.* *3. Reg. 3.* *5. 6. 7. 9. 10.*

A T Daud cum diuina ope adiutus ciuitate potitus esset expulsis Iebusæis, eam per circuitum reedificans, arce muniens, & inhabitans, totius Iudææ prouincię Metropolim, ac Regni caput fecit: atque deinceps IERVSALEM, quasi IEBVSSALEM, b. elemento euphonię gratia in r. mutato, Græcè autem inflexo vocabulo HI E R O S O L Y M A appellata est. Sunt tamen qui scribunt à templo, quod Solomon in ea magnificentissimum construxit, Hierosolymam quasi Hieron Solomonis nuncupatam. Nam Græci ἱερόν templum vocant.

IERUSALEM.

3

caht. Succedente tempore Salomon alijque & cater.
 reges Iuda magnam ei accessionem adiunxe- *Iof. lib. 8.*
 runt, illamque validissimis portis, turribus, mu- *ant. ca. 2.*
 ris, & fossis; item templo, palatijs, præclaris- *& 5.*
 simisque edificijs ita munierunt, atque exor-
 nauerunt, vt totius Orbis inter vrbes miracu-
 lum esset, ideoque silentio magis quam infimo
 sermone honoranda sit. Hoc ornatu ac splen-
 dore annis quadringentis & septuaginta sep-
 tem velut terrenus Paradisus floruit, habens
 circuitum quinquaginta stadiorum, & per gy- *Iof. con. A-*
 rum vrbis, fossam in lapide excisam, sexaginta *pion. li. 1.*
 pedum profunditate, latitudine verò duceto- *Strabo Geo*
 rum & quinquaginta. in qua commoraban- *graph. l. 16.*
 tur hominum circa centum & quinquaginta
 milia. Verum cum principum populi que im- *4. Reg. 16.*
 pietas non modo templum idolorum abomi- *21. 2. & 25.*
 nationibus profanasset, sed etiam sanguine in- *2. Par. 28.*
 noxio crudeliter effuso urbem ad os vsque im- *33. 36.*
 pleuisset, Diuina ultione vnâ cum Templo,
 principibus & populo per Nabuchodonosor
 Babylonie regem (Dei autem flagellum) i- *Mich. 3.*
 ta funditus euersa, ac septuaginta annis de- *Ierem. 25.*
 solata fuit, vt Sion quasi ager araretur, &
 Ierusalem quasi acervus lapidum esset, &
 mons templi quasi excelsa siluarum: vtque in- *26. 29.*
 terea, teste Hieronymo, nec avis vblauerit, nec *Hier. to. 3.*
 bestia pertransierit per eam. Post hæc templo *trad. Heb.*
 duntaxat agrè extructo, portis, turribus & mœ- *in 2. Par. 15*
 nibus carens, à Iudeis de Babylonica captiuitate *1. Esd. 1. 2.*
 reuersis annos sexaginta tres inhabitata est. *3. 4. 5. 6.*
 Ceterum à Neemia intra dies quinquaginta *Neem. 1. 2.*
 duos ambitu triginta trium stadiorum, por- *2. 4. 5. 6. 7.*

IERUSALEM.

4

tis, turribus, validoque muro cincta; & postea
1. Mach. à Machabæis, Herode, & alijs, perquam magni
12. 13. 14. ficè publicis ac priuatis ædificijs ornata, pristi-
Ios. 6. be. 6. no nomine ac statu annis quingentis & vigin-
 ti quatuor gloriosa & populosa claruit: vicos,
10. 1. bel. 13 propter domorum frequentiam ac densita-
& cat. tem, habens multos & angustos. Quo tempore
Psal. 73. ibi, ceu in theatro, Iesus Christus salutem no-
Isai. 2. stram operatus est: atque inde, velut à centro,
Mach. 4. Apostoli Euangelicam prædicationem, in vni-
Act. 1. uersum terrarum Orbem diuulgauerunt.
Mar. 16. Sed Titus Cæsar Romanus in occisionis
Psal. 18. christi vindictam anno post Christum passum
Ios. 6. bell. trigesimo octauo, eam muro triginta nouem
13. & 7 bel stadiorum triduò circûdedit, ac Iudæos ex om-
14. 17. & ni tribu festum Paschæ ibi celebrantes, vrbe ve-
18. lut in carcere conclusit. Vnde vrbs illa toti mû-
 lo admirabilis, facta est & spelunca latronum,
 & sepulcrum mortuorum. Nam intestinis cæ-
 cibus, fame, peste, & gladio, vndecies centena
 Iudæorum milia in ea perierunt. Ipsamque vr-
 bem totam ita funditus Titus eruit, vt qui ad
 eam accessissent, habitam aliquando esse, vix
 crederent. Tres autem turres Herodianas,
 nempe Hippicum, Mariamme, & Phaselum,
 quæ tam magnitudine, quàm pulchritudine
 præter alias eminebant, ciuitatisque eam muri
 partem, quæ eas ab occidenti cingebat, incon-
 cussa reliquit, tùm vt esset castrum Romanis
 militibus illic custodiæ causa relinquendis, tû
 vt posteris indicarent, qualem urbem, quam uie
Luc. 19. munitissimam, Romanorum virtus obtinuis-
Eû. in Chro set. Sed post annos sexaginta quinque, Iudæis
 rur-

IERUSALEM.

5

sum rebellantibus, Aelius Adrianus Imperator multa eorum milia deleuit, ac turres illas cum relicto muro penitus destruxit, iussitque ciuitatem aspergi sale. quo facto, iuxta Saluatoris Oraculum, non est relictus vrbis lapis super lapidem. Ciuitatemque pomerij eius plurimum contractis, denuo extruens, vniuersum montem Sion, vnà cum Palatio Salomonis, Reginæ, & domo saltus Libani: item Portam anguli, & castrum Assyriorum, totumque eum realem angulum, ad portam sterquiliniæ & Portam Ephraim vsque, vrbis ambitu exclusit: montem autem Caluariæ, & Sepulcrum Domini, quæ prius extra mœnia fuerant, vrbis muro septentrionali inclusit; & in frontē eius portæ, quā Bethleem ibatur, suam in marmore sculpsit, iudæis eidem subiectis, hoc modo significans, eos Romanæ suæ acere potestati: quibus & edicto interdixit, ne amplius urbem illam introirent, aut ex loco quopiam excelsiore eminens aspicerent, eamque deinceps à suo prænomine AELIAM CAPITOLIAM nunc cupari voluit. Post hæc verò à Christianis inhabitata, & Patriarchali sede insignita, successu temporis recepto nomine IERUSALEM, annis quingentis in Christiana Religione floruit.

Porro anno à Christo nato sexcentesimo trigésimo sexto, à Saracenis in Aegypto regnantibus capta, & annis quadringentis sexagintatribus possessa fuit.

Deinde anno Christi millesimo nonagesimo nono, à Christianis, duce Godefrido de

nic. & Hist. Eccl. li. 4. cap. 6. Hier. in lo. Act. Apo. li. II. Nicep. 3. Hist. Eccl. 24. Broca. in descrip. locorum ter- ra sancta itinere 6. Vvilhelm. Tyr. histo. bel. sac. lib. 14. ca. 12. Iacob. vit. cap. 55. Onuphr. in Chron. Eccl. clesiast. Vvilhelm. Tyri arch. hist. bel. sa

scrib. 8. Bullion, qui & primus vr̄bis murum transcen-
c. 5. 18. 19. dit, Idibus Iulij magna fortitudine ac sum-
26. 21. & ma vi expugnata est, feria sexta, hora nona, ea-
l. 9. ca. 1. 2. dem scilicet die & hora, qua Christus mor-
& 9. lac. tuus est. tantaque per ciuitatis plateas, vicos, &
de Vitria. angiportus, ac ipso in templo, tum ciuium,
cap. 20. tum eorum qui ex vicinis oppidis & suburba-
B. Salig. nis in eam confluxerant, facta est strages, tan-
in epist. ad taq; sanguinis effusio, vt nemini nisi per inter
Ioan. à Lo- emptorum funera transitus pateret, ac talos te-
tharingia nus in occisorum sanguine graderentur, vtque
Cardin. ipsi victores à planta pedis vsque ad verticem
 cruore maderent. Qui vr̄be potiti, armis ac sor-
 dibus depositis, loca venerabilia, Christi præ-
 sentia, passione, resurrectione, & ascensione fan-
 ctificata, à fidelibus qui in Ierusalē habitabant,
 sibi ostensa, nudis vestigijs mira deuotione die
 bus septem circumierant & deosculati sunt.

Octaua autem die vnanimiter ducem Godefri-
 dum elegerunt, ac Regem Ierusalem creau-
 runt. At vir Deo plenus, humilitatis causa, coro-
 na aurea, Regū more, in sancta ciuitate noluit
 insigniri: ea contentus, & illi reuerentiam exhi-
 bens, quam humani generis Imperator, in eo-
 dem loco vsque ad crucis patibulum pro no-
 stra salute spineam deportauit. I E R V S A L E M

Bas. Herol. itaque à Christianis recuperata, ab eisdem per
Rel. sacrico octoginta octo annos retenta fuit. Postea an-
tyuat l. 1. no nimirum millesimo, centesimo octogesi-
cap. 7. & l. mo septimo secunda Octobris, feria sexta dis-
6. cap. 10. sidentibus (proh dolor) inter se Christiano-
Matt. Pal. rum principibus, à Salahadino Aegypti Solda-
merum in no per deditionem recepta est, sub eo pacto
 vt li-

IERUSALEM.

7

vt liceret Christianis tantum efferre, quantum *chronic.*
 quisque suis humeris posset, qui eam tenuit an- *Massaus in*
 nis trecentis & triginta. Anno autem Domi- *chronic.*
 ni millesimo quingentesimo & decimo septi- *Onuph. in*
 mo à Selimo Turcarum Imperatore inuasa, *chronic.*
 eodem murorum ambitu à Turcis etiamnum
 possidetur: qui eam Cuzumobarech, siue Cods
 barich, hoc est, urbem sacram nominant. A
 prima itaque eius fundatione, in præsentem
 vsq; Christi annum millesimum quingentesi-
 mum octogesium quintum, fluxerunt anni
 ter mille, quingenti, & viginti duo.

LOCI INTRA

VRBEM.

PRIMA PARS VRBIS.

2.

Psal. 2. 25.

Ioel. 2. 3.

Io. 6. bel. 6.

& 15. ant.

14.

ONS SION, qui aliàs MONS Nicep. 8.

DOMINI, item & MONS SAN hist. Eccl.

CTVS dicitur, cæteris monti- 30.

bus multò est excellior, & in Brocard. i-
 prolixitate directior: in modù tiner. 6.

theatri forma semicirculi urbē Salig. tom.

toto australi tractu ambiens. ac veluti specula 6. cap. 6.

in eminenti, solida, & prærupta vndiq; rupe Di Isai. 14.

uinitus fundatus, planiciem habebat oppidi in Bas. Herol.

star: amœnusq; existens, valdè, celi excellētiam bel. sacri

& delitias repræsentabat. Cuius verticem vali- cõt. lib. 1.

da arce, ambitu verò firmis altisq; muris, por- cap. 8.

tis & turribus Iebusci primò munierunt. Quos 2. Re. 5. 1.

cùm Dauid rex expulisset, arcem & circum- Paral. 11.

quaque muros, portas, ac turres multò mu- 15.

C 4

nitio-

MONS SION.

nitiores reddidit, montisque planiciem intrinsecus in plateas & vicos distinxit, atque inibi sibi ac suis heroibus fortibus domos edificauit, vocauitque CIVITATEM DAVID. Quæ etiam à Iosepho CIVITAS SUPERIOR, & PARS SACRA appellatur. Eundem montem Machabæi per circuitum reedificantes, solidis muris ac turribus altissimis munitissimum fecerunt: ita ut vi nunquam, sola verò fame capi poterat. ubi & multæ angustæ viæ, & frequentes ciuium ædes positæ erant. De monte hoc iuxta Prophetarum oraculo lex ac lux Euangelicæ veritatis exiuit, & velut ab ipso capite, in omnium gentium salutem, per totum Mundi corpus effusa est. Quem cum Romani Dei nutu (seditiosis subitaneo quodam timore hinc inde à muro diffugientibus, & in cloacis se occultantibus) præter spem & sine sanguine cepissent, in angustias viarum strictis gladijs fusi, vnumquemque obuium, nullo habito discrimine, trucidabant, domosque totas, cum omnibus qui eò confugerant, igne admoto concremabant, multas verò vastantes domos quas prædæ causa penetrassent, integras mortuorum familias, & plena (quos fames cõsumperat) mortuis tecta offende bāt, tetrum autem aspectum illum abhorrentes, vacuis manibus egrediebatur, ac rursus obuios quosque transfigendo, & angusta viarum cadaveribus obstruendo, totam ciuitatem sanguine diluebant, quæ (Iosepho teste) cruore adeò fluebat, ut pleraque in cæsum, cædium largissimus sanguis extingueret. Porro ingruens nox cedes quidem minuit, incen-

MONS SION.

9

Incendium verò auxit. Postero autem die Titus intrò ingressus, & alia, & ciuitatis munitio-
nes ac turrium cautes miratus est, quas tyranni
per dementiam spontè deseruerant. Conspe-
cta denique solida earum altitudine, itemque
magnitudine subtilique singulorum lapidum
compagine, quantūque paterent vel quantum
erigerentur, Deo, inquit, planè adiuuante pug-
nauius, & Deus erat qui detraxit ab istis mu-
nimentis Iudæos. Nam quæ hominum manus,
aut quæ machinæ aduersus istas valerent? mul-
taque eiusmodi cum amicis collocutus est.

Ceterum postea mons iste vrbe licet exclu-
sus, iterum edificijs ornatus, & inhabitatus fuit.
Nūc autem extra urbem eorum ruinis plenus,
pro maiori parte incultus iacet.

LOCI MONTIS

SION.

3.

ARX SION, antiqua & munita, in verti-
ce montis Sion condita, & instar coronę
eum cingens, tutum erat PRAESIDIUM
pro decore & defensione ciuitatis & templi: ac
quasi tantę vrbis Capitolium. In hac prius ha-
bitauerunt Iebusei. Quos Dauid vi eiiciens, ar- 4. Reg. 13.
cem occupauit, & accipiens, ab Hirā rege Tyri 2. Reg. 5.
lapides, ligna, & artifices, edificauit ex ea firmū 7. 11.
sibi PALATIVM, & domum cedrinam, ac So- 3. Reg. 7.
lium Regium. In qua quidem arce deinceps ip- 1. Paral. 11.
se Dauid, alijque Reges Iuda habitauerunt, ac 17.

C 5

ea pro

16 LOCI MONTIS SION.

ea pro regni sede vfi sunt. Ideoq̃ue arcta militum custodia aſtidue ſeruabatur, & paſſim vocata fuit Arx Regia, & Domus Dauid; aliàs Sedes, Solium, & Thronus Dauid; item Aula, & Domus Regis, &c. In hac arcē crudeliſſimus tyrannorum Antiochus Syrię rex, qui Græco vocabulo *ἐπιφανής*, id eſt, Illuſtris dictus, potiùs *ἐπίκταυος*, hoc eſt, Inſanus, dici meruit, poſuit. *1. Mach. 13.* fuit præſidium gentium: vnde tempore Machabęorum diu multumq̃ue Iudeos afflixit. Quas cum Simon Machabęus fame ad deditiōem compuliſſet, arcemq̃ue ab idolorum ſordibus mundaſſet, intrauerūt in eam cū ramis palmarū, cymbalis, nablis, hymnis & canticis: & collocauit in ea viros Iudeos ad tutamē ciuitatis & regionis. Nūc verò eius ruine tātū viſuntur.

4.

Neem. 3. **C**ARCER REGIVS, cum turri excelsa, quę eminebat domo Regis. In hoc carcere Ieremias, eò quòd urbem capiendam prophetaret, fuit clauſus: & tandem ex eo, capta vrbe, per Nabuchodonosor liberatus eſt.

S.

Iosep. 15. ant. 11. & 1. bel. 16. & 6. bell. 6. **C**AESAREVM, & AGRIPPIVM. Regia domus, quam Herodes Aſcalonita in ſuperiori ciuitate ſibi extruxit: edificauit enim in regia ſua duas eðes maximas ac pulcherrimas, marmore & auro fulgentes, quibus ne templum quidem vſquam conferri poſſet, eaſq̃ue Cæſaris Auguſti, & Agrippę generi eius, ſuo-

LOCI MONTIS SION. 11

fuorum amicorum vocabulis, vñam Cæsaream, Agrippiam alteram nominavit.

6.

COENACVLVM SION, situm circa medium montis Sion, magnum, stratum, & ornatum erat. in quo Christus in vltima Cœna agnum Paschalem cum Apostolis comedit, eorum pedes lauit, & mensæ accumbens sub panis viniq̃ue speciebus corporis & sanguinis sui sacramentum instituit. Inibi die resurrectionis (ianuis clausis ingressus) stans in medio discipulorum, eis sui lateris, manuum & pedum vulnera conspicienda præbuit, & coram illis comedit: deinde inflando dedit eis Spiritum sanctum, simul & potestatem remittendi & retinendi quorūcunq; peccata.

Octauo post die hic Thomæ Apostolo lanceæ & clauorum vestigia videnda & palpanda exhibit. Isthic & post ascensionem Domini Matthias in Iudæ proditoris Apostolatū fortè subrogatus est. Ibidem die Pentecostes Spiritus sanctus vehemēti cum sonitu, ignearū linguarū specie super centum viginti credentes descendit: ac prima Petri concione ter mille Iudæi cōuersi sunt & baptizati. Ibidē Iacobus frater Domini, cognomento Iustus, primus Hierosolymorum episcopus ab Apostolis est creatus: atq; Stephanus, & reliqui sex, diaconi sunt ordinati. Ibidē Apostoli primum celebrasse Conciliū: & in sua diuisione, Apostolicum Catholicę fidei Symbolum condidisse videntur.

Matt. 26.

Marc. 14.

Luc. 22.

Ioan. 13.

Luc. 24.

Ioan. 20.

Ioan. 20.

Act. 1. 2.

Hier. 10. 1.

epist. 27.

ad Eustoc.

vir. 6. 10.

3. epist. 1.

ad Paulin.

Niceph. li.

2. hist. Eccl.

cap. 3.

Act. 6. 15.

Eodem hoc loco Helena Constantini Impera-

Niceph. 8. peratoris mater amplissimum longè lateque
hist. Eccl. 30. extruxit templum, in cuius postico Cœnaculum circumclusit. Quo in templo etate Hiero-
Hier. to. 1. nimî ostendebatur marmorea illa, COLVM-
epist. 27. ad NA. cruore Domini infecta, ad quam in domo
Eustoch. Pilati victus fuit & flagellatus: cuius pars nûc
Brocard. i- monstratur in monte Caluarie, pars altera o-
liner. 6. lim Constantinopolim translata, nunc Romæ
Breid. die in S. PETRI basilica Vaticana seruatur. Porro
12. Iul. in præfato Cœnaculi loco postea ædificatum
Salig. to. 7. est monasterium Franciscanorum siue minori-
2. et 3. Pas. tarum: qui ibi per aliquot sæcula diurnis no-
die 182. 183 cturnisque officijs Deo ministrauerunt. Cete-
184. 227. rum anno Christi millesimo quingentesimo
 sexagesimo primo Turcæ (Franciscanis in aliud
 Cœnobium intra urbem translatis) ex eorum
 monasterio Palatium sibi fecerunt: locumque
 hunc in tanta habent veneratione; vt non nisi
 discalceati eum intrent,

7.

Eccl. 24. **C**YPRESSI montis Sion valdè excellentes:
 quarum liber Ecclesiasticus mentionem
 facit.

8.

IOAN. 18. **D**OMVS ANNAE Pontificis, saceri Cai-
Thren. 3. phæ, in qua Christus ab Anna de discipu-
Breid. 12. lis & doctrina sua interrogatus, cum se
Iul. publicè coram omnibus docuisse responderet,
 ob id à ministro alapa in maxillam percussus
 est. Vbi postea fabricatum est templum SS. An-
 gelo-

LOCI MONTIS SION. 13

gelorum, in quo etiamnum Græci monachi *Pas.d.193.*
Christiani habitant, & sacris officijs Deo ser-
uiunt.

9.

DOMVS FORTIVM. in qua olim for- *Neem 3.*
tes & heroes Davidis habitabant, vbi et- *Liran. ib.*
iam, ceu in Palæstra, athletę & pugiles exercitij
causa digladiationibus certabant.

Io.

DOMVS B. MARIAE VIRGINIS, in *Niceph. 2.*
qua post filij sui mortē cum Ioanne A- *hist. ecc. 3.*
postolo habitauit: vbi & eam anno post *& 21.*
Christi ascensionem decimo quarto mortis sol- *Eusebius in*
uisse debitum, atq; hinc in cælum migrasse, ve- *chronic.*
terum traditiones & scripta habent. Quę qui- *Vuilh. Tyr.*
dē domus deinde facta est Ecclesia B. Marię, to- *bel. sacril.*
tius Mundi prima. Quā per Romanos destru- *8. cap. 5.*
cta, alia eodem in loco à Christianis exstructa *Breid. 12.*
fuit. quam decōram fuisse, eius ruine hodie et- *Iulij.*
iam probant. ipseque locus, ne vlla maculetur *Sal 10. 7.*
immundicie, stratis ordine lapidibus adhuc *ca. 2.*
cingitur. *Pas.d. 181.*

II.

DOMVS VRIAE, vnus ex fortissimis *2. Reg. 11.*
militibus Davidis. cuius vxor Bersabee *23.*
in fonte (qui etiamnum ibi ostenditur)
sefe lauans, sua pulchritudine Dauidem, è sola
rio domus Regiæ ipsam conspicientem, pelle-
xit ad adulterium.

FORVM

14 LOCI MONTIS SION.

I2.

Io. 6. bel. 6. **F**ORVM SUPERIVS. à quo & superior ciuitas aliquoties forum superius vocabatur.

I3.

Act. 21. 22. **G**RADVS ARCIS seu castrì. in quibus stas Paulus Apostolus, pro se causam dixit.

I4.

Neē. 3. 12. **G**RADVS SION. per quos in ciuitatem
Ios. 15. ant. **G**Dauid ascende-batur.

14.

I5.

4. Reg. 21. **H**ORTVS REGIS, qui & Hortus Oza
Neem. 3. dicebatur. in quo Manasses & Amon reges Iuda sepulti sunt.

I6.

Bas. Herol. **M**ELLO VORAGO ac vallis profunda
1. bel. fac. 8. & lata valdè, quæ montem Sion à ciuitate inferiori discernebat: atque à porta
Broc. iti. 6. aquarum, occidentem versus vsque ad portam piscium extendebatur. Ab hac voragine Dauid montem Sion per gyrum ædificauit ac muniuit. Huius concauitatem Salomon, vt commoda esset platea, (vnde etiam Platea portæ aquarum vocatur) æquauit, eamq; edificijs ornauit, quæ collapsa ab Ezechia restaurata sunt. Hic Ioas rex Iuda à suis seruis in descensu Sela occisus est. Iosephi autem ætate hæc vallis Tyropæon appellabatur, in quam, vt idem scribit, domus creberrimæ desinebant: eratq; latissima;

LOCI MONTIS SION. 15

lima, & habitationibus hominum frequentissima. Verum nunc vorago ipsa tota repleta est, relicta tamen prioris concauitatis vestigijs. *Bro. itin. 6.*

I7.

PALATIVM CAIPHAЕ, & summi cuiusque Pontificis, amplum & angulare. in quo habitavit olim Elias sacerdos magnus. In hoc palatio Iudeorum Principes congregati, inter sese consultabant, quomodo Iesus in dolo caperent & occiderent: quibus ibidem à Iuda triginta argenteis est venditus. Postea etiam à Petro hic ter est negatus, & coram Caipha in sacerdotum & seniorum Concilio à falsis Iudeorum testibus accusatus. quibus cum nihil responderet, à Pontifice adiuratus, ut diceret, an esset CHRISTVS DEI FILIVS, cum id confiteretur, quasi blasphemiae conuictus, Pontifice à Concilio sententiam exigente, sexaginta sex (ut scribunt) seniores condemnauerunt eum esse reum mortis: & respondentes dixerunt, REVS EST MORTIS. Quapropter mox à ministris in faciem est consputus, oculis velatus, palmis pugnisque caesus, & prophetizare iussus, ac tota nocte varijs modis illusus, multisque blasphemijs vexatus, & ut paucis multa complectar, nullus mortaliu in hac vita cognoscet, quae quantaque hinc nocte illa perpeffus sit: Manè verò facto Iudeorum principes hinc rursus conuenerunt, ut eum morti traderent: vinctumque abduxerunt, ac tradiderunt Pilato Praefecti. Hoc loco postmodum Helena Imperatrix Petro Apostolorum Principi pulchrum constituit templum. *Nicep. 8. h. i. sto eccl. 30. Breid. 12. lul. rem.*

Sal. to. 7. templum, quod posteri S. Saluatoris nuncupaverunt. idque nunc Armeni professione Christiani tenentes, sua in eo sacra Deo peragunt.
ca. 2.
Pas. d. 194
195. 196.

18.

Neem. 3.

PISCINA SION. quæ grandi opere constructa est.

19.

Ios. 15. ant.

14. & 7.

bel. 13. 15.

PONS SION. quâ per vallem è ciuitate superiori ad templum transitus erat.

20.

Psal. 86.

PORTAE SION. quas diligit Dominus super omnia tabernacula Iacob.

21.

2. PAR. 23.

PORTA SUPERIOR. per quam Ioas, cum in tēplo Rex Iuda esset coronatus, Iudeorum Principibus stipatus, in Palatium regum Iuda ductus est.

22.

3. Reg. 2.

11. & cat.

2. PAR. 24.

& 26.

Neem. 3.

Ios. 7. ant.

16. & 13.

ant. 15. &

16. ant. 7.

SEPULCRVM DAVIDIS, vnâ cum agro Regalium sepulcrorum, quod in ciuitate Dauid magnificè in sublimi collocatum erat. in quo ipse Dauid, Salomon, alijque Reges Iuda, item Ioiada Pontifex, sepulti sunt. In hoc monumentum Salomon in sepultura patris sui Dauid maximas intulit diuitias. Quod postea Hircanus Pontifex & dux aperiens, tria milia talentorum argēti inde extulit. Postmodum verò Herodes Aſcalonita, Iudeorum rex, & ip-

LOCI MONTIS SION. 17

& ipse auferens ex eo thesauri vim magnā, cum flamma inde exiliens duos satellites eius extinxisset, ab incepto destitit: & ad expiandum se, ipsum monumentum candido marmore ornavit. quod longo tempore ibi permanfit. Vbi postea Saraceni ecclesiam sibi construxerunt, quæ etiamnum extat: locumque hunc mirè colunt ac venerantur: nec Christianorum quenquam illuc introire permittunt.

*Act. 2.
Nicep. 8.
hist. ecc. 30
Bleid. 12.
Iul.
Sal. 10. 7.
ca. 2.
Pasch. d.
184.*

23.

SEPULCRUM S. STEPHANI protomartyris, Nicodemi, Gamalielis præceptoris Pauli Apostoli, & Abibonis filij eius, quorum corpora, cum plus minus trecentis sexaginta annis prope Hierosolymam, in valle (ut videtur) Iosaphat, in obscuro ac fordido loco iacuisent, sub Honorio Imperatore caelesti revelatione monstrata, inuenta, effossa, & suavi odore fragrantia, non sine miraculis summa celebritate hic prope Cénaculum & vrbis mœnia honestiùs tumultata sunt.

*Act. 8. 5.
22.
Feda in
martyrol.
Brem. Eö.
Vithel. 3.
bell. sacr. 5.
Bleid. 12.
Iul.
Sal. 10. 7.
ca. 2. Pasch.
d. 184.*

24.

TABERNACULUM SION, pellibus tectum, quod David rex fecit, & in colle montis Sion, qui dicitur Gabaon, collocavit, ac in eo arcam Domini maxima veneratione reposuit, constituitque sacerdotes & levitas, qui iugiter per singulos dies, & vices suas coram arca Deo ministrarent. quæ annis quadraginta quatuor ibi mansit: donec à Salomone in templum transferretur. Inibi & David

*2. Reg. 6. 7.
1. Par. 16.
Hierö. ibi.
3. Reg. 9.
2. Par. 5.
Ios. 7. ant.
4. Bleid.
12. Iul.
Pasch. d.
184.*

D pro

18 LOCI MONTIS SION.

pro adulterio & cede Vrię agens penitentiam, septem Psalmos, quos pœnitentiales appellamus, composuisse dicitur. Vbi modò Indiani claustrum sibi fecerunt; in quo, ritu suo, Christo seruiunt.

25.

Zac. 14.

TORCVLARIA REGIS. in quibus Regium vinum exprimebatur.

SECVND A PARS

VRBIS.

26.

Psal. 9. 72.

Zach. 9.

Ios 6. bel. 6

& alibi passim.

ILIA SION, sic appellata, quòd è monte Sion velut nasci videbatur: quę & C. VITAS INFERIOR vocabatur, altera vrbis pars est: cuius frequens in sacra Scriptura & Iosepho fit mentio.

LOCI FILIAE SION.

27.

Ios. 13. ant.

9. & 6. bel.

6. 7. & 7.

bel. 13. 16.

ACRA MONS, in inferiori ciuitate olim eminens & vndique decliuus erat: cuius altitudinem postea Simon Machabęus, non intermisso per trienniu neq; die neq; nocte populi labore, humiliorem fecit ac complanauit, vt solum templum omnibus in vrbe locis cellius emineret.

AMPHI-

28.

AMPHITHEATRUM, id est, Circus speculatorius, totus vndique rotundus, (qualis aliquando octoginta hominum milia capere poterat) ubi populus gladiatorum & bestiarum pugnas spectabat, quem Herodes senior, primus omnium Hierosolymis in campo, sumptuoso opere conspicuum exaëdificauit. *Iose. 15. ant. 10.* in quo ad spectatorum delectationem luctatores, & gladiatores pugnabant: vel leones, paridi, tauri, vrsi, apri, lupi, aliæque bestiae ferocitate eminentes, modò inter se, modò cum damnatis hominibus committebantur. Vnde permultri capite damnati, aut in bellis capti, illic cum feris pugnando mortem oppetereangebantur. Quo tempore Circus arena spargebatur, tam ne gladiatores disfluere, tum, ne pugnantes occisorum cruore foedarentur, vel ne cruor sparsus spectantibus esset horrore.

29.

ANTONIA ARX firma & munita valde, à septentrione templo adiacens. quæ olim ab Hyrcano Machabeo in rupe quinquaginta cubitis alta, & vndique abrupta, exstructa, & turris Baris vocata est. Hanc Pontifices à Machabeis orti usque ad Herodem incolere: ubi in cella ad hoc ipsum structa, sacra Pontificis sola seruabatur, praefecto arcis accedente ibi lucernam quotidie. Herodes maior regnum adeptus cum hanc arcem oportuno loco

cohibendis ciuibus, ne quid rerum nouarū per seditionem molirentur, sitam esse deprehēderet eam magno sumptu instaurauit: & intus Regia magnifica instar Palatij & ciuitatis formata, & per quatuor angulos quatuor turribus excelsis (quarū tres quinquaginta, quarta verò septuaginta cubitis eminebat) communiuit, vnde totum templum videri poterat: eamque in gratiam M. Antonij triumuii amici sui ANTONIAM denominauit. In qua Romani milites cum armis semper excubabant, obseruantes ne quid noui populus festis diebus in tēplo committeret. Et sic templum ciuitati, templo autem Antonia castrum erat.

30.

*Ios. 2. bell.
17. & 7.
bell. 13.*

ARCHIVVM, hoc est, tabularium, vulgò Cancellaria. domus scilicet. in qua vrbis & ciuium acta, itē chartę publicę ac creditorum rationes custodiebantur. quam seditioni, fugientibus inde custodibus, incenderūt, vt cuncta creditorum documenta disperderēt, omnesque debitores sibi adiungerent.

31.

*Iose. 12.
ant. 6.
1. Mach. 1.*

*Dan. 8. 11,
12.*

ARX ANTIOCH, Epiphanis, alta & valida. quam post multorum ciuium cadē, vrbis & templi direptionem, pulcherri-
morumque ædificiorum incensionem; in inferiori vrbe super Acrā montem ædificauit, ac firmis muris & turribus munivit, eiſque Macedonicos milites praesidij loco imposuit, admixtis illis ex apostatis Iudæis scelestissimis quibusque

que: à quibus iuge sacrificium triennio est ablatum: ipsaque ciuitas annis viginti sex plurimum vexata fuit. Deinde verò Simon Machabeus arcem hanc expugnauit & diruit.

Ios. 13. ant.

9.

32.

CARCER CIVITATIS publicus, in quo Apostoli à Iudæorum primoribus inclusi, noctu ab angelo educti sunt. hunc Iosephus Betiso vocare videtur.

Act. 4. 5.

Iosef. 6.

bell. 6.

33.

COENACVLVM ANGVLII. edita domus Angularis, vbi publicè fiebant cœnæ.

Ncem. 3.

34.

CRYPTA subteranea, ab Antonia ducens in templum, quâ fecit Herodes senior imponens ei turrim: vt per eam occultè posset intrare templum, si quid per tumultum contra Regem vellet nouare populus, quæ etiam num extat mirabilis & lata, sic quòd sexcenti equi in ea commodè locari possent.

Ios. 15. ant.

14.

Brcid. 14.

Iul.

35.

CVRTA, Hebraicè Galith dicta, quæ in inferiori vrbe antiquo ciuitatis muro coniuncta erat. in qua septuaginta Senatores & Iudices ordinarij, qui à Iudæis Sanhedrim, Græcè Synedrium, Latinè autem Concilium seniorum & Seniores populi vocantur, Reipublicæ negocia curabant, iura dabant, ambigua & grauiora, etiam aliarum ciuitatum, iudicia

Io. 6. bel. 6.

7. bell.

13

Exod. 18.

Hier. tō. 3.

epist. 25.

ad Fabiol.

mans. 11.

Num. 11.

23. LOCI FILIAE SION.

definiebant, lites & controuersias dirimebant, & capitalia iudicia ferebant exceptis duntaxat difficultatibus, ambiguitatibus, & causis Diuinæ legis Iudaicæq; religionis, quas summus Pontifex & sacerdotes determinabant. In hoc Consistorio Apostoli examinati, flagris cæsi, & prædicare prohibiti ibant gaudentes à conspectu cōcilij, quòd digni habiti essent pro nomine Iesu contumeliam pati. Ibidem S. Stephanus coram cōcilio stans, facieq; Angelica fulgens, intentis in cælum oculis, vidit cēlos apertos, ac gloriā Dei, & Iesum stantem à dextris Dei. unde impetu eiectus extra ciuitatē, lapidatus est.

36.

Ia. 2. bel. 17. **D**OMVS ANANIAE Pontificis. quam tādē seditiosi inflammauerunt.

37.

Breid. 26.
Iul. Sal. 10.
8. ca. 6.
Iac. vitri.
cap. 58.
Vuulh. 11. b.
fac. 1. et 15.
bel. fac. 26.
Pasc. d.
DOMVS S. ANNÆ uirg. CHRISTI, in qua, vnā cum Ioachim coniuge suo, cū festa Hierosolymis ageret, hospitabatur: vbi & vterq; obiit. Hic B. Maria virgo concepta est: atque ibidem passionis Christi tempore mansit. Vbi postea pulchrum in honorem S. Annæ edificatum est templum. quo nunc Turcæ turpiter abutuntur.

38.

197.
Luc. 16.
Breid. 14.
Iul.
Sal. 10. 8.
ca. 6.
DOMVS DIVITIS EPVLONIS, in inferno, iuxta Euangelicam historiam, sepulti: in qua ipsum habitasse fama à maioribus tradita ad nos peruenit. quæ alta muris,

LOCI FILIAE SION.

23

ris, etiamnum Christianis peregrinis monstratur. Vnde constat Euangelium de diuite epulone & Lazaro hulceroso (cuius etiam nomen ibi exprimitur) non parabolam, sed rei gestæ esse historiam.

39.

DOMVS MESSA. cuius in quarto Regū volumine fit mentio. 4. Reg. 11.

40.

DOMVS NATHINAEORVM, qui ligna *Neem.* 3. & aquas in templo ministrabant.

41.

DOMVS PRINCIPIS Phariseorum, in *Luc.* 14. qua Christus hydropicum suo tactu sanauit: atq; in conuiuio tūm suo hospiti, tūm inuitatis salutis monita dedit.

42.

DOMVS SALTUS LIBANI, longa centum, lata quinquaginta, alta triginta cubitis. quam Salomoni splendide & opulentissimè de polito marmore, lignis cedrinis, auro atque argento decoratis, ac desuper tecto plano cum deambulatorijs (vt & cetera domorum tecta in Palæstina fabricari solent) extruxit, intus verò viuidis variarum arborum & platarum picturis tam artificiosè ornauit, vt earum folia agitari quodammodo viderentur. plantauitq; iuxta eā nemus & viridaria cūcti generis arboribus confita, fontibusque irrigua,

3. Re. 7. 10.

2. Par. 9.

Isai. 22.

Isai. 18. aut.

5. 6. 7.

Hier. 10. 2.

epist. 33.

ad Sumian

& Freteli

Eccl. 2.

D 4

gua,

Ierem. in.
3. Reg. 7.

gua, nec non viuaria ac piscinas fodit in quibus eum omnis generis feras, aues & pisces continuisse probabile est. Erat aut domus hæc, domus epularum, & armamentariū, in quo arma bellica, item vnguenta, pigmēta, & aromata cōseruabantur. quin & ducenta scuta aurea equitum, & trecentę pelte aureę peditum, quę fecit Salomon, in domo hac ab ipso reposita sunt. cuius etiam reliqua omnia vasa erant aurea. quod se Rex & nobiles serijs Reipublicę negotijs peractis conferebant, atque epulis, lulis, & obambulationibus animum oblectabant.

43.

Luc. 7.
Lucid. 14.
Isa.
S. Aug. t. 8.
cap. 6.

DOMVS SIMONIS Pharisei, quæ adhuc ostenditur. in qua Christus mensæ accubens Magdalenæ peccatrici, iam pœnitenti, ipsius pedes lacrymis riganti, capillis tergenti, osculanti, vngenti, multumque amanti, multa peccata remittit.

44.

Breid. 14.
Isa.
Sal. 10. 8.
Is. 7.
Pasch. d.
210. Bethl.
in descript.
locor. pas-
sion. Chri-
sti feria. 5.

DOMVS VERONICAE angularis. Hic Veronica lineum capitis sui peplum dedit Christo, quo faciem suam tergeret: cui Dominus faciei suæ imaginem perfectè impressit, ei que in amoris sui pignus reddidit. Quod in hodiernum vsque diem Christi facie insignitum, Romæ in S. Petri Basilica, in Vaticano monte per Constantinum Magnum exstructa, grandi honore asseruatur: ac statis diebus populo ostenditur.

DOMVS

45.

DOMVS VVLGI. vbi iaculationibus se
exercebant, ac epulis, lusibus, & ambula- *Iere. 39.*
tionibus animum reficiebant.

46.

FORVM MAGNVM, quod in vrbis me- *Io. 13. ant.*
dio, Antoniaē arci adhaerebat. in quo Alex- *20. & 1.*
ander Iudæorum rex & Pontifex octin- *bel. 3.*
gentos Iudæos (vxoribus in conspectu ipso-
rum, & liberis in conspectu etiam matrum,
necatis) crucifixit : idque spectaculum ip- *Io. 14. ant.*
se suis cum concubinis in Antonia arce epulās *22. Itē. 1.*
potansque prospectabat. propter quam crude- *bel. 11.*
litatem Crucida cognominatus est. Eodem in
foro Herodes maior cum Parthis, Antigoni
in regnum reducere conantibus, magno prae- *Io. 6. bell.*
lio confligit. Porro cum in obseffa per Roma- *14. & 7.*
nos Ierusalem iam fames totis regnaret habe- *bel. 7. & 8.*
nis, totasque domos ac familias depasceretur,
& tecta plena essent mulieribus exanimatis, at-
que infantibus; viarum autem angusta senibus
mortuis: (quippe coria scutis detracta, cinguli,
calceamenta, & scœnum, matribus denique pro-
prij filij assi, cibus erant) adolescentes ac iuue-
nes turgidi, velut vmbraē mortuorum, per hoc
forum versabantur, & vbi quem casus occupa-
uerat, decidebant. Cumq; superstitēs ob multi-
tudinē eos sepelire, in sepultorum verò fœto-
rem ferre non possent, in vrbis valles eos ex mu-
ro præcipitabant. Quas circumiens Titus vbi
plenas cadaueribus vidit, altamq; saniem tabe-

factis corporibus defluentem, ingemuit: & extensis manibus Deum testabatur, factum illud suum non esse. Contumaces enim Iudæi pacem sæpius oblatam respuerant.

47.

Act. 12.

Eus. 2. bift.

eccl. 9.

Nicep. 2. h.

for. eccl. 12

Breid. 12.

Iulij.

Sal. 10. 8.

ca. 4.

Pasc. d.

181.

Ios. 11. ant.

2. & 2. bel.

14. 15-16.

FORVM RERVM VENALIVM, quod in superiori inferioris ciuitatis parte situm erat: vbi pisces ac variæ merces vendebantur. Hoc in foro S. Iacobus maior, frater Ioannis, cum suo Spiculatore, qui eum ad martyrium ducebat, primus Apostolorum ab Herode Agrippa capite truncatus cum sanguine vitæ profudit. In cuius honorem sibi postea insigne erectum est templum: quod nunc Iacobitæ Armeni inhabitant, atque in eo Christum suo more colunt. Idein hoc forum iubente Floro Præsidente milites Romani diripuerunt, ac passim obuios trucidauerunt: atque in vniuersas insipientes domos, cunctos in ijs habitatores interfecerunt.

48.

Neem. 3.

FORVM SCRVTARIVM. vbi scruta, hoc est attritæ vsu vestes, ac veteramenta omnia faria vendebantur.

49.

1. Mach. 1.

& 2. Mac.

4.

GYMNASIVM, id est, schola gentilitatis. quam Iudæorum pseudopontifex Iesus, qui gentilium more Iason vocari maluit, alijque apostatæ Iudæi, Antiochi Epiphanis per missu sub ipsius arce contra templum edificauerunt,

LOCI FILIAE SION.

uerunt, in qua populus leges & ritus gentiū docebatur, & iuuentus in Græcorum Philosophorū studijs ac disputationibus instituebatur: vbi & nudi atq; oleo vncti in gymnicijs luctationibus, in bellicis certaminibus, ludisq; scenicis se exercebant. Eodem insuper loco dicti apostate EPHEBIAM, hoc est, prostibulum formosorū iuuenū constituerunt, & pulcherrimos, quosq; ephëborum in lupanaribus ponebant, vbi turpia scædæque contra naturam peccata exercebatur. Quapropter multi à Dei lege ad gētiles ritus, mores viciaque defecerunt, venundati vt facerent malum: ita vt & quidam sacerdotum relicto templo Dei que cultu, palæstrica exercitia discerēt. hinc etiā inter Iudeos diuersę ortę sunt sectę, Pharisei nēpe, Sadducei, Essēi, &c.

So.

HABITACVLVS SACERDOTVM. quorū domus ab exteriori parte muro claudebantur: à parte autem anteriori habebant aspectum versus templum. *Lira in Neem. 3.*

SI.

HABITACVLVS SCVTARIORVM, antè occiduam templi porticum extructum. vbi primò Iudei, postea milites Romani in festiuitatibus stationes habebant ad templi custodiam. *4. Reg. 17. 10. 20. ant. 15.*

HIPPO

§2.

*Ios. 15. ant.**10. & 17.**ant. 9. 10.**13. 1. 1.**18. 1. bell.**21. & 2.**bell. 2.*

HIPPODROMVS, hoc est, Circus oblongus muris septus, qui contra meridionalem regionem templi situs erat, in quo equi cursu, agilitate, & velocitate exercebantur: & athletæ spectatæ populo cursu pedestri, eorum, bigarum, trigarum, quadrigarum, hastiludio, aliave dimicatione certabant. vbi Herodes rex in Augusti Cæsaris honorem quinquennale certamen instituit propositis victoribus magnis præmijs. Idē moriturus ē tota ditione sua cuiusque vici nobiliores Iudæorum, minaci edicto pœnam capitis intentante non parentib⁹, conuocatos, in hoc circo fecit concludi, vt post mortem suam omnibus illis ibi occisis, etiam inuita omnis Iudæa, omnisque domus illi illacrymaret.

§3.

*Gen. 22.**Mich. 3.**1. Mach. 13.**16.**Isa. 10. 16.**Ios. 15. ant.**14. & 6.**bell. 6.**Hieron. in**Ge. 22. &**in 2. Par. 3.**citatur acō**in oratione**pathetica de**pictura sic ait: vidi**scil. nicen.**2. act. 4.*

MONS MORIA, qui alibi terra visionis, & mons templi, atque mons filiæ Sion dicitur, orientali ciuitatis muro propē adiacens, excelsus, saxosus, & vndique præceps atque decliuus erat. In hoc monte Abraham immolans filium suum Isaac, loco eius arietē cornibus inter vepres hærentem obtulit. Cuius rei imago (vt hoc obiter contra nostri temporis imago) os fores annotem) etiam tēpore Gregorij Nysseni in vsu fuit. De hac enim imagine citatur acō in oratione pathetica de pictura sic ait: vidi scil. nicen. pius inscriptionis imaginem, & sine lacrymis transire non potui, cū tam efficaciter ob oculos

LOCI FILIAE SION. 29

culos poneret historiam. Hunc ipsum mōtem
 David ab Orna Iebusæo sexcentis siclis auri e- *1. PAR. 21.*
 mit: & extructo in area eius altari, holocaustū *Ios. 7. aut.*
 Deo obtulit, quod ignis è cælo consumpsit. *13.*
 Eodem in monte postea Salomon templū Do- *2. PAR. 3.*
 mino, magnitudine & pulchritudine excellen *36.*
 tissimum ædificauit. Quod post annos quadrin-
 gentos quadraginta & vnum à Nabuchodonoso-
 r destructū, & septuaginta annis desolatum,
 Zorobabel restaurauit. Idque post annos quin-
 gentos octoginta sex à Tito demolitum, ac plus
 quam trecentis annis desolatum, eodem in mō *Broc. iti. 6.*
 te, multum tamen per Romanos complanato, *Sal. 10. 8.*
 tandem Christiani reedificauerunt. Quod po- *cap. 8.*
 stea à Saracenis, & iterum à Christianis, rursus
 que à Saracenis occupatum, modò à Turcis pos-
 sedetur.

§4.

MVRVS PRIMVS, qui & antiquus dici-
 tur, tum propter valles imminētemque *Ios. 6. bel. 6*
 his desuper collem, in quo firmissimè *7. &c.*
 Davidis & Salomonis, aliorumque regum, lar-
 gissimis impēsis operi insumptis structus erat,
 tum etiā propter sexaginta turres, in quas diui-
 debatur, validus & robustus erat valdè.

§5.

OPHEL, quam Iosephus Ophlam nomi- *2. PAR. 27.*
 nat erat turris enormi altitudine quasi *13.*
 nubi. cap. inferens, atque ARX munita, *Neb. 3. 11.*
 firmo muro cincta, templo propinqua extra *Lira. in Ne*
 murum tamen, qui habitationem sacerdotum *em. 3.*
 clau-

10.2.bel.18 claudebat. In huius muro Ioatham rex multa
& 6.bell.6. construxit. Atque Manasses eousque vrbis mu-
7.& 7.bel. ros reparauit. In hac habitabant Nathingi. In
13. hanc fugiens Manahemus tyrannus, captus est
 & occilus. Hanc tandem Titi milites combus-
 serunt.

56.

1.Mac.13.

Ios.17.ant.

14.& 20.

ant.15. lte

2.bell.2.

16.17.& 7.

bell.15.

PALATIVM MACHABAEORVM, in pre-
 cello loco ad occidentem templi ab eis æ-
 dificatum. ex quo urbem, & quæ in ea
 fiebant contemplari volētibus, pulcherrimus
 & delectabilis patebat prospectus. Quod po-
 stea Agrippa rex insigni amplitudine in Aulā
 sibi extruxit: vnde è suo triclinio quicquid in
 templo ageretur, spectabat. Quamobrem Iu-
 dæorum primates excelsum parietem ædifica-
 uerunt supra exedram templi interioris, ad So-
 lem occiduū sitam, qui Regis prospectū impe-
 diebat. Id indignè tulit tam Rex Agrippa, quā
 Festus prouinciæ Præses: qui etiam præcepit eis
 parietem diruere. At illi rogauerunt, vt liceret
 sibi legatosea de re ad Neronem Imperatorē
 mittere, dicentes se non posse viuere, si quid de-
 moliretur de templi ædificijs. Quo impetrato,
 miserunt Ismaelem summum Pontificem, &
 Helchiam gazophylacem, simul & decem de
 suis primatibus. Nero autem, vxore sua Pop-
 pea pia femina pro Iudæis deprecante, & ve-
 niam gesti operis condonauit, &
 parietem sic manere per-
 milit.

PALA-

§7.

PALATIVUM PILATI, & Præsidum Romanorum, quod ab aquilone Xysto & Antoniaæ adhærens, omnibus ciuitatis ædibus multò amplius, pulchrius, & eminentius erat: & ad minus viginti octo marmoreis gradibus ascendebatur. Hic cùm Christus à Principibus populoque Iudaico, quòd populum peruerteret, tributa dari Cæsari prohiberet, se Christum Regem diceret, quòdque seditiosus esset, falsò accusaretur, ac crucifigendus, postularetur; huiusmodi sententiæ forma, vt ex vetustis annalibus prolatum inuenimus, à Pilato ad virgas condemnatus est: *Iesum Nazarenum virum seditiosum, & Mosaisca legis contemptorem, per pontifices & principes sue gentis accusatum, expoliare, ligare, & virgis cedere. Ilictor, expedi virgas. Quapropter à militibus Pilati in atriù Prætorij ductus, corà vniuersa cohorte est nudatus, ad columnam ligatus, & crudelissimè flagris verberatus, totoque corpore vulneratus ac laceratus. Deinde chlamyde purpurea circumdatus, spinis dirè coronatus, arundine in dextra data, irrisoriè vt Rex salutatus, & genu ante eù flexo adoratus, varijs modis illusus, cõsputus. genis vellicatus, a lapis cesus, ac super coronatù lauciumque; caput arundine percussus. Quo loco in tantarù pœnarù Christi veneratione, speciosum postea à Christianis extructù fuit templù. Nunc aut habitat ibi Præses, q Turcæ nomine Hierosolymis dominatur.*

PRAEDICTI domus Pilati gradus Romam postmodum translati, etiam nunc sunt pro fori-

Psal. 37.

Eccl. 72.

Isai. 1. 50.

52. 63.

Mat. 27.

Mar. 15.

Luc. 23.

Ioã. 18. 19.

Breid. 21.

Iul.

Sal. 10. 8.

ca. 7. Psal.

d. 180.

Beth. ser. 4

foribus templi S. Ioannis Lateranensis, in Cælio monte à Constantino Magno ædificati, atque à Romanis Scalæ sanctæ appellantur, locus quæ in eis olim Christi sanguine conspersus, cæcellis est opertus. & quia Christus tempore passionis per eas bis ascendit magna animi pietate viri ac mulieres flexis genibus easdem assidue ascendunt.

58.

3. Reg. 7. 9.

2. Par. 8.

Io. 8. ant. 5

PALATIVM REGINAE. quod Salomō propè palatium suum ex pretiosis ac politis lapidibus pro vxoris suæ Pharaonis filiæ habitatione, heroicè ædificauit.

59.

3. Reg. 7.

10.

2. Par. 8. 9.

Io. 8. ant.

5.

Broc. itin.

6.

Vuilhel. 12

bell. sac. 7.

Vitriac. 6.

65.

PALATIVM SALOMONIS, magnum & pulchrum nimis. quod in parte australi montis Moria pro habitatione sua è candido marmore & lignis cedrinis, multis columnis suffultum, magnificè sumptuosissimeque tredecim annis ædificauit: ac præterquam quod vndique admirabili auri atque argenti splendore exornauit, eius quoque vniuersa vasa fecit aurea. Eodem in loco postea Christiani reges Ierusalem palatium suum habuerunt, atque ibidem ordo militiæ templi initium sumplit.

60.

Sal. 10. 7.

6. 1.

PISANVM CASTRVM, validis fossis & turribus cinctum. quod in occidua ciuitatis parte à Christianis Pisarum Iulie oppidi incolis, tempore quo terræ sanctæ tenebant do-

mi-

LOCI FILIAE SION. 33

minium, cōstructum est. vbi primò Pisani, deinde Saraceni, nunc verò Turcæ à terræ sanctæ peregrinis sacrilegum accipiunt tributum.

61.

PISCINA INTERIOR, grandis, quam Ezechias rex fecit in medio ciuitatis ad aquilonem templi. Fontis enim huius aquas è superiori fonte Gion per subterraneos canales introduxit in urbem, & fecit eas scaturire in piscina hac: edificauitque ad eam puteum, vt totâ irrigaret ciuitatē. ne populus in obsidione positus aquæ laboraret penuria.

2. Reg. 20.

2. Par. 32.

Ecc. 48.

Broc. it. 6.

62.

PISCINA, quæ vocatur Græcè PROBATICÆ. hoc est, ouina seu pecualis, eò quòd oues, alięque pecudes litandæ, in ea lauabantur: Hebraicè autem Bethesda, (corruptè Bethesda) id est, domus effusionis, quòd aquæ pluuiæ ad eam consuebant, sita inter portā valis & templum, ampla & præcipua erat piscina totius vrbs, quinque porticus habens. quam Rex Salomon fecit pro ministerio templi, atque hinc à Iosepho stagnum Salomonis nominatur: in hac enim piscina Nathinæi lauabant hostias, quas tradebant sacerdotibus in templo offerendas. Huius aqua certis temporibus ab Angelo Domini mouebatur, & qui post eius motum primus descendebat in eam; à quacunque detinebatur infirmitate, sanus fiebat. ideoque in porticibus eius iacebat multitudo magna lægentium, cæcorum, claudorum, aridorum, ex

Ioan. 5.

Broc. iti. 6.

Sal. to. 3. c.

5. c. 6.

10. 6. bel. 6.

Ioan. 5.

Pasc. d.

192.

E

pectan-

Hier. to. 3.
de loc. he.
lit. B. peccantium aqua: motum. ex quibus Christus sanauit hominem qui triginta octo annos languerat. Tempore Hieronymi ostendebantur gemini lacus, quorum vnus hibernis pluuijs solebat impleri: alter mirum in modum rubens, quasi cruentis aquis, antiqui in se operis signa testabatur.

63.

Isai. 22.
Ios. 5. bell.
24. **P**ISCINA VETVS. vñ cum amne qui ex eo per totam ciuitatem decurrens in torrentem Cedron defluit.

64.

Io. 14. ant.
8. & 15. ant.
14. & 1.
bell. 5.
Itē. 2. bell.
15. 16. & 7.
bell. 6. 13. **P**ONS & Porticus cum portis, per quē Xysto & ab Antonia trans vallem Cedron patebat accessus in tēplum quem primò fautores Aristoboli contra Pompeium: postea seditionis contra Helorum, ne per Antoniam templum occuparetur interciderunt.

65.

Neem. 12. **P**ORTA CUSTODIAE. sic dicta, quod aliqui Regis stipatores, Rege tēplum ingresso, custodiam ibi agerent.

66.

Neem. 3.
Lira. ibidē
& in Ierē.
31. **P**ORTA EQVORVM sic nominata, quod homines ad illum vsque locum equitare poterant: sed inde dimissis equis, in templum pedites procedebant. à quo loco incipiebant Habitacula sacerdotum.

PORTA

67.

PORTA ESSE NORVM. QVAE ab Essenis *Io. 6. bel. 6.*
nomen habens, in antiquo ciuitatis muro
sita erat.

68.

PORTA PRIOR. cuius Zacharias mentio
nem facit. *Zach. 14.*

69.

PORTICVS COLUMNARVM. antè Pala- *3. Reg. 7.*
tium Salomonis sita, quæ quinquaginta cu *Lira ibid.*
bitis longa, triginta verò cubitis lata erat,
& validis fustulata columnis: in qua Salomô iu-
dicia communia tenebat.

70.

PROBATICA, hoc est, FORVM PECVA- *Ioan. 5.*
RIVM, ubi oues, boues, aliæque pecudēs *Aug. ibid.*
sacrificandæ, sub dio aut in macello vena-
les erant.

71.

REGIA BERNICES REGINAE, sororis *Act. 25. 26.*
Regis Agrippæ. quæ cum fratre D. Paulū *Io. 2. bel. 15.*
Casaræ coram Fesio perorantem audi- *16. 17.*
uit. & postea Hierosolymis vota Deo soluens,
nudipes ante tribunal coram Floro in ci-
ues sauiente, frustra pro eis de-
precata est.

E 2

RE.

72.

Ios. 5. bel. 9. **R**EGIA GRAPTE cognatę Izatę regis
Adiabenorū, quam ipsa sibi ædificauit.
In qua postea Ioannes dux seditioforum
degens, suasibi pecunias & tyrannidis spolia
deposuit.

73.

Ios. 20. ant. 2. & 6. bel. 7. & 7. bel. 13. Euf. 2. hist. eccl. 12. Orosius l. 7. cap. 6. Act. 11. **R**EGIA HELENÆ, quę in Acrę medio
eminebat. Hęc Adiabenorū, gētis vl-
tra Euphratē habitantis, exiitens Regina, à gen-
tilismo ad Iudeorum religionē conuersa, Hie-
rosolymam habitatum cōmigravit. vbi Chri-
stiana facta, cū magna illa fames (quam Aga-
bus futuram prædixerat) sub Claudio Cæsare
in vniuerso terrarū Orbe, maxime verò in
Iudæa vigeret, suis impensis magnam frumen-
ti vim ex Aegypto delatam, Hierosolymæege-
nis distribuit.

74.

Io. 6. bel. 7. **R**EGIA MONOBAZI regis Adiabeno-
rum, filij Helenę, quę in orientali ciuita-
tis parte sita erat.

75.

*3. Reg. 5. 6.
7. 8. 9.*

EMPLVM DOMINI, aliàs Do-
mus Domini, & Sanctuariū di-
ctum. quod Salomon Rex paci-
ficus ex preparata à patre suo Da-
uide materia, & ex electis, sectis,
ac politis saxis & lignis de Liba-
no mon-

TE M P L V M.

37

no monte succis, plusquàm centum quinquaginta triū miliū hominum opera in mōte Moria, sine vllō securis aut mallei sonitu, septennio exēdificauit, vsque ad eò intūs & extrā fulgenti auro sumptuosum ac magnificum, vt totius Mundi miraculum haberetur. De cuius admirabili excellentia nihil dici potest, quod non sit infra eius dignitatem. Hoc templum, cū id Salomon dedicaret, nubes & gloria Domini impleuit: & ignis ē cælo missus sacrificia in eo oblata deuorauit. Quin & Deus oraculo Aristæas li. de 72. inter pretib.
tum respondit: *Sanctificauī domum hanc, & elegi locum istum mihi in domum sacrificij.* Quod ad introitum templi huius attinet, is contra ac nunc moris est, ad Solis ortum, posteriora verò eius ad occasum respiciebant, vnde & hic sacerdotes vnā cum reliquis Iudæis ad occidentem versi orabant, & dei cultum summa cum reuerentia peragebant, donec Regū populiq; Iudaici impietate idolorū spurcitijs aliquoties p̄sanaretur, q̄ aliquoties factū esse, sacre historiæ cōmemorāt: vbi etiā celebris memoria est, q̄ post annos à prima eius fundatiōe quadringētos quadraginta & vnū, Dei ultione p̄ Nabuchodonosor Babylonie regem penitus est combustū, destructum, ac septuaginta annis desolatum. Deinde verò, vt ibidem narratur, illustris Iudeorum dux Zorobabel de quadratis & dolatis lapidibus, lignisque imputribilibus eodem in monte annis quadraginta sex templum magnificè instaurauit. Et hoc etiam tanta erat aestimationis, vt per vniuersum Mundum honoraretur, ac vndiq; maximis Regum & principum

muneribus honorarijsq; illustraretur. Quod post annos trecentos quinquaginta quatuor ab Antiocho Epiphane rege Syriæ spoliatum, ac idolis pollutum, tertio contaminationis anno fortissimus Iudæorum dux Iudas Machabæus purgavit: eiq; vasa aurea & Dei cultum restituit. ac ne iterum à gentibus contaminaretur; in modum Castri altis fossis, firmis & ex-

Jo. 14. ant.

8. & 7. bell.

4. 9.

Strabo Geo

grap. l. 16.

1. Mach. 6.

Jo. 14. ant.

8. & 1. bell.

5.

cellis muris, ac fortissimis pulcherrimisq; portis & turribus p̄ circuitū muniuit. in quo à centum & viginti millibus gentium diu obsessus expugnari non potuit. Centesimo autem ferè post anno, cū id inclytus Romanorum dux Pompeius Magnus oppugnans, magna vi expugnasset, in ipsa irruptione duodecim Iudæorū millia in eo interfecta sunt: ipse verò Pompeius unā cum suis comitibus vsq; ad sancta sanctorum ingressus, mensam, candelabrum, aliq; cuncta ex auro ibi fulgentia, & in sacre pecuniæ thesauris duo talentorum milia inspicens, nihil eorum ethnicus ille princeps pietate attigit: sed sequenti post excidium die ædituis templum purgare, & legitima ac solennia sacrificia celebrare mandauit. Hoc ipsum templum postea relapsum Herodes Ascalonita Iudæorum Rex annis nouem cum dimidio sumptuosis adificijs reparauit & exornauit. Et iuxta Aggæi quidem prophete vaticinium (vt & ecclesia præfertur Synagoge, & Epist. 26. auro legis, sanguis Euangelij pretiosior est) maior fuit gloria templi huius secundi, quā fuerat primi: eò quòd Christus sua præsentia, doctrina, & miraculis hoc glorificauit. In eo nāque

Isa. 15. ant.

14.

Aggæi. 2.

Hier. 10. 3.

Epist. 26.

ad Fabiolā.

que puer à parentibus oblatus est. Inibi in me- *Luc. 2.*
 dio doctorū sedit. In eius pinnaculo à Diabo- *Mat. 4.*
 lo est tentatus. in eo sepè cōcionatus, atq; à Iude *Io. 7. 8. 10*
 is est vexatus. Quē quidē omnia, vt multū ad tē *& cat.*
 pli gloriā faciunt, ita nihil ei cōtulerunt, quin
 idipsū tēplum, anno, à fundatione sua sub Zoro *Io. 7. bel. 9.*
 babel, quingentesimo octuagesimo sexto, per *Io. 18.*
 Titi Cēsaris milites post dubiū cruentumq; cō
 flictū maxima fortitudine ac violentia est ex-
 pugnātū, ac circū altare holocausti tanta Iudeo-
 rum cēdes facta est, vt per gradus tēpli, torrētis
 instar, intersectorū sanguis proflueret. ipsumq;
 templum in primo prēlij furore per militem
 quendā, Diuino quodā motum impetu, nō ex-
 pectato cuiusquā edicto, sed inuito Cēsare face
 est incensum: illoq; incendio, opus omniū quæ
 visa aut audita sunt maximè admirabile, to-
 tiusq; Orbis ornamentū decimo mensis Augu-
 sti die concrematū est: eodem videlicet mense
 & die, quo primū à Babylonis templum fue-
 rat combustum Cumque vorax flamma vndi-
 que strideret, Cēsar cum suis ducibus intro in-
 gressus, & sanctum templi, & quacūq; illic e-
 rant aspexit: ea quidē fama q̄ apud alienigenas
 erat meliora, iactatione verò & opinione do- *Eus. inchr.*
 mestica non minora. q̄ eodem iubente postea *& . hist.*
 est dirutum, & omninò solo equatum. Verū *eccl. 6.*
 enim uerò post annos sexaginta quinq; Iudæis *Nicep. 3.*
 denuo rebellātibus, & eodē hoc loco tēplū resti *hist. eccl.*
 tuere volētibus, Aeli⁹ Adrian⁹ Imperator qui *24.*
 quaginta & octo eorū myriades, hoc est, quin- *Diō. Oros.*
 quies cētena & octoginta milia vno dies inter- *li. 7. ca. 13.*

E fecit,

49 T E M P L V M.

fecit, & residua Hierosolymorum ædificia prorsus destruxit, atque montem Moria, in quo templum ædificatum fuerat, multum complanauit, & in planiciem redegit, eiusque rudera & terras in vallem Iosaphat ac torrentem Cedron proiecit, ne vrbs montis & templi præsidio cõfisa, Romanis amplius rebellis esset. quin & in Iudæa arces quinquaginta diruit, & vicos nongentos octoginta ferro & igni vastauit. Sed Imperator Iulianus Apostata post annos ducentos viginti septē vt Christi oraculū, quo de templo prædixerat non mansurū lapidē super lapidem, falsum esse ostēderet, data Iudæis ex publico gratia pecunia, mādauit eis templū de integro re-
Mar. 13. *Ruffin. in* *Euse. hist.* *eccl. lib. 10.* *c. 37-38. 39.* *Soc. 3. hist.* *eccl. 17.* *Theodoret. 3. hist. eccl. 17.* *Soz. omē. 5.* *hist. eccl. 21.* *Niceph. 10.* *hist. eccl. 32-33.*
 igitur aedificari, ibique iuxta Moysi legē sacrificare. Læti ob hoc Iudæi ex omnibus Mundi prouincijs Hierosolymam confluxerunt, ac Christianis atrocia comminantes, peritos architectos, lapides, ligna, calcem, gypsum, cementū, omnēque materiam, & instrumenta ad edificiū necessaria cõpararunt, argenteos quoque fieri curarūt ligiones, palas & sportas: locumque ipsum splēdide purgarūt, tanta alacritate, vt eorū mulieres etiā monilia sua omnia in structuram eam impenderint, ac rudera è loco gremijs suis exportarint. Cumque apertis & purgatis iam fundamentis, postero die ædificationē inchoaturi essent, nocte ea vehemens procellosę tempestatis ventus calcem, gypsum, ac materiam totam longè lateque disperfit. Insuper terrę motus ingēs vniuersa veterum templi fundamentorum saxa excussit ac dissipauit, ædes omnes templo vicinas disturbauit, permultosque Iudæos oppres-

preffit. Cùm autem qui supererant manè iterũ
 ædificare aggredieretur ignis cælo demiffus, i-
 temque flamma è templi fundamentis erum-
 pens, plures quàm antea Iudeos vel operi in-
 stantes, vel qui spectatum eò venerant, con-
 sumpsit: atque malleos, secures, ferras, ligones,
 denique omnia opificum instrumenta per to-
 tum illum diem incedio in cineres redegit. Iu-
 dæis adhuc pertinacibus, proxima nocte ful-
 gens Crucis signum in cælo apparuit, omnium
 que Iudæorum vestes cælitis Crucis figuris sig-
 natæ, & (tanquam cælum stellis) impletæ sunt:
 quas cùm illucescente die eluere delereque co-
 narentur, id nullo modo poterant. Sicque de-
 territi & confusi inaniter cępta simul & locum
 reliquerunt. Eorumq; impio conatu Diuinũ
 oraculum non modò factum irritum, sed vel
 maximè impletum atque confirmatum fuit.

Et Iudæis quidem hac ratione ab incepto o-
 perere pulsatis, Christiani nihilominus eodem
 in loco ædificare non timuerunt. Opere enim
 rotũdo & Græco labore ex magnis, sectis, & po-
 litis lapidibus, præcellenti forma amplum &
 præaltum, plumboque tectum ibi templum e-
 rexerunt, quod per aliquot sæcula Patriarcha-
 li cathedra decoratum, ac vero puroque Dei
 cultu celebre: tandem à Saracenis inuasum, ac
 spurco Mahumeti cultu annis quãdringentis
 sexaginta tribus contaminatum fuit. Porro an
 no Christi millesimo nonagesimo nono idem
 hoc templum, muro licet, & turribus, & portis
 validioribus apprimè communitum, à Christi
 anis, duce Godefrido de Bullion, fortiani-

*Vuilh. Tyr.
 lib. 8. hist.
 bel. sacr. c.
 20. & li. 9.
 cap. 9.
 Broc. iti. 6.*

Breid. 14. mo violenter expugnatum est: factaque intra
Iul. templi ambitum decemmilium Saracenorum
Sal. 10. 8. strage, cuncta eius superficies occisorum cruore
ca. 4. 8. redundauit. Quo in loco Godefridus egre-
Pasc. d. gium mox Canoniorum collegium instituit,
192. eisq; ampla sacerdotia, quę Prębendas vocāt:
 simulq; & honesta circa templum domicilia
 assignauit, qui diurnis & nocturnis officijs ac
 sacrificijs Ecclesiastico more annis octoginta
 octo ibi Deo ministrauerunt. Quibus trans-
 actis; ob perniciosam Christianorū Principū,
 proh dolor, discordiam, à Saracenis id rur-
 sum occupatum est. qui in eius summitate, pro
 suo more, dimidię lunę formam posuerunt,
 atque in atriorum loco ficus & oliuas planta-
 uerunt. Idem à Turcis nunc possessum, detesta-
 bili Mahumeti cultu polluitur. à cuius ingres-
 su Christiani capitali Turcarum decreto ar-
 centur. Nam si Christianorum quispiā id in-
 trasse fuerit deprehensus, statim aut Christi fi-
 dem solenniter cogitur abnegare, aut publicè
 securi caput submittere.

P R I M A P A R S

T E M P L I.

76.

*Exod. 26.**Leuit. 16.*

23.

Nū. 19. 29.

ANCTVM SANCTORVM, quod ob
 insignē loci sanctitatē, etiā San-
 cta sanctorum, item & O R A C V-
 LV M, & Domus interior vocatur.
 intimum erat templi penetrale
 & Ady-

& Adytum; longum cubitos viginti, latum to
 tidem, altum verò cubitos centum & viginti. *3. Reg. 6. 2. Pa. 3.*
 Cuius pavementum primò marmore stratum, *4. 5.*
 ac desuper tabulis abiernis vestitum erat, quæ *Hebr. 9. 13*
 laminis aureis tegebantur. Parietes autem de *Ios. 6. bel. 6.*
 politis facti lapidibus, & intrinsecus cedrinis
 vestiti tabulis, laminis quoque desuper operati
 aureis, (quæ clavis aureis erant affixæ) Diuino *Hier. 10. 3.*
 prorsus opere splendebat, in quib' sculpti Che *epist. 26. ad*
 rubim, gemmæ, palmæ, flores, ac cælaturæ pictæ *Fabiolæ de*
 reque variæ, cæli pulchritudinem repræsentant. *vest. sacer.*
 Quin & tectum laminis aureis cooper- *Liran. 113.*
 tum, in summo, ne ab insidentibus aëribus pol- *Re. 6 & in*
 lueretur, aureis verubus horrebat acutissimis. *Hebr. 9.*
 Sacrosanctum hoc Sanctum sanctorum, prop-
 ter Diuinam loci Maiestatem, semel in anno
 solus introibat summus Pontifex, idque in fe-
 sto expiationis. quo die Iudæi omnes ieiunare
 seque affligere debebant. Tum autem maxi-
 mus ille Dei sacerdos, Christi personam singu- *Ios. 17. ant.*
 lari ritu præfigurâs, pro suis totiusque populi *8.*
 peccatis sanguinem vituli extra castra com-
 busti offerebat. Qui si vel somnio pol-
 lutus esset, introibat substitutus
 ab eo vicarius.

(:.)

PAR-

44 TEMPLVM.
PARTES SANCTI
SANCTORVM.

77.

Exod. 25.

37. 40.

Num. 17.

Deut. 31.

Hebr. 9.

Iose. 3.

ant. 8.

Lira. in

Exod. 25.

& 26.

2. Mach.

3. & 2.

2. Par. 36.

Dan 1.

1. Esd. 1.

3. Esd. 1.

Hier. in

Ioel. ca. 3.

Ios. 10. ant.

13.

ARCA FOEDERIS, quæ Dei mado delignis sethim imputribilibus in deserto à Moyse facta, & puri auri laminis intus & foris contexta, in sancti sanctorum medio sicut Sol, auri splendore corusca, fulgebat. Cuius supereminens pulchritudo est admiranda, potius, quàm verbis explicanda. In hac arca summa cum Religione seruabatur duæ tabulæ lapideæ, continentes decem præcepta Dei digito inscripta; item vna aurea habens manna; & virga Aaron quæ fioruerat, & liber Deuteronomij. Mansit arca in hoc loco annis circiter quadringentis triginta: Tempore autem captiuitatis Babylonice Ieremias propheta eam Dei iussu vnà cum Altari incensi & Igne perpetuo, in Nebo montis spelunca omnibus ignota abscondisse in Machabeorum libris scribitur. Hebræi verò per Nabuchodonosor in Babylonem translata esse censent. Quam quidam nunquam reuersam, sed post reditum à captiuitate aliam in eius locum à Iudeis factam esse: quidam verò cum alijs quinque milibus & quadringentis illis aureis & argenteis templi Hierosolymitani vasis à Nabuchodonosor in templo Bel Dei sui positam, ac Diuinitus (vt olim in Philistæa) præseruatam, post septuaginta capti-

TE M P L V M.

45

ptiuitatis annos vnà cum eisdem à Cyro Iudæis reuerfuris restitutam esse existimât. Porro post excidium Ierusalem, Titus & Vespasianus Arcam fœderis, & duas tabulas legis, cū virga Moy si, & virga Aaron; item Mensam auream, & panes aliquot propositionis, Candelabrum quoque aureum, ac quatuor columnas, è Hierosolymorum templo Romam traducta, in celeberrimo, quem insigni pōpa de Iudæis egerūt, triumpho, tota vrbe spectante, inter alia spolia à Iudæis portari fecerunt: Simone Gioræ seditioforum duce, ac septingentis Iudæis (qui ex omni captiuorum numero selecti, iuuenili corporis proceritate ac decōre præstabant) captiuis, seminudis, manibusque vinctis triumphatorem & spolia præcedentibus. Cuius triumphus vsque hodie perenne Romę via sacra, iuxta Pacis templum, extat monumentum in triumphali arcu qui est supra ecclesiam S. Marię nouæ. cuius fronti hæc inscripta sunt verba: SENA TVS POPVLVSQVE ROMANVS DIVO TITO DIVI VESPASIANI F. VESPASIANO AVGVSTO. & ob victoriam & perpetuū..... reliqua ob vetustatem non possunt legi. In quo etiam arcu ex vno quidem latere ipsum Titum triumphantem, in curru qui duobus equis, totidemque monocerotibus siue vnicornibus ducitur conspici licet. Ex altero verò latere Arcam fœderis videre est, & Candelabrum illud ditissimum septem ramorum, & vasa templi, tanquam antecurium Titi portarentur, insculpta. Triumpho hoc peracto, Vespasianus vniuersa templi Hierosolymitani vasa do-

Ios. 7. bell. 24.
Suetō. in vita Vespasia.
Hier. in Isai. el. cap. 3.
Rodolphus Langius de vrbi Hierosolymate m. pliq. origine & excidio. l. 2. c. 15

fa donaria, Romæ in Pacis templo, magnificè splendideque à se ædificato, reposuit: legem verò Iudeorum, & penetraliū vela purpurea, in Palatio condita seruari præcepit. Quæ quidem omnia, Arca videlicet, auro tamē nudata, tabulę legis, virgæ Moyli & Aaronis, panes quoque propositionis, ac quatuor columnę, Romę in ecclesia S. Iohannis Lateranensis adhuc seruantur.

78.

Exod. 25.

37.

2. Reg. 6.

2. Par. 3.

Heb. 9.

1o. 8. ant. 3.

DVO CHERUBIM glorię qui, vt ex Hebraico Paralippomenon textu liquet, instar imuberum puerorum de lignis oliuarum facti, decem cubitos alti, tectique laminis aureis, Angelico relucens splendore stabant ab vtraque parte arcę. atque expansis alis, vnus tegebant propitiatorium, alij verò vtrinque tangebant parietem. quorum facies ad domum exteriorem directę erant; & versis vultibus se mutuo, ipsumque propitiatorium respiciebant.

79.

Exod. 25.

37.

1o. 3. ant. 8.

PROPICIATORIUM aureum, aliàs etiam Oraculum dictum. quod super arcam intra alas duorum Cherubim supra Solis fulgorem auro mundissimo splendens, Diuinamque repręsentans Maiestatem, quasi Sedes Dei loquentiserat. vnde oracula & responsa dabat.

TEMPLVM. 47
SECUNDA PARS
 TEMPLI.

80.

SANCTVM, quod ob loci dignitatem etiam Sancta, & Sactuarium; itē Domus exterior, & Atrium sacerdotū nominatur, altera templi pars est, lōga cubitis quadraginta, lata viginti, alta verò cubitis centum & viginti. quæ quidem altitudo duodecim gradib. ascendebatur. Huius fores aureæ erant. Pauimentum tabulis abiegnis stratum, aureis laminis tegebatur. Parietes eius de lapidibus politis facti, intusq; tabulis cedrinis vestiti, aureis desuper laminis cooperiebantur: in quibus sculpti Cherubim, genimæ, palmæ, flores, ac cælaturæ picturæque diuersæ, mira delectatione spectatores afficiebant. Supernè verò pulchro opertū tecto, igneo splendore micabat. Ab huius introitu, profani lege arcebantur: folique Sacerdotes à Rege Dauide ad triginta octo milia recensiti, & in viginti quatuor ordines sorte distincti, illud quotidie intrabant. Qui omni carentes vitio iuxta Davidis statutum hebdomadatim per vices à Sabbato vsque ad sabbatum, ab vxoribus, vino, siceraque sese abstinētes, ac sobrij; feminalibusq; liueis pudēda operti; atq; extrinsecus linea tunica, q̄ baltheo præcingebatur, amicti, & byssinā in capite mitrā gestantes, miro ordine, ac maxima

Exod. 26.

29.

Leuit. 10.

3. Reg. 6.

1. Par. 23.

24.

2. Par. 3.

Ezec. 44.

Luc. 1.

Hebr. 9.

10. 8. ant. 3.

15. ant.

14. & 6.

bel. 6. & 7.

bell. 10. &

li. 2. cont.

apion.

xima cum reuerentia Dei cultum, sacrificia, & preces, peragebant.

81.

Exod. 30.

37.

Leuit. 2.

1. Mac. 4.

Luc. 1.

AL T A R E T H Y M I A M A T I S siue incensum si A V R E V M quod Dei iussu contra Velum ante Sanctum sanctorum pendens, collocatum erat. In quo Sacerdotes quotidie manè & vesperi thymia ma, thus, aromata, & similia, in odorem suauissimum Deo adolebāt. Ad huius altaris dexteram sās quondam Gabriel angelus, Zacharię sacerdoti thymia ma adolenti Ioannis Baptistę conceptionem annūciauit.

82.

Exod. 25.

26. 27. 37.

Leuit. 24.

Ios. 3. ant.

10.

CA N D E L A B R V M A V R E V M, quod cum septem ramis, totidemque lucernis in meridiano templi latere positum erat: quæ ex oleo purissimo interdiu noctuque iugiter ardebant, lucebant, ac totum Sanctum illuminabant.

83.

Ezech. 47.

Joel. 3.

Aristaas li.

de 72. interpret.

Corn. Tac.

cit. lib. 21.

Pasc. d. 192

F O N S aquæ perennis, qui in dextro templi latere scaturiebat. Cuius aquam Salomon in Mare æneum & in Cōcham grecam deriuauit: quæ deinde per subterraneoseducta canales, quarto ab vrbe stadio ad orientem erumpens, in torrentem Cedron fluebat.

M I N -

84.

MENSA AVREA, quæ in aquilonari latere templi stabat. In qua erant duodecim panes propositionis ex simila tritici purissima cocti. Qui, veteribus in sacerdotum cedentibus vsus, per singula sabbata noui imponebantur. super quos ponebantur duæ phialæ aureæ, thure plene. *Exod. 25. 26. 27. Leuit. 24. 1. Reg. 21. Marc. 2. 10. 3. ant. 9.*

85.

PONTIFEX, eiusque imago ac sacer vestitus, quem Diuinam ac prorsus celestē præ se tulisse magnificentiam, singulæ eius partes nobis demonstrāt. Nam sacrificaturus, aut Sancta sanctorum ingressurus, femoralibus, quibus verenda tegebantur, lineis; & subucula, hoc est. interiori quadam linea tunica, quæ ad pedes vsque demissa erat, induebatur. Extrinsecus verò Tunicam habebat Hyacinthinam cum manicis, eamque talem: à cuius inferiori fimbria septuaginta duo tintinnabula aurea, & alterna serie totidem mala punica, quæ vulgò granata vocantur, pendebant. Stringebatur autem tunica Baltheo, siue Zona, vel cingulo, lato digitos quatuor, texta ex auro: cui ex quatuor coloribus, hyacintho scilicet, purpura, vermiculo, byssoque, diuersi flores ac gemme intextæ erant. Supra hæc habebat Ephod, id est, Superhumerales, pallium scilicet pulcherrimū, ex auro, hyacintho, purpura, cocco, & bysso, polymita arte contextum, mira colorū & florum varietate ac fulgore præstringens oculos:

culos. In cuius utroque humero erant singuli Lapides Onychini auro inclusi, quos Iosephus fardoniches vocat: quorum singulis insculpta erant sena nomina filiorum Israel.

His accedebat Rationale iudicij, quod super pectus suum portabat, in quo erat doctrina & veritas. Erat verò illud quadratum quiddam, magnitudinis palmi, ex auro, hyacintho, purpura, cocco, byssoque textum cui intexti duodecim lapides pretiosi & diuersi ordine natiuitatis insculpta habebant nomina duodecim filiorum Israel. Quin etiam ad hoc genus pertinet Tiara siue Cidaris, quam super caput Pontifex gestabat: quæ ex bysso facta, & hyacinthis coronata, mitræ formam exprimebat. Cuius fronti Lamina aurea, forma semiorbis præfixa, nomen ineffabile Dei tetragramaton his quatuor Hebraicis literis יהוה insculptum cum ingenti fulgore exhibens Diuinæ Maiestatis celsitudinem figurabat. Ad hunc ornatum Pontificium etiam referendū puto, quòd dextra manu Thuribulum tenens aureum, fragrantissimo thuris odore Deum colebat. Quæ ut omnia mysterijs erant plena, ita quædam diuina virtute excelebant. Lapis enim ille quem Pontifex in dextro humero ferebat, quoties Deum sacrificijs placasset, tantum emittebat splendore, ut eam procul intuentibus conspiceretur. Et quod non minori admiratione dignū videtur, duodecim lapides, qui Rationali intexti erant, pugnaturs victoriam prænucciare solebant. Nā priusquā exercitus se moueret, tātus ex eis emicabat fulgor, ut toti populo ad-

TEMPLVM.

51

adefse Deū, opemq; & auxilium suū inuocanti-
bus esse allaturum innotesceret. Caterum tam
Rationale, quàm onyx. Deo propter regū suo-
rum prauaricationem irato, deserunt fulgorē
emittere annis centum & quinque antē Chri-
sti natiuitatem.

86.

Exod. 26.

VELVM, de hyacintho, purpura, cocco, 36.
& bysso, pulchra varietate contextum, ac 2. Par. 3.
intextis ei Cherubim, & omnis generis Ios. 3. at. 7.
floribus ornatum, quod ad parietem ante San- 6. bel. 6.
ctum sanctorum pendebat. atq; in Christi mor Mat. 57.
te à summo vsque ad imum scissum est me. Mar. 15.
dium. Luc. 23.

TERTIA PARS

TEMPLI.

87.

TRIVM IVDÆORVM, 3. Reg. 6.
quod & Atrium seu Vestibu- 2. Par. 4. 6.
lum interius; item Basilica, & Ezech. 40.
Sanctum seculare, atque Porti 6. cat.
cus Salomonis vocatur, tertia Hebr. 9.
tēpli pars est: quatuordecim gradibus ascen- Ios. 8. at. 3.
debatur. Cuius pavimentum vario marmore 6. 15. ant.
tessellarū, in medio sub dio patebat. & p circui 14. 6.
tū muro ex tribus ordinibus lapidum diuerso bell. 6. 7.
rum colorum facto, cingebatur. Cui annexæ bell. 4. 16.
erāt Porticus magnæ, latæ, & supra septuaginta 6. 1. 2. cōt.
cubitos altæ, quas marmoreæ de singulis saxis Apionem.
viginti quinque cubitorū altitudinis columnę

F 2

susten

suslentabant, & laquearia cedro expolita tēgebant. Eiusq; parietes intrinsecus auro obditi clarissimè vndiq; splendebāt. Habebatque tres portas excellās, quarū prima respiciebat orientem, altera meridiem, tertia verò aquilonem; quæ singulæ binis foribus argenteis, altistriginta, & latis quindecim cubitos, clauderantur, occidua verò pars nullam portam habebat, sed perpetuò muro cingebatur. Iudæorum autem atrium ex eo locus iste dictus est, quòd huc intrabant soli Iudæi puri existētes ac casti, & mulieres munda (quibus proprius locus destinatus, ac muro discretus, quindecim gradibus ascendebatur. quos B. Maria, cū à parentibus trima præsenteretur in tēplo, sola ascendisse creditur) ibique orabāt, & verba legis audiebant. Quo in loco Christus sæpè populū docuit: & Iudæi ipsū lapidare voluerunt: & Petrus, sanato claudo, ad populum verba fecit: ac quinque milia virorum conuertit. Ante hoc atrium cancello septum, posita erat tabula, literis Græcis & Latinis hanc legem incisam continens: *Omnis alienigena transiens in locum sanctum, moriatur.* Eos verò qui trāsissent, quamuis Romanus quis esset, Iudæis etiam Romani necare permiserant.

P A R T E S A T R I I I V.
D A E O R V M.

88.

Exod. 27.

38.

1. Par. 4.

ALTA RE HOLOCAVSTI AENEVM,
quod in atrij medio sub dio erat. In quo
Ignis ille perpetu⁹, olim à Domino, cū
Aarō

Aaron in deserto prima vice sacrificaret, cæli- *Leuit 9. 6.*
tūs in altare demissus, per sacerdotes quotidie *Leuit. 1.*
lignorum appositione nutriebatur. In quo et-
iam indies manè ac vespere sacerdotes varia a-
nimalia mascula, munda, & immaculata, oues
scilicet, boues, capros, turtures, columbas, & si-
milialia, hoc sacro ac perpetuo igne, addita ei lig-
norum strue, in holocaustum & odorem sua-
uitatis Domino tota comburebant. Sub tem-
pus verò captiuitatis Babylonicæ Ignis iste *2. Mach. 1.*
perpetuus à sacerdotibus in puteum siccu ab-
sconditus, & post septuaginta captiuitatis an-
nos à Neemia sacerdote quesitus, non ignis in-
uentus est, sed aqua crassa: quæ orante Neemia
rursus Diuinitus est accensa.

89.

BOOZ & IACHIN, duæ colūnx æræ miræ *3. Reg. 7.*
pulchritudinis, altæ triginta quinque cu- *2. Par. 3.*
bitos, quarum circumferentia duodecim *10. 8. ant. 3.*
cubitos complectebatur. quas Salomon artifi-
ciosè fudit, & statuit in porticu tēpli, vnam qui-
dem à dextris, quam nominauit Iachin; alte-
ram verò à sinistris, quam vocauit Booz. ea-
rumque capitellis, in retis modum factis, du-
centa mala granata inculpfit, & super
earum capita opus in modum
lilij posuit.
(.)

90.

3. Reg. 7.

2. Par. 4.

10. 8. ant. 3.

CONCHA AEREA, aliàs, Luter dicta, vas erat magnæ capacitatis, aqua plenum, ad sinistrum latus templi, idque septentrionale à Salomone collocatum: cui Cherubim, leones, boues, palmæ, insculpta erant. In quo sacerdotes lauabāt animalia in holocausto cremanda, quæ tamen prius per Nathinæos in Piscina probatica lota erant.

91.

1. Par. 26.

DOMVS CONCILII, ad meridiem templi sita: ubi erat concilium seniorum.

92.

1. Par. 9. 2.

3:

Jere. 35.

Ezech. 42

44.

1. Mach. 4.

10. 5. bel. 9

6. bel. 6.

EXEDRAE, quæ aliàs Gazophylacia & Pastophoria vocātur, domus erant laterales, instar turrium longe, latè & celsæ. In quibus sacerdotes sanctuarium ingressuri, profana sua vestimenta lanea exuebant: easdemque sacris peractis reponebant. In quibus etiam hostiarum pacificarum partes comedebantur.

93.

Exod. 30.

38.

3. Reg. 7.

2. Par. 4.

10. 3. ant.

7. 8. ant.

3.

MARE AENEVM, antea Labium seu Labrū dictū, continensaque vim maximā. quod Salomon fecit, atque ad dextrū templi latus, idēque australe, cōtra orientē, super duodecim boves æreos posuit. In quo sacerdotes ad altaris misterium templum ingredientes, manus & pedes lauabant,

P O R -

94.

PORTA NOVA, quæ in atrio templi versus meridiem erat. ubi Ieremias prædicans templum urbemque destructum iri, captus est. & Baruch coram populo prophetias Ieremiæ legit. *Ierem. 26.*

95.

PORTA SACRA, aliàs & Porta ærea dicta, 3. Esd. 9. quæ in interiori parte tēpli posita, ad Solis exortum respiciebat. Ante quam Esdras populo legem Dei legit, & multo pōst tempore Primates Iudeorum seditiosos ad pacem hortati sunt. *10. 2. bel. 7.*

96.

PORTICVS TEMPLI, à Salomone ante Sanctuarium constituta, quæ longa erat cubitos viginti, lata verò decem. *3. Reg. 6. 2. Par. 3.*

97.

SEDES REGIS excelsa, quā Salomon præparavit Regibus in Basilica: *Hier. in 2. Par. 23.*

98.

SVGGESTA CANTORVM. ubi Diuinæ laudes voce, instrumentisque varijs cantabantur. *Ezech. 40.*

99.

Hic est locus inter templum & altare, in quo lapidatus est Zacharias. *2. Par. 24. Mat. 23.*

Ioan. 10.

Hic Iudæi voluerunt lapidare Christum,

QUARTA PARS TEMPLI,

101.

TRIVM GENTIVM, quod & Atrium siue Vestibulum exterius appellatur, quarta tēpli pars est, quę mul-

*Ezech. 40.**10. 15. ar. 14**& 6. bel. 6.**& 7. bel. 10**& li. 2. cō-**tra 2. Apio**nem.**3. Reg. 8.**Mar. 11.**10. 1. 2. 8. 12**Act. 8.**10. li. 2. cō-**tra Apio-**nem.*

tis etiam gradibus ascēdebatur. Cuius interius sub dio patens spacium, omnium generum lapidibus stratū, versus quatuor Mūdi partes, quatuor portas habebat magnificas: quę foribus æreis claudebantur. Circumquaq; autē cōtinua Porticus erat, triginta cubitos lata, quę intrinsecus excelsis vndique marmoreis suffulciebatur columnis, ac desuper laquearibus cedrinis tegebatur. Cuius omnis gyrus quatuor continebat stadia: cum Antonia verò, mensura sex stadiorum concludebatur. Hoc atrium ingredi poterant omnes Iudæi, etiam imundi, insuper & alienigenę gentes: vnde & gentium atrium vocatum est. Hinc Christus vendentes & ementes flagello bis eiecit: nec sinebat vt quispiam illac vel vas transferret. Hic adulteram absoluit. Hic sēpē docuit. Hic etiam Iudæi eum lapidare voluerunt. Hic

denique coram Gentilibus cēlesti voce clarificatus

est,

P A R.

TEMPLVM.
PARTES ATRII
GENTIVM.

102.

QVILA AVREA magni ponderis, ab Herode maiori supra maximam templi portam posita; & tandem à Iudæis detracta, securibusque concisa: unde magna & cædes, & seditio orta est.

103.

GAZOPHYLACIVM, Hebraicè Corban siue Corbana dictum, Arca & Aerariū erat, in quo ad sacrificiorum necessaria, ad pauperum alimoniam, & ad templi fabricam offerebatur, & oblata servabatur pecunia. ex qua etiam Ioas Rex, sicut in Regum libris legitimus, fartatecta templi instaurari curavit. Hoc ærarium cum Heliódorus à Syriæ rege missus spoliare tentaret, cælitus ab Angelis flagellatus est. Atque Pilatus cum sacrum hunc thesaurum, simili penè temeritate, ad aquarum inductionem expendere vellet, populari tumultu impeditus fuit: quem tamen Romani tandem in urbis expugnatione diripuerunt. Iuxta hunc locum Lyfimachum occisum legimus. Hic etiam Christus se lucem Mundi, & principium; seque à Iudæis in cruce exaltandum esse docuit. Hic sedens viduam pauperulam duobus aëra munita offerentem, plus omnibus diuitibus dedisse pronunciauit. Supra hoc porro Ga-

F 5 zophy-

zophylacium Agrippa rex in monumentum aduersæ fortunæ in prosperam mutatæ, Catenam illam auream suspendit, quam à Caio Imperatore dono acceperat pōdere illi ferreæ parē, quæ Tiberij Imperatoris iussu Regias manus vinxerat.

Io4.

4. Reg. 16.
20. Is4. 38.

HOROLOGIVM ACHAZ regis, quod fecit ex altari holocausti æneo. In quo, Ezechia rege ægrotante, in signum recipiendæ sanitatis, Solis vmbra Diuino miraculo per decem lineas retrorsum reuersa est.

Io5.

1. PAR. 26.

PORTA AQUILONARIS. cuius in Paralippomenon libris, & alibi in Scriptura & Iosepho aliquoties fit mentio.

Io6.

1. PAR. 26.

PORTA AVSTRALIS. de qua etiā Scriptura & Iosephus passim mentionē faciunt.

Io7.

1. PAR. 26.

PORTA OCCIDENTALIS. quæ & Porta fundamenti in Paralippomenon volumine appellatur.

Io8.

1. PAR. 9.

26.

Neem. 3.

4. Reg. 11.

15.

PORTA ORIENTALIS, quæ & Porta Sur, alias Seir; itē Porta Regis, & Porta speciosa dicebatur, q̄ omnium portarū esset maxima, altissima, & pulcherrima: per q̄ etiā principa

T E M P L V M.

59

palis in templū erat introitus. Hanc collapsam *2. Par. 27.*
 ioatham rex instaurauit, & iuxta hāc D. Petrus *Act. 3.*
 quadragenarium ab utero matris suę claudū,
 stipem mendicantem, dicto sanauit.

I 09.

T V R R E S B V C C I N A T O R V M, quę in oc *Num. 10.*
 ciduis templi angulis infublime erectę e- *10. 5. bel. 9.*
 rant. In quarum verticibus sacerdotes po-
 pulū, quoddam campanarū vsu carerent, duabus ar-
 genteis tubis ad templum conuocabant: dies fe-
 stos, sabbatha, calendas, ieiunia, atque epulas;
 denique vel ferias, vel ut opus faceret, populo
 denunciabant.

I I 0.

H I C C H R I S T V S terrę digito inscribens, *Ioan. 8.*
 adulterę accusatores pudefecit, accusatā
 verò adulterā absoluit.

I I I.

H I C C h r i s t u s, Diuinitatis suę (vt ait Hie- *Ioan. 2.*
 ronymus noster) fulgore ex eius oculis *Matt. 21.*
 & facie radiante, facto de funiculis flagel *Hieron. ib.*
 lo, ementes & vendētes vnā cum ipsorum mer-
 cibus semel iterumque templo eiecit.

*Huc vsq; de Templo & partibus eius, nunc au-
 tem reliqua Filie Sion loca prose-
 quemur.*

T H E A-

II2.

Ios. 15. ant.
19. et 20. at
15.

THEATRUM, quod in hemicycli specie ab Hierode Aſcalonita Iudeorum Rege iuxta Palatium Machabæorum magno ſumptu extructum erat: inſculptis ei per circuitum titulis, trophæis, & victorijs Auguſti Cæſaris, auro argentoque collucentibus. vbi digniores quidem in gradibus, per circuitum factis, ſedētes: reliqui verò in ea ſtātes; hiſtriones, mimos, muſicos, & thymelicos in ſcena comœdias, tragœdias, aliosque ludos agentes, ſpectabant.

II3.

3. Reg. 10.
2. PAR. 9.
10. 8. ant. 5.

THRONVS SALOMONIS. Soliū erat præ grande. eburneum, fuluo veſtitum auro, quod tribunalis inſtar in ſummitate cęlarū & rotundū, ſex gradibus, in quorū extremitatibus duodecim leones impoſiti erant, aſcendebatur. In quo ſedebat Rex Salomon cū populi lites ac controuerſias decernebat, capitalia iudicia & ſententias proferebat, ac leges iuraque dabat: tum etiam quando magnificentiffimè ſuam gloriam, delicias, & diuitias ostendebat, ac fidelibus miniſtris ſuis præmia reddebat.

Liran. in 3.
Reg. 7.

II4.

2. PAR. 9.
Liran. in 3.
Reg. 10.

TRANSITVS, quem fecit Salomon de ligniſtynis, ad aſcendendum è Palatio ſuo in templum.

TRI-

IIS.

TRIBUNAL. Locus erat ante domum
 Pilati editus, & iudicio accommodatus, *Ioan. 18.*
 ubi Romani Præsides sententiam ferre
 solebant, qui Græcè *LITHOSTROTOS*, id *Mat. 27.*
 est, lapidibus stratus; Hebraicè autem *GABA-*
Mar. 15.
THA dicebatur, eò quòd eminens esset & excel- *Luc. 23.*
 sus. Sedens in hoc tribunali Pilatus; & astantē *Ioan. 19.*
 Iesum absolvere cupiens, accepta aqua, manus *Pasc. d.*
 coram populo lauit, dicens: Innocens ego sum *206.*
 à sanguine iusti huius. At verò vniuerso popu-
 lo clamante: *Tolle, tolle, crucifige eum; sanguis eius su-*
per nos, & super filios nostros; & præterea quòd
 se Regem faciendo, Cæsaris læsa obijceretur *Salig. 10. 3.*
 Maiestas, hac verborum forma, prout ex an- *cap. 7.*
 tiquis annalibus fideliter exscriptum inueni-
 mus, Christum ad crucis supplicium condem-
 nauit: *Iezum Nazarenum subuersorem gentis, con-*
temptorem Cæsaris, & falsum Mesiam, vi maiorum
sua gentis testimonio probatum est, ducite ad comuni-
nis supplicij locum: & cum ludibrio Regiæ Maiestatis
in medio duorum latronum cruci affigite. Ilictor, expe-
di cruces. Qua prolata sententia, eum militibus
 suis crucifigendum tradidit, Qui Iesum ob in- *Isai. 53.*
 flictas pœnas omni specie ac decore priuatum,
 & leproso magis quàm sibi similem, vt à popu-
 lo ex noto habitu suo agnoscereetur proprijs eū
 vestibis rursum induerunt, ac crucis suæ baiu-
 lātem patibulum, duobus cum latronibus per
 Portā iudiciariā in monte Caluariæ crucifigē-
 dū eduxerūt. In hoc etiā tribunali cōsiliens Pi- *Io. 18. ant.*
 latus in suborta seditione, ob impendendos a- *s. & 2. bel.*
 quæ-

8. *Euf. 2.* quæductui sacros tēpli thesauros, qui Corbati
hist. eccl. 6. dicebantur, militibus suis clā sub populari ha-
Nicep. 2. bitu armatis, signū dedit, vt gladijs quidem nō
hist. ec. 10. vterētur, sed fustibus in acclamantes quosq; lu-
 deos seuirēt: quorum plagis multi occisi. & plu-
 res sunt sauciati, plurimi verō etiā à suis inter
 tumultū conculcati & protritī interierunt.

Ios. 2. bel. Eodem pro tribunali postea Florus præses
14. 15. ex Iudæis multos nobilium, & equestris ordi-
 nis viros flagellis verberibusq; fecit laniari, ac
 in cruces suffigi: qui & alias multas per vrbem
 cedes fecit, nulli parcens, nec paruulis, nec mu-
 lieribus, vel lactantibus. Quæ vindictæ sangui-
 nis Christi quædam initia fuerunt.

II 6.

Ios. 13. ant. **T** VRRIS STRATONIS, Græcè Pyrgus
18. & 1. bel. Stratonis dicta, inter Antoniam arcem &
3. templum subterraneus & obscurus transi-
 tus erat. vbi Antigonus à satellitibus fratris sui
 occisus est.

II 7.

Sophon. 1.
Hier. ibid.

Io. 14. ant. **V** ALLIS CEDRON, lata, profunda, & te-
8. & 15. nebrosa, quæ in modum fossæ templum
ant. 14. circumibat. ac quòd in mortarij similitu-
Itē. 1. be. 5. dinem disposita esset, Hebraicè Machtes, Lati-
& 6. bel. 6. nè autem Pila vocabatur. hæc tantæ erat pro-
7. & 7. et 6. funditatis, vt de templi tecto ad imum eius de-
Io. 20. ant. spicientium oculi, non absque vertigine capitis
16. caligarent. in hac mercatores & omnis generis
Euf. 2. hi- negotiatores habitabant. In hanc vallem cūm
stor. eccl. 1. Iacobus frater Domini, Primus Hierosoly mo-
 rum

rum episcopus in pinna tēpli coram omni populo Iesum Dei filium ipso festo Paschæ profiteretur; Anani Sadducæi Pontificis iussu precipitatus est, & contractis cruribus, desuper quoque à scribis & Pharisæis lapidatus, tandem fulionis fuste in cerebrum percussus, interiit: ibique iuxta templum sepultus est. vbi monumentum eius multis sæculis mansit. Ob cuius cōdē Iosephus Diuina vltione Hierosolymam euerfam esse æstimat.

Et 23.
Hier. tom.
1. Epist. 53.
in Catal.
script. Ec-
clesiast.
Nicep. 2.
hist. Ec. 38
Hanc viā
D. Petrus,
Iotens, &
M. Mat-

IIIS.

VIA CRUCIS, quā Christus in tribunali cruci adiudicatus, acerrimis ac cruentis gressib⁹ ad montē Caluarię iuit. Incipiēs enim à palatio Pilati perviginti sex gressus, qui faciūt sexaginta quinque pedes, ad locū processit, vbi Crux ei imposita est. Vnde tota spectante vrbe super saucios humeros suā baiulās crucē, versus Caurū seu Corū per 80. gressus, hoc est, ducētos pedes ad locum vbi primò cum cruce cecidisse traditur, progressus est. Inde statim per sexaginta gressus & tres pedes, id est, centum quinquaginta tres pedes, ad locum vbi B. Maria cum Ioanne, filio suo occurrit. Hinc autem per septuaginta vnum gressus & scilicet pedē, siue centum septuaginta nouē pedes, ad quoddā triuium, vbi Simō Cirenęus crucē post Iesum porta re coactus est. Isthinc porrò per centū nonaginta vnū gressus & semipedem, vel quadringētos septuaginta pedes, ad locū vbi ipsi Veronica occurrunt. Atq; illinc per trecētos triginta sex gressus & duos pedes, aliās octingentos quadraginta

tham Ste-
enberch
Licētiatus
Theologia,
Epastor in
Lödersele,
olim Hiero-
sol. dimen-
si sunt : &
iuxta ean-
dē formā
ac mensu-
ram dispo-
suerūt Cal-
uariā viam
Louanij,
Mechlinia
Viluordia,
& in alijs
Brabantia
locis.

gin-

Qua etiam diligentiſſimè deſcribitur in li. cui titulus eſt Via crucis, per Petrū Calentinū adit.
Et præterea à D. Io. Paſc. S. Theologia Doctore in peregr. ſ. die 207. 208. 209. 210. 211. 222. 213. et 214
Item à D. Bethleem præbyter. in deſcription. loco-
 ginta duos pedes, ad Portam iudiciariam, vbi rursus cum cruce lapſus eſt. Deinde verò, ardua, ſaxoſa, atque paulatim aſcendēte via verſus ſeptentrionem proceſſit per trecentos quadraginta octo greſſus & duos pedes, ſeu, octingentos ſeptuaginta duos pedes, ad biuiū quoddam, vbi mulieres plorantes allocutus eſt. Ac iſthinc continuò per centum ſexaginta vnum greſſus & ſeſquipedem, hoc eſt, quadringentos & quatuor pedes, ad pedem ſeu radicem, montis Caluariæ, vbi vltimò cecidit. Dein vltiùs per octodecim greſſus, aut quadraginta quinque pedes, ad locum vbi carnifices ipſi veſtes extraxerunt: vbi & vino mirrhato felle mixto potatus eſt. Dehinc per duodecim greſſus, ſiue, triginta pedes, ad locum vbi clavis cruci affixus eſt. Inde poſtremò per quatuordecim greſſus, id eſt, triginta quinque pedes, ad locū vbi de cruce pendens in foramine rupis Caluariæ fixus eſt. A Palatio itaque Pilati, vſque ad locum vbi crux rupi infixæ fuit, ſunt greſſus mille trecenti viginti & vnus, ſiue alia ſupputatione pedes ter mille trecenti & tres.

Hæc linea quarta pedis pars eſt, cuius mentionem fecimus. Ac huius quidē pedis, & Viæ crucis, atque infra (ſub numero 207) Viæ captiuitatis menſuram (quam poſt multam ſedulamque indaginem tādē inueni) idcirco hîc tam exactè poſuimus, vt quilibet Chriſtianus quouis in loco, etiam inter domeſticos parietes in ambitu domus aut horti ſepius circumeundo, vel iter replicando, poſſit ſimilem ſibi vi-

am or-

LOCI FILIAE SION.

65

am ordinare, aut in templo seu cubiculo mentis imaginatione similem concipere; & pio cordis affectu Christi passionem meditari. quod ipsi gratum, nobisque salutare esse, dubiū non non est: cum ad hoc tam sacra Scriptura, quam Sanctorum scripta nos crebrò exhortentur.

119.

VIA INTROITVS EQVORVM, quæ inter Salomonis & Regine Palatia erat. per quam Athalia Regina extra Portā aquarum siue equorumeducta, in valle torrentis Cedron occisa est. 2. Reg. 11.
1. Par. 23.
12. 9. ant.
7.

120.

XYSTVS porticus, in modum pontis lapidei frequentibus arcubus supra plateam publicam ampla latitudine extracta, ac subditilibus inambulationibus ornata: per quam à Palatio Pilati in Antoniam arcem, & inde templum transitus erat. Ex hoc loco, tuto nimirum, Præfides Romani populum alloqui solebant: In quo stans Pilatus IESVM dirè flagellatum, consputum, spineamque in capite gestatē coronā, ac pūrpureo indutū pallio, Principibus populoque Iudaico venditū exhibuit, dicens; *ECCĒ HOMO;* ut ita afflicto cōmiserentur. At illi inconditis vocibus clamabāt: *Crucifige, crucifige eum.* Vbi adhuc visitur, ac peregrinis ostenditur Arcus quidam lapideus, cum hac inscriptione; *Tolle, tolle, crucifige.* propter antiquitatem cætera legi nequeunt. Ex eodem Xysto Agrippa rex pere-
10. ant. 19.
Breid. 14.
Sat. 8. c. 7.
Pasc. b. d.
204.
10. 2. bel. 1.
1. 1. 5. bel.
9. & 7. bel.

G

legan-

6. & 13.

legantem habuit orationem ad populum seditionis, hortās eos ad obediendum Romanis. Frequentem huius Xysti Iosephus mentionem facit.

121.

Pasch. d.
207.

HIC Christo Crucem, longitudinis pedū quindecim, latitudinis verò octo, impositam esse, maiorum traditione accepimus.

122.

Pasch. d.
217.

HIC Christus primò cum cruce cecidisse traditur.

123.

Freid. 14.
Iul.
Sa. r. 8. c. 6.
Pasch. d. 207.
& 368.

HIC, vt ex veteri maiorum traditione habetur. B. Maria cum Ioanne & pijs mulieribus stetit, Christo cum cruce prætereunte. In cuius rei memoriam Helena Imperatrix eodem in loco splendidam B. Mariæ ecclesiam ædificauit: quæ nūc desolata cernitur. Porro beata Virgo cum suis, cruenta filij sui vestigia ad crucem vsque secuta, post eius sepulturam hac rediens, prima viam Crucis ex deuotione calcasse, piè creditur. Vnde & Christianorum processiones ac crucis gressiones originem habere videntur.

124.

Matt. 27.
Mar. 15.
Luc. 23.
Freid. 14.
Iul.

PROGRESSUS ad hoc biuiū Christi, nimiū cruce grauatus cecidisse traditur. quamobrem milites ac Iudæi metuentes ne ante crucifixio-

LOCI SECVNDAE CIVITATIS. 67

fixionis executionem deficeret, apprehenderunt è rure venientem Simonem quendam Cyrenæum, eumque ad portandam crucem post Iesum coegerunt. *Mat. 8. c. 7. P. f. d. 208. & 209.*

TERTIA PARS

VRBIS.

125.

SECUNDA CIVITAS. Hæc terra vrbis pars est, quæ etiam multas vias habebat angustas, cuius aliquoties in sacra Scriptura fit mentio in qua inter alios nonnulli prophetæ & nobiles Hanc cum Romani occupassent, à seditionis rursus vrbem pulsi sunt. *4. Reg. 22. 2. Par. 34. Sophon. 1. Hier. in 2. Par. 34. 10. 6. bel. 10.*

LOCI SECVNDAE CIVITATIS.

126.

AMYGDALON stagnum. iuxta quod Titus aggerem crexit. *Ios. 6. bel. 12.*

127.

DOMVS MARIAE, matris Ioannis Marci vnius ex septuaginta duobus discipulis Christi, in qua primitiua Ecclesiæ fideles conuenire & orare solabant. vbi etiam post Iacobi Apostoli cecidit Petro ab Herode Agrippa incarcerato, sine intermissione, pro ipsius liberatione orabant. qui tandem noctu ab Angelis liberatus est. *Act. 12.*

G 2 ge.

68 LOCI SECVNDAE CIVITATIS.

gelo è carcere eductus, huiusque domus fores
pulsans, ab ancillula in eam introductus est.

S. A. T. B. C. 4 Quo in loco insignis postea constructa est Ecclesia quæ Græcorum Christianorum fuit prima. estque sedes Episcopalis, quam usque hodie Syri tenent.

128.

DOMVS OLDÆ prophetissæ, habitantis in Secunda, vxoris Sellum viri præclari ac nobilis, proauunculi Jeremiæ prophetæ: quæ consulta à Iosia rege, ei destructionem Ierusalem prædixit.

129.

Ios. 2. bell.
18. & 6. bel.
6. **E**VRUPTI. canales erant aquarum in subli-
me salientium, quibus aqua intra & circū
Regiam Herodis domum ducebatur: at-
que cisternas vbique replebat.

130.

10f.2. bell. 24. **F**ORVM MATERIARVM, id est, lignorum,
quod Cestius incendit.

151.

Jerem. 35. **H**ABITACVLVM Rechabitarum. qui ex patris sui præcepto religiosè viuentes, agros aut vineas non possidebant, & tanquam Mundi huius peregrini, non in domibus, sed tabernaculis habitabant, à vino quoq; mordicus abstinebant. Quamobrem cùm belli necessitate in urbem coacti, propinatum ipsis à Ieremia Dei iussu vinum bibere nollent; ipso
rum

LOCI SECVNDÆ CIVITATIS. 69
rum obedientiæ exemplo idem Propheta perti-
nacem Iudæorum, Dei præceptum negligen-
tium, inobedientiam increpauit: ideoque & his
supplicium, illis autem præmium prænuncia-
uit.

I32.

LACVS, qui inter duos ciuitatis muros
situs erat: de quo in Isaia Prophetia men-
tio fit. *Isai. 22.*

I33.

MEDIA TURRIS, quæ in muro secun-
do erat. *Ios 6 bel. 9.*

I34.

MONUMENTVM Alexandri Iannæi *Ios. 13. ant.*
Pontificis atque Regis: in quo per cautum *21. & 6. be.*
quoddam ipsius consilium, ex Phariseo *3.*
rum autoritate magnificè sepultus est.

I35.

MONUMENTVM Ioannis Hyrcani pon-
tificis ac ducis: cuius crebra in Iosepho
mentio habetur. *Io 6 bel 7. 8. 11. 12. & 7. bel. 5.*

I36.

MVRVS SECVNDVS, qui & medius,
splendidissimis portis cōspicuus, & in
quatuordecim turres diuisus erat: quem
Ezechias rex reparauit, & firmiorem altiore
que fecit. *2. Par. 32. Nee. 3. 12. Iose. 6. bel. 6. 8. 9. 10.*

- Io. 6. bel. 6.* **P**ALATIVM HERODIS. quod ab Herode Ascalonita Iudæorum rege, qui innocentes occidit, ex vario & polito marmore, iuxta occidua vrbis mœnia, à muro antiquo ad medium vsque murum adificatū, auro atque argento exornatissimum, porta quoque ferrea, ac tribus excellētissimis turribus, Hippico, Mariamme, & phaselo, munitissimū erat: quæ magnitudine, firmitate, ac pulchritudine vniuersis, quæ toto Orbe viscebantur, præstabāt. Intrinsecus verò AVLA REGIA erat, quæ inenarrabili magnificentia eminens tota ornatisimis turribus, cœnaculis, cubiculis, porticibus, deambulationibus, columnisque (quibus inclusum sub dio mediū patebat spaciū) vndique cingebatur. In hac Regia Christus Herodi Antipæ tetrarchæ Galilææ, interfectori Ioannis Baptistæ, præsentatus est, ab eodem multis sermonibus interrogatus, à Iudæis autem constanter accusatus. Qui cum nihil responderet, idem Herodes, totusque eius exercitus, eum spreuit & illudit: atque alba indutum veste, quasi dementem ac morionem, ad Pilatum remisit. Nunc verò Palatiū hoc schola est puerorum infidelium.
- Breid. 14. 3ul.*

- Jer. 39. & 52.* **P**ORTA MEDIA secundi muri. in qua, fractis muris exterioribus, Regis Babylonix principes sederunt.

139.

STRATOPEDON. arca erat Regiam Hero- *10. 2. bel.*
dis vndequaq; ambiens, vbi Regij milites *17.*
excubias agebant. In qua & CARCER Re-
gis extabat, cui nocentes includebantur. in
quo D. Petrus ab Herode Agrippa rege, qui Iac- *Act. 12.*
obum maiorem occiderat, catenis duabus
vinctus. & à quatuor quaternionibus militum
diligentissimè per dies azymorum fuit asser-
uatus: atque nocte, quæ diem occidendi præce-
debat, ab Angelo Domini à vinculis solutus,
ab eodem per primam & secundam custodi-
am, perque portam ferream, quæ ducebat in
ciuitatem, eductus est.

140.

STRUTHIVM stagnum medium. & hic Ti- *Ios. 6. bel.*
stus aggerem extruxit. *12.*

141.

TVRRIS HIPPICVS, quæ quadrangu-
laris in muro secundo super eminens *Ios. 6. bel.*
collem fabricata erat, & octoginta *5. 6. 7.*
quinque cubitos alta, duplicique tecto con-
spicua, insigni robore ac soliditate excellebat.
quam Herodes senior ædificauit, & amici
sui Hippici in bello amissi nomine
Hippicum appellauit.

(.)

G 4

TVR-

142.

Ios. 15. ant. 9 & 1 bel. 16. & 6. bel. 6. **T**VRRIS Mariamme, quæ quinquaginta quinque cubitis alta, super excelsum anti qui muri collem mira pulchritudine emi nebat quam Herodes in memoriam Mariam me dilectissimæ vxoris suæ à se occisæ extruxit, ac eius nomine Mariamme nominavit. & quia Reginæ seimæ nomine appellata erat, ceteris pulchrior, ornatiora diuersoria sustinebat, sic ut Hippicus & Phaselus, quæ virorum nomi ni bus vocatæ sunt, hac munitiores fuerunt.

143.

Ios. 12. 22. & 16. ant. 5 & 17. ant. 14. & 1. bel. 11. & 6. bel. 6. & 7. bell. 18. **T**VRRIS Phaselus, quæ nonaginta cubi to alta, in ædito muri antiqui loco, su perne in pilæ modum facta, stupendæ ma gnitudinis & firmitatis munitissima erat. quâ Herodes ad similitudinem Phari turris Alex andrinæ edificauit, atq; in honorê Phaseli fra tris sui (qui à Parthis captus, cum nec ferri co piâ, nec manus liberas haberet, colliso ad saxû capite se ipsûm occiderat) Phaselum vocauit. Cum Titus Cæsar expugnatam Hierosolymâ totâ funditus subuertisset, prædictas tres, tur res, Hippicum, Mariamme, & Phaselû, ob ipsa rum excellentiam, (sicut & supra memini) in monumentum integras reliquit, vt posteris in dicarent quâ munitam, quamq; gloriosam vr bē Romanorum fortitudo expugnasset. quas postea ob iteratam Iudæorum rebellionem

Sub. nū. 1.

Adrianus Imperator
diruit.

VIVA-

I44.

VIVARIUM. Herodis hortus erat, viridarijs *Io. 6. bel. 6.*
 filiusque amcenissimus, ac altis euripis,
 cisternis & aquis irriguus. vbi varias feras,
 pisces, & aues continebat, & prolixas habebat
 ambulationes, ac circum latices multas turres
 mansuetarum columbarum.

I45.

XENODOCHIVM. Hospitale publicum *Io. 13. ant. 15.*
 erat, quod Hyrcanus Pontifex ex pecu-
 nia, quam è Dauidis sepulchro protule-
 rat, fundavit ac dotavit: vbi peregrini paupe-
 res & infirmi recipiebantur, & alebantur. *Egesi. 1. hi. Iudaic. 1.*

I46.

XYSTVM. ampla in Herodis Palatio por-
 ticus erat, in qua athlete per hiberna tem-
 pora ludis ac dimicationibus se exerce-
 bant. *Io. 6. bel. 4.*

QUARTA PARS

VRBIS.

I47.

BEZETHA, id est, NOVA CI- *Io. 19. ant. 7*
 VITAS, Græcè Cēnopolis dicta, *et 2. bel. 15.*
 quarta vrbs pars est: quæ sicut, & *6. bel. 6.*
 præcedentes vrbs partes, etiam *7. 9. 13.*
 murorum ambitu cincta, multis
 per transversum angustis vijs, vtrunque ad ci-
 uita-

74 LOCI NOVAE CIVITATIS.

uitatis muros tendentibus, discernebatur. quā incolebant lang venditores, fabri, ærarij, alijque artifices & operarij. eratque ibi vestium mercatus.

LOCI BEZETHAE.

148.

10.6.bel.6. **B**EZETHA mons, qui frequentibus plebeculæ ædificulis inhabitabatur.

149.

*10.6.bel.8.
& 13.* **C**ASTRUM Assyriorum, arx iuxta quam Titus cum primum urbis murum occupasset, castra posuit, vltra sagittæ iactum à secundo muro separatus.

150.

*10f.19.ant.
7.Item. 2.
bel.10. et 6.
bel.6.* **M**VRVS tertius, qui & exterior, quem Agrippa rex publico sumptu permuniit, latioremq̃ue & altiore, quàm antè fuerat, reddidit. Hic totus solidus erat, & viginti quinque cubitis altus: habebatque nonaginta quadrangulares, validas, & cellas turres, ducentis inter se cubitis distantes, quarum structura ac pulchritudo faxorum, nihil erat templo deterior.

151.

Nr̃.3. 1. **P**LATEA Lata, quæ & Platea portæ Ephraim dicebatur.

SPE.

PORTAE CIRCVM VRBEM. 79

IS2.

SPELVNCAE Regiæ, super quas tertius ciuitatis murus in longum ductus erat. *10.6. bel. 6.*

PORTÆ ET TVR-
RES CIRCVM VRBEM.

IS3.

 APHETETA, orientalis ciuitatis murus super torrentem Cedron, quem Ionathas Machabæus reparauit. *1. Mach. 12.*

IS4.

LAPIS ANGVLARIS durissimus, solidum montis Sion fundamentum; spiritaliter Christum, qui firmum & stabile Ecclesię fundamentum est, præfigurans. *Isai. 28. psal. 117. Neem. 3. Act. 4. Rom. 9. 1. Pet. 2.*

IS5.

PORTA ANGVL. sic dicta, quia in aquilonari orientaliq; ciuitatis angulo iuxta torrentem Cedron sita erat. quæ etiam Porta Benjamin vocabatur. quod per eam in tributum Benjamin via esset. Per hanc portam ex deserto in urbem ligna inuehebantur. In hac etiam Ieremias comprehensus est. cuius ruina nunc longè extra urbem visuntur. *4. Reg. 14. 2. Par. 25. 26. Ier 31. 37. 38. Zach. 14. Broc. iti. 6. Sa. t. 8. c. 5.*

POR-

Ezech. 43. **P**ORTA AVREA, inter Portā vallis, & Portā
4. fontis cōstituta, sic vocata est, quòd deau-
Broc. itin. rata esset: quæ Orientalis quoq; dicta fuit, qđ
6. ad orientē templi sita esset. atq; quia per com-
Salig. t. 9. pendium è templo ad montem Oliueti duce-
cap. 4. bat, templi potius, quàm ciuitatis porta erat:
 ideoque eius Neemias non facit mentionem:
Breidē. 14. in hac S. Anna & Ioachim, de habenda prole le-
Iul. ti, sibi mutuo occurrissē scribuntur. Et per hāc
Pasch. d. Christus in die Palmarum super alinum equi-
18. rans, humili sed tamen solemnī pompa Hiero-
 solymam intrauit: quē clausa, vltro, vt fertur,
 ei est aperta. Porro anno à Christi natiuitate
Ex hist. sexcentesimo vigesimo secundo, Heraclius Im-
Exaltatio- perator parta Diuinitus de Cosdroa Persarum
nis S. Cru- rege victoria, cū partem ligni Crucis Domi-
cū. nicę (quam olim ab Helena Imperatrice in mō-
Breuiar. tis Caluarię templo collocatam, Persę capta
Roman. Hierosolyma, multisque ibi cęsis Christiano-
Sal. to. 8. rum millibus, asportarant, ac quatuordecim
ca. 4. annis detinuerant) superbo equo vectitans Hi-
 erosolymam reducēs, hanc portam triumphali
 pompa ac Cæsareo apparatu auro gemmis-
 que ornatus ingredi vellet; illustri miraculo,
 omnibus quidem perfidis admirando, nullis
 autem fidelibus dubio, cęlitus impeditus fuit,
 quò enim magis progredi conabatur. eò magis
 videbatur retineri. Cumque ea re & ipse Hera-
 raclius, & reliqui omnes obstupescerēt; Zacha-
 rias Hierosolymorum antistes, Vide, inquit,
 Imperator, ne isto triumphali ornatu, in cruce
 ferenda

PORTAE CIRCVM VRBEM. 77

ferenda parum Iesu Christi paupertatem, & humilitatem imitere. Tum pius Princeps mox equo descendit, Imperialem coronam deposuit, auream chlamydem & Regium cultum exuit, calceosque detraxit, ac plebeio indutus amictu: plantis & capite nudis, sacrosanctum Crucis lignum suis ipse humeris p eadem, quā id Saluator tulerat, portans viam, ad Caluariæ montem retulit; atq; in eodem loco, vnde fuerat à Persis asportatum, reposuit. Quamobrem perpetuo sancitum est edicto, vt quotannis decimo quarto Septembris die, Exaltationis S. Crucis memoria in ecclesia celebraretur.

157.

PORTA Ephraim, quæ nūc à quibusdam *4. Reg. 43.*
S. Stephani appellatur, contra Septentrio- *2. Par. 25.*
nem sita, viam respiciebat quæ in tribum *26.*
Ephraim ducit, vnde sibi nomen Ephraim *Nee. 8. 12.*
sortita est. Ab hac Porta vsque ad portam an- *Ios. 9. ant.*
guli Ioas Israelitarum rex murum Ierusalem *10. 11.*
quadringentorum cubitorum spacio diruit: & *Broc. itm.*
triumphabundus per id interstitium curru in *6. Sal. 10.*
ciuitatem inuectus, vrbis factus est Dominus. *8. cap. 5.*
quem murum vnā cum turribus Oziam Iudæ
Regem postea restituisse legimus.

158.

PORTA Fontis, quæ & Aquarum dicitur, *Nee. 2. 3.*
porta fœcilis erat inter montem Sion & *8. 12.*
montem Moria in voragine Mello contra *2. Par. 23.*
orientem posita. & fontis, aquarumq; porta ex *Ier. 19. 31.*
eo dicta quòd ad fontem & aquas Siloe transi- *Broc. iti. 6.*
tum *Sam. 1. 8 c. 5*

78 PORTAE CIRCVM VRBEM.

tū aperiret. Hęc alio nomine, quod equi per illam pro adaquatione in torrentem Cedron educerentur, Equorum porta orientalis est vocata, ducebatque in vallem Gehennom.

159.

10.6. bel. 6.
7.8.

PORTA Genath, id est, horti, nempe Herodis, quæ non longè à secundo ciuitatis muro sita erat. qua in Hippicum turrim aqua inducebatur. Per hanc portam seditiosi latèter profiliètes, in Romanos sepe fecerunt excursus.

160.

4. Reg. 25.
Ierem. 39.
52.

PORTA HORTI REGIS, quæ in monte Sion inter duos arcis muros collocata erat. per quam Sedechias rex nocte fugit.

161.

Neem. 3.

PORTA Palatij Pontificis, siue Sacerdotis magni, austrum respiciens.

162.

2. Par. 33.
Sophon. 1.
Hieronym.
ibidem.
Neē 3. 2.
Broc. iti. 6.
SA. 10. 8. ca.
1.5.

PORTA PISCIVM, quæ iuxta turrim Dauid inter montem Sion & ciuitatem inferiorem in valle Mello contra occidentem sita erat: & per adiunctam ei testudinem (quæ ultra Voraginem extendebatur) commodum cuius exitum exhibebat ac introitum. Atque piscium quidem porta ex eo dicebatur, quod per eam à Ioppe & alijs maritimis locis quotidie in urbem pisces interebantur. Hęc alijs nominibus etiam Porta Dauid, & Porta negotiatorum inscribitur: Dauid quidem, quod turri Dau-

PORTAE CIRCVM VRBEM. 79

Dauidis proxima esset; Negotiatorum verò, quòd per eam variæ negotiatorum merces à Bethleem, Hebron, Gaza, Aegypto, & Aethiopia inueherentur. Per hanc portam peregrini occidentales urbem ingredi solent.

163.

PORTA STERQUILINII seu stercoris, *Nee. 2. 3. 12*
quæ contra austrum portæ anguli sita, So- *Lira in Ne*
lem orientem respiciens, omnes ciuitatis *em. 3.*
fordes, quas pluuia congregare poterat, in tor- *Broc. iti. 6.*
rentem Cedron euomebat: vnde non immeri- *Sa. t. 8. c. 5.*
tò sterquilini j siue stercoris nomen accepit.

164.

PORTA TURRIVM MULIEBRIVM, *Ios. 6. bell.*
septentrionem respiciens, per quam sedi- *2. c. 5.*
tiosi in Romanos urbem obsidentes, ex-
cursus fecerunt.

165.

PORTA VALLIS, nomen inde trahens, *2. Par. 26.*
quòd in vallem Iosaphat viam faceret, in- *Nee. 2. 3.*
ter portam sterquilini j & portam auream *12.*
media fuit, nec longè à foro pecuario & Pisci- *Bro. iti. 6.*
na probatica distans. Quæ & ob hoc etiam Por- *Breid. 14.*
ta Gregis appellari meruit, quòd per hanc im- *1ul.*
molandi in templo greges in forum pecuari- *Sa. t. 8. c. 5.*
um venales adducerentur. Nunc verò à Proto
martyre, qui per eam extra ciuitatem eductus
est, & non longè ab eadem lapidatus S.

Stephani porta nomi-
natur.

POR-

80 PORTAE CIRCVM VRBEM.

166.

Neē. 3. 12.
Liran. in
Neem. 3.
Deut. 22.
Ruth. 4.
Ioan. 19.
Heb. 13.
Br. itin. 6.
Sal. 10. 3.
ca. 7.

PORTA vetus siue antiqua, quæ ab aquilone portæ piscium sita, Solem occidentem respiciebat. à lebusæis quoq; PORTA Iebus, & à iudicijs IUDICIARIA seu Iudicialis vocata fuit, quia ad iudicandum, olim ibi seniores sedebant: in portis enim iudiciatum exercebantur: extra hanc portam fiebat etiam iudiciorum executio. Vnde & Christus per hanc eductus, extra eandem quoque est crucifixus. Cuius portæ vetusta adhuc vestigia extant.

167.

Brœc. itin. 6.

RVPE Seminens valdè, tendens à Psephi na turri ad montē vsque Sion: super quā totus occidentalis ciuitatis murus extructus erat.

168.

Jerem. 31.
Zach. 14.
Neē. 3. 12.

TVRRIS Ananeel, quæ non longè à Porta anguli sita, fortis erat, & insignis: cuius sacra scriptura aliquoties mentionem facit.

169.

2. Par. 26.
Ios. 9. ant.
11. & 6. bel.
6.

TVRRIS ANGVLARIS, super portam anguli posita, quam Ozias rex firmiter reedificauit, & centū quinquaginta cubitorum sublimem fecit.

TVR-

170.

TVR RIS DAVID, munita & excelsa val- *Vuil. Tyr.*
 dè, quæ in duarum voraginum angulo, *9. bel. fac.*
 in præruptæ rupis colle ex quadris lapi- *3. Broc.*
 dibus, ferro & plumbò indissolubiliter com- *itin. 6.*
 paginatis, à Dauide rege ædificata erat. Cuius
 singularis fortitudo & egregia pulchritudo ad
 commendationem spõsæ Christi, quæ est Ec- *Cant. 4.*
 clesia, à Salomone producitur, cùm ait: Sicut
 turris Dauid collum tuû, quæ ædificata est cum
 propugnaculis: mille clypei pendent ex ea, om-
 nis armatura fortium.

171.

TVR RIS EXCELSA, quæ super portam *2. Par. 26.*
 vallis extructa fuit. quam etiam Ozias *10. 9. At. 11.*
 rex reparauit, & vt ultra montem Oli-
 ueti specula esset, centum quinquaginta cubi-
 tos altam fecit.

172.

TVR RIS FVRNORVM, versus boream *Nee. 3. 12.*
 sita. quam sic dictam putant, quòd in ea,
 ceu in furno, perpetuus aleretur ignis, qui
 noctu terra mariue iter facientibus, tanquam
 scopus propositus erat, secundum què, ne quà
 à via declinarent, iter suum dirigere possent.

173.

TVR RIS Magna, quæ iuxta murum tem- *Nee. 3.*
 pli cæteris altior eminebat.

H

TVR-

174.

Nee. 3. 12. **T**VRRES MEAH, aliàs Emath, id est, centum cubitorum: quę non longè à templo distabat.

175.

Ios. 6. bel. 2. 5. 6. Broc. it. 6. **T**VRRES PSEPHINA, quę aliàs Neblosa vocatur, turris octangularis erat, septuaginta cubitos alta, in ciuitatis angulo inter septentrionalem & occidentalem vrbis murum super rupem admodum excelsam firmata, atque tota instar propugnaculi admirabilis sua altitudine horrenda. ex qua sereno cœlo Arabia, & mare, atq; Hebræorum finium vltima prospici poterāt. cuius ruine adhuc visuntur.

176.

Luc. 13. **T**VRRES SILOE. quę tempore Christi cadens, octodecim viros oppressit & occidit.

177.

Broc. it. 6. **V**ORAGO, seu Vallis profunda, quę montem Sion ab austro cingebat, & versus aquilonem per totum occidentale vrbis latus vsque ad portam Ephraim procedens, commodam ciuitati fossam faciebat.

LOCI

LOCI AD ORIENT. VRBIS. 83

LOCI EXTRA

VRBEM.

LOCI AD ORIENTEM

VRBIS.

178.

QV A ex templo. quæ subterraneis eduçta canalibus, hic magno erumpebat stridore, defluebatque in torrentem Cedron.

*Aristeasli.
de 2. inter
pretib.*

*Mat. 21. 26
Mar. 11.*

14.

Luc. 10. 19.

24.

Ioan. 11.

179.

BETHANIE, nobile castellum Mariæ & Marthæ sororum Lazari, & ædibus frequentens, quod vltra montē Oliueti situm, quindecim à Ierusalē stadijs distat, hoc est, duobus miliaribus Italicis. ex quo quidem intervallo, licet per exiguo ob interpositum Oliueti montem, ciuitas Ierusalem videri non potest, sed consensu quodā mōticulo, videtur inde pars mōtis Sion. Hic Christus in domo Marthæ sæpè fuit hospitatus. vbi Mariæ ad pedes suos sedenti prædicauit verbum Dei. Hic Lazarus quatrIduo sepultū. iamque fectentem flēs in vitam reuocauit. Hic in domo Simonis (qui quod antea fuisset leprosus, & à lepra per Christum mundatus, Simō leprosus, vt ait nymus, vocabatur) mensæ vnā cū Lazaro accubens, & Martha ministrante, à Maria pretioso perfusus est vnguento. Hic, & ascensurus in cælum

12.

Hier. tom.

1 epist. 27.

ad Eusoch.

tom. 3.

epi. 29. ad

Ruffinum.

in loc.

Hebraic.

lit. B.

Nicep. 8.

Hist. eccl. 30.

Bro. itin. 6.

Breid. ib.

16. Iul.

Sa. tom. 9.

cap. 4.

84 LOCI AD ORIENT. VRBIS

lum, valedixisse eisdem videtur. Aetate Hieronymi domus Marthæ & Mariæ, & domus Simonis leprosi magna pietate à fidelibus inuisebatur. Atq; marinoꝝ Lazari monumentũ, in quo à Saluatore fuit fuscitatus, ob hoc tam celebre miraculũ ab Helena Imperatrice insigni ecclesia circũdatum est: quod etiam hodie non à Christianis solũ, sed & à Saracenis ac Turcis ingēti deuotione honoratur. Posterioribus temporibus fuit hic à domina Melisende Regina, abbatia erecta. Quæ omnia nunc pænè deserta peregrinis adhuc ostenduntur.

Vuilb. 15.

bel. sac. 26.

& 18. bell.

27. & 21.

bel. 2. Vi-

triac. c. 58.

Iso.

Matt. 21.

Mar. 11.

Luc. 19.

Ioan. 12.

Hierony. in

Mat. c. 21.

& in loc.

Heb. lit. B.

Breid. itin.

6.

SA. t. 9. s. 3.

BETHPHAGE sacerdotum viculus ad pedem orientalem montis Oliueti situs, unde Christus in oppositum Castellum duos pro adducendis asinis misit discipulos. Quibus adductis, & Apostolorum vestibibus stratis, hic ab eisdem super asinam collocatus est. Ac turba plurima vestimenta sua, atque palmarum ramos in viã sternente ac Osanna illi acclamante, isthinc porrò Hierosolymam equitauit. Qui cùm iam ad descensum montis Oliueti appropinquaret, videns ciuitatem, fleuit super illam, & funditus prædixit euertendam, eo q̃ non cognouisset tempus visitationis sue.

Isi.

Matt. 21.

Mar. 11.

Luc. 19.

Castellum contra vos, vt ita loqui liceat, vicus erat è regione Bethphage situs. unde iussit Dominus stantes foris in biuiu asinam eiusq̃ pullum ad se adduci.

C15-

182.

CISTERNA iuxta Bethaniā, vbi ad resuscitandum Lazarum venienti Domino, primò occurrit Martha, & postea ab ea vocata Maria. *Ioan. 11. Sa. t. 6. c. 4. Breid. iti. 6.*

183.

COLLIS Oliueti, qui proximus Petræ colubarum, super vallem Silœ imminet. *Iose. 6. bel. 13.*

184.

FICVS arida, secus viā Bethaniæ plantata, quæ cū fructibus careret, solisque folijs ornaretur, à Christo maledicta, exaruit. *Matt. 21. Mar. 11. Pasce. d. 228.*

185.

FONS Draconis, inter portam vallis & portā sterquilini, etiamnum scaturiens, quem Neemias, vt murum Ierusalem dissipatū, & portas igni consumptas consideraret, equo intidens præteruectus est. *Neem. 2. Broc. iti. 6. Sa. t. 8. c. 5. & tom. 9. cap. 1.*

186.

GEHENNOM, quæ & Benhennom id est, Vallis filiorum Ennom. Locus erat in suburbanis Ierusalem (contra orientem, sub mōte Offensionis, iuxta piscinam fullonis) vt Tēpe amœnissimus, fontib. Silœ, ac fluxu torrētis Cedrō irrigatus, viridarijs & hortis cōfusus, totusque nemorosus ac delitijs plenus. *Iosu. 15. 18. Hier. in le re. c. 7. 19. & 32. Broc. iti. 6. Leu. 18. 20.*
In hac valle erat tabernaculum & idolum MOLOCH, quod sicut inter omnia idola principum *3. Reg. 11. Act. 7.*

86 LOCI AD ORIENT. VRBIS.

patum tenuit, ita Deus illud maximè abominans, eius cultum non rarò prohibuit. Erat autem idòlum æneum, figura Regis fabrefactū, intus concavum, cuius caput vitulum, pars verò reliqua hominem exprimens, brachia ad immolandos pueros habebat extensa, qui vehementi idòli calore inter hosce nefarios amplexus comburebantur. Cùm enim ex igne in idòli concavitate subiecto, id totum factum esset ignitum, tùm impijssimi parentes crudelitate incredibili charissima pignora, suos nempe filios & filias, detestandis hisce complexibus cremanda tradebant, eaque, Diabolica quadam deuotione, in holocaustum fœtidissimi odoris dæmonio Moloch offerebant. Ne verò in horrendis illis tormentis miserabilis puërorum clamor exauditus parentum viscera posset commouere: tùm etiam vt gratus idòlo fieret holocaustum, sacerdotes Moloch, quamdiu sacrificium durabat, rauco tubarum clangore, ac ingèti tympanorum strepitu, vndique æthera & aera replebant. Vnde & locus ille nomen sibi ΤΟΡΗΕΤ, quod tympanum sonat acquisiuit. Hoc sacrilego ritu Achaz quoque & Manasses reges Iuda, cùm vulgo desipientes, filios suos dæmonio Moloch consecrauerunt. Cui tam detestandæ insanix pijssimus rex Iuda Iosias tandem occurrere cupiens, statuum Moloch contriuit, lucum eius succidit, loci amœnitatem cadauerum, ossium, aliorumque immundorum spurcitie fœdauit, atque in perpetuū huiusmodi sordiu atque immunditiarum receptaculum destinauit.

In hac

4. Reg. 16.

21.

2. Par. 28.

33.

4. Reg. 23.

LOCI AD ORIENT. VRBIS. 87

In hac valle Dei iussu Ieremias corā Iudæorum senioribus humo vas fictile allidēs atque confringens, Deum sic urbē populūq; contriturū prædixit. Iuxta cuius etiā Prophetę vaticiniū, eò quòd repleuissent locū istum innocentium puerorum sanguine, tanta ibidē populi cæsa est multitudo, vt non vocaretur amplius locus iste, Vallis Tophet, sed Polyādrion, hoc est, tumulus multorum mortuorum, quorum cadauera ibi, insepulta, auibus cæli, & bestiis terræ facta sunt esca. Ab his tam execrandis penis, quas in valle Gehennom sustinebant paruuli, Saluator noster analogiā sumens, Infernū, teste Hieronymo, appellat Gehennam. quæ in media abyssō ac terræ centro, vbique à Cælo, quod est vndiq; & vndiq; sursum, remotissima esse creditur. in qua impij summis tormētis perpetuò cruciātur, duplicē autē esse Gehennā, nimirum ignis & frigoris, in Iob plenissimè legim⁹.

187.

GETHSEMANI, villa ad radices mōtis Oliueti, olearū sēcūda. in quam Dominus à cœna nouissima mcestus, pauēs, & anima ad mortē vsq; tristis, in horto Oliueti Patrem oraturus, venit.

188.

HORTVS Oliueti. Hortus erat in monte Oliueti non longē à Gethsemani rupi cuidam concauæ adhærens: in quo Christus supplex, semel, iterum, & tertiò Patrem orauit vt à se calix passionis transfret, & cū factus in agonia, prolixius orans sanguinem gutta-

Ier. 7. 19.
Isa. 30.
Hier. in 2.
Par. 33. &
& in loc.
Heb. lit. G.
& T. & in
Mat. c. 10.
Hierony. in
Iona c. 2.
Iob. 24.
Matt. 26.
Mar. 14.
Hier. in loc
Heb. lit. G.

Matt. 26.
Mar. 14.
Luc. 22.
Ioan. 18.
Hieron. in
loc. Heb. li.
G.
Broc. iti. 6.
Breid. 14.
Iul.

88 LOCI AD ORIENT.VRBIS.

tim in terram decurrentem sudaret, cælitus ab
Sa. t. 9. c. 2. Angelo cõfortatus est. Vbi ætate Hieronimi
 desuper Ecclesia erat ædificata, quæ adhuc o-
 stenditur.

189.

Ios. 15. 18.

2. Reg. 17.

3. Reg. 1.

Cant. 4.

4. Reg. 25.

Ier. 39. 52.

Ios. 7. ant.

15. & 9. ant.

11.

Ezo. itin. 6.

Ereid. 15.

Iul.

Sa. to. 8. c.

5. & to. 10.

cap. 1.

4. Re. 23.

Hier. in le

re. 19. et 32

& in Mat.

10.

HORTVS REGIVS, qui Hortus con-
 clusus dicitur. Hortus erat in suburba-
 nis Ierusalem, muris vndique septus, &
 obfirmatus; atque, sicut Paradisus, arborum,
 fruticum, herbarum, aromatum, florum, fru-
 ctuumque vbertate amœnus, mulcendisque ac
 fouendis sensibus conueniens, & ad secessus vo-
 luptuarios idoneus. In quo erat inclytus ille
 fons Rogel, & Lapis Zoeleth, quorum frequēs
 in Scriptura mentio fit. vbi Adonias, cùm reg-
 nare instituisset, immolauit victimas, & vnā
 cum suis asseclis conuiuium fecit.

190.

LVCVS Moloch, idòlo Moloch conse-
 cratus. vbi cultores eius, postquam sacri-
 ficassent, aut thure litassent, sub arborum
 opacitate scortabantur.

191.

3. Reg. 11.

4. Reg. 23.

Ezo. itin. 6.

Sal. to. 6.

cap. 5.

MONS OFFENSIONIS, mons excelsus
 erat ad austrum fontis Rogel & lapidis
 Zoeleth situs. In quo sapientissimus il-
 le per alienigenas vxores suas iam senex sedu-
 ctus & infatuatus, Melchom idòlo Ammoni-
 tarum Fanum ædificauit & illum etiā coluit.
 Iuxta quosdā fuit Pâtheon, omnibusq; idolis
 con-

LOCI AD ORIENT. VRBIS. 89
 consecratū. Quod annis trecentis sexaginta tri-
 bus integrum permanſit, & tandem à rege Io-
 ſia demolitum eſt.

192.

MONS Oliueti ſive Oliuarū, ab vbertate
 frequētū in eo crescentiū oliuarū Gre-
 cè quoq; Elcōn dictus, q̄ aliàs etiā Mons
 inclyt°, & Mōs sanct° vocatur; ſitus eſt è regiōe
 Ieruſalē ad orientē: atq; à ciuitate alta interia-
 cente valle Cedron discretus, ab ea ſecundum
 ſacrā Scripturā; iter ſabbati iuxta Ioſephū verò
 ſtadijs quinque diſtat, qui etiam addit ſummū
 montis ſex ab vrbe ſtadijs abeſſe. tātē. n. altitu-
 dinis erat, vt ex eo non ſolū omnes penē plateę
 Ieruſalē, ſed etiam mare mortuum facilē vide-
 ri poſſent. Præter oliuas autem, palmis, pinis,
 myrtis, alijsq; fructiferis arborib⁹ abundabat.
 In huius montis vertice ſanctiſſimus Rex
 David, à facie filij ſui Abſalom fugiens, ſlens &
 nudis pedibus Deū adorauit. In eodem quoq;
 monte eius filius Salomon omnis pietatis obli-
 tus, Aſtaroth idōlo Sidoniorū è regione Hiero-
 ſolymitani tēpli (ex quo omnis quæ ibi perage-
 batur idololatria, p̄ſpici poterat) Fanū erexit. 2. Reg. 15.
 quod ipſum etiā cū ceteris idolorum delubris Pſal. 3.
 Ioſias deſtruxit. Hunc montē Chriſtus oratio 3. Reg. 11.
 nis & quietis gratia ſep̄ frequētauit, ibiq; per-
 noctauit. Atq; ex huius ſummitate coram aſſā 4. Reg. 23.
 tibus & intuentib. diſcipulis, data eis benedi-
 ctione, in cælum aſcendit, facie (vt etiam ex vl
 timis pedū eius veſtigijs ad tātē rei memoriam 2.4.
 petroſo mōti, inſtar cere, impreſſis, etiamnum Ioan. 8. 18.

Ezech. 11. euidenter colligitur) ad occidentē, versus Ca-
Actor. 1. tholicam ex gētibz Romanā spectās Ecclesiā,
P. Motan^o ad quam ipse eius caput, tanquam geminos &
in Pass. on. illustres oculos D. Petrū suum in terris vicari-
Domini. um Pastorem ac Apostolorum coriphēum, &
Hier. to. 3. D. Paulū gentium doctore, missurus erat.
in loc. Heb. Cū hoc loco à B Helena Imperatoris Con-
Act. Apost. stantini matre rotundo schemate & pulcherri-
lit. M. mo opere cōderetur ecclesiā, quē in sui medio
Paulin. No lapidi impressa Dominica includerēt vestigia,
lā. epist. 11. locus ille de quo ascendit, nunquā, vt Paulinus
ad Seuerū Nolanus Episcopus testatur, tegi marmore aut
Euf. in vita pauiri recepit, semper excussis, solo respuente,
Cōstantini quē manus adornādi studio tētauit apponere:
lib. 3. c. 42. & summum eius cacumē, vt scribit D. Hiero-
Socr. 1. hi. nymus, propter Dominici corporis meatum,
eccl. 13. nullo modo cōtegi aut cōcamerari potuit: sed
Sozom. 2. transitus eius à terra ad cælū vsq; patet apertū.
hist. eccl. 1. Quæ ecclesiā multis ibi sēculis permāsit: Chri-
Nicep. 8. hi sti autem vestigia adhuc cernuntur.
stor. ecc. 30. Sunt non infimi ordinis viri, qui asserūt An-
Vitriac. c. tichristū huius ascensionis Christi fore æmu-
58. latorem, eumq; (vt mendacia mendaci signo
Broc. iti. 6. probet) in cælum hoc loco dæmonum ope esse
Breid. 14. eleuandum: cæterum à Domino Iesu spiritu
Iul. oris sui occisum iri. Supra hunc montē Chri-
Sa. t. 9. c. 3. stum eodem modo ac forma, qua ascendit, ad
Pa. d. 191. iudicādum viuos & mortuos in nubibus ven-
Hieron. in turum esse ex Actis Apostolorū liquet. vbi le-
Dan. c. 11. gitur, quòd cū Apostoli defixis in cælū ocu-
Isai. 11. lis ascendentem Christum intuerentur, duo
Zach. 14. viri adstiterunt illis amicti vestibibus albis, qui
Lirā. ibid. & dixerūt: Viri Galilæi, quid statis aspiciētes in
cælum?

LOCI AD ORIENT. VRBIS. 91

cælum? hic Iesus qui assumptus est à vobis in 2 *Theff.* 2.
cælum, si veniet, quemadmodum vidistis eum *Act.* 1.
euntem in cælum.

193.

MONS Scádali. mons altus erat ultra tor-
rentem Cedron in aquilonari latere
montis Oliueti, quatuor stadijs à Ieru-
salem distans. In quo Salomon vxorum genti-
lium instinctu Chamos idòlo Moabitarum fa-
num construxit. quod etiam Iosias confregit.
Tempore Machabæorum hic castrum ædifica-
tum fuit: cuius indicia adhuc extant.

3. *Reg.* 11.

4. *Reg.* 23.

Broc. 11. i.

Sa. t. 6. c. 5.

194.

MONUMENTVM Fullonis. quod non
longè à porta anguli situm erat.

Io. 6. bel. 6.

195.

PALMAE. de quibus in *Neemia*, & *Ioannis*
Euangelio legitur.

Neem. 8.

Ioan. 12.

196.

PETRA COLVMBARVM. quæ ad meridiem
montis Oliueti conspiciebatur, Græcè *Pe-*
risterèon vocata; saxea, rotunda, sublimis
& concamerata turris erat, extrinsecus dealba-
ta, atque angusto vno ostiolo in summitate pa-
tens: in qua domesticæ seruabantur columbæ:

Io. 6. bel. 13.

Huiusmodi turris sæpè vel quinque co-
lumarum millia contine-
bat.

PONS

197.

*Breid. 14.**Iul.**Sa. t. 8. c. 6.**& t. 9. c. 1.**Pasc. d.**184. et 191.*

PONS Cedron lapideus, vno arcu supra torrentem Cedron erectus: quem Helena Imperatrix eo in loco construi fecit, vbi in hunc usum antea lignū illud, ex quo pila Dominicæ Crucis facta est, iacuisse dicitur.

198.

*10ā. Dama**scenus de-**dormitione**Deipara.**Nicep. l. 2.**hist. eccle.**22. & 23.*

SEPULCRVM B. Mariæ virginis, quod in valle Iosaphat iuxta villā Gethsemani ad pedem montis Oliueti olim extra terram eminebat: in quo intemeratum gloriosissimæ virginis corp⁹ honestè ab Apostolis sepultum est. Quod post tertiū à sepultura diem vacuum inuentum, & suauissimo odore fragrans, argumento pijs omnibus fuit, ipsam simul cum corpore ab Angelis in cælum esse assumptam, & super Angelorum choros exaltatam.

*Nicep. hist.**eccl. 8. ca.**30.**Broc. iti. 6.**Breid. 14.**Iul.*

Hoc loco in honorem Deiparæ virginis à pia Imperatrice Helena grandis, testudinata, atque mirifica (in quam nunc quadraginta octo gradibus descenditur) extructa est ecclesia. in cuius medio sanctissimū hoc sepulcrū, quod albo marmore vestierat, est inclusum: idq; adhuc nedū Christiani peregrini, verum & Saraceni atq; Turcæ summè venerantur.

*Sa. t. 9. c. 1.**Pasc. d. 184.**& 197.*

Eodem penè loco etiam S. Annam, virumque eius Ioachim, beatissimæ Dei genitricis parentes; nec non Iosephum eiusdem immaculatæ Virginis sponsum, Christi verò nutritium, sepultos esse veterum habet traditio.

SE-

199.

SEPULCRA Vulgi. quæ erant in valle Io- *4. Reg. 23.*
saphat: vbi ignobiles sepeliebantur. *Ierem. 26.*

200.

SILÔE fons, cui Piscina siue Natatoria Si- *Ifai. 8. 22.*
lôe, quæ & Piscina inferior nuncupatur, cõ
iuncta est, in occidentali latere vallis Iosaphat, *Neem. 3.*
è radice montis Sion scaturit. Aqua eius clara, *Io 6. bel. 6.*
dulcis, & vberima, cum silentio placideque *Vitriac. 6.*
fluit in torrentem Cedron. *84.*

Hunc fontem inclutus Rex Ezechias restau- *Ioan. 9.*
rauit. Atque in eius piscina cæcus ille à natiui- *Broc. iti. 6.*
tate oculos suos Christi spūto & luto inūctos *Breid. 14.*
lauans visum recepit. Testatur Iosephus Silôe *1ul.*
& alios omnes quotquot erant extra ciuitatē *Pasch. d.*
fontes, ante Titi Cæsaris aduentum ad eò defe- *197.*
cisse, vt iuxta eos aqua venderetur. post acces- *10. 6. bel. 11.*
sum autem eius tanta vbertate hostibus fluxif-
se, vt non modò ipsis & iumentis eorum, sed
etiam hortis sufficerent. De huius aquæ vir-
tute diligentissimus loci huius perscrutator *Sa. t. 10. 6. 1*
Saligniæus ita ferè scribit: Fontis huius a-
qua hodie adhuc ipsis etiam Saracenis in pre-
tio est. Nā cū corpore naturaliter instar hyr-
corum fœteant, in hoc fonte se & pueros suos
lauant, eaq; lotionē fœtorem suum mitigant.
Quin & eam Turcæ magni faciunt, quòd eius
vsum oculorum visui conferre experiantur: *Nicep. 8. hi*
habet Nicephorus Helenam Imperatri- *stor. ecc. 30*
cem ad fontem hunc mirifica
construxisse opera.

201.

*Act. 7.**Breui. Rō.**Breid. 14.**Iul.**Pasc. d.**184.*

STEPHANVS. Hoc loco S. Stephanus diasconus, (cui Diuino amore flagranti lapides torrentis dulces fuerunt) in ipso iuuentutis flore, iactis in se lapidibus tanquam gemmis coronatus, proprioque sanguine purpuratus, pro lapidantibus (quorū vestes adolescens Paulus custodiebat) orans, primus cum martyrij palma triumphator in cēlum migravit.

202.

*Hieron. in**loc. Heb.**lit. C.**3. Reg. 3.**Ierem. 31.**Io. 8. ant. 1.**6. bel. 13.**6c.**Ezech. 47**Bro. itin. 6.**Sal. t. 9. c. 1.**2. Reg. 15.**Ioan. 18.**Nicep. hist.**eccl. li. 17.**cap. 5.**In vitis Pa**trum.*

TORRENS Cedron. riuus est ad orientem Ierusalem, inter ipsam & montem Oliueti, qui pluuiaribus aquis vndiq; de montibus, nec non ex fontibus ac piscinis auctus, dulci quodam strepitu per mediam vallem Iosophat atq; Gehennom, perque plana deserti in mare mortuum fluens absorbetur. In cuius utraque ripa multæ, densæ, ac fructiferae crecebāt arbores: quarū amœna facies, vnà cū vicinis hortis, quæ limpidissimis aquis Cedron irrigabantur, obambulantium oculos animumque amœnabat. Hunc torrentem Rex David totus lacrymis madidus, vnà cum amicorū intimis à facie filij sui Absolom fugiens, operto capite & nudis pedibus transiit: Eundem & Christus cum suis discipulis vadens in hortum Oliueti, transiit.

203.

TVGVRIVM S. PELAGIAE. Hic S. Pelagia famosa illa peccatrix, & formosa meretrix,

trix, quę cūctas Antiochię feminas forma, diui
tiji, delitijs & luxuria superauerat, in tugurio- *Breid. 14.*
Io sexū veste nomineq; occultās dicta atq; cre *Iul. Sa t 9. c. 3.*
dita Pelagi^{us} monach^{us}, pēnitentiā egit, ac de pela *Pas. d. 191.*
go vitiorū facta pelagus virtutū, ibid ē mortua
& sepulta est. vbi postea extructa fuit ecclesia.

204.

VALLIS Iosaphat, quę & Vallis Cedron, *Io. 6. bel. 3.*
& Vallis montium vocatur; vallis est la- *6. & c.*
ta & profunda inter Ierusalem & mon- *Hier. in lo.*
tem Oliueti interiecta, totam ab oriente cingēs *Heb. lit. C.*
vrbem: quam torrens Cedrō trāsēns suis aquis *Zach. 14.*
egregiē fecundat. Cuius quidem excellēs pro- *Litrā. ibid.*
funditas, licet à Romanis Imperatoribus Tito *Pro. itin. 6*
& Adriano, iniecta terra ac tēpli vrbisq; rui- *Sal. 10. 8. c.*
nis multū sit impleta, non tamen prorsus est *8. & 10. 9.*
oppleta. In hac valle pij ac religiosi reges Iuda *cap. 1.*
Asa, Ezechias, & Iosias tēpli cōbuserunt idōla, *3. Reg. 15.*
eorumq; cineres in torrentē Cedron proiece- *4. Reg. 23.*
runt. Hęc vallis commune totius ciuitatis Ce- *2. Par. 15.*
miteriū erat, vbi vulg^{us} & ignobiles omnes sepe *2. 9. 30.*
liebantur extra vrbē enim Iudęis sepeliri mos
erat. ibiq; nunc Turcę sepeliuntur. In hac quo- *Ioel. 2. 2.*
que valle die illa cunētis mortalibus tremēda *Litrā. ibid.*
oēs vndiq; homines ad extremū & generale iu- *Sa. t. 9. c. 2.*
diciū sunt congregādi, vt à Christo iudice rece-
piat debita pro meritis prēmia quisq; suis. Vn- *Zach. 14.*
de & Vallis cōcisionis appellatur, quod ibi ma- *Litrā. ibid.*
li à bonis separabuntur: & hi quidem asumen- *Matt. 25.*
tur in celū æterna beatitudine fruituri: illi au-
tē detrudentur in infernū, perpetuis supplicijs
cruciandi. Tempore cū Christiani Palestina *Vuil. 12. be.*
poti-

fac. 13. & potirentur, erat hic abbatia quedam, in qua Do
li. 18. c. 32. mina Melisendis Regina Hierusalé sepulta est.
Vitr. c. 58.

205.

10. 6. bel. 13. **V**ALLIS SILOE, à fonte Silœ nomen
& 7. bel. 16 habens: in qua Iudæi, qui hoc tempore
& cat. Hierosolymis habitant, sepeliuntur.

Sa. l. 8. c. 2.

206.

4. Reg. 18. **V**IA agri Fullonis, sita ad extremum aque
Isai. 7. 36. ductus piscinæ superioris. Hic Isaias Re-
 gi Achaz Christum ex virgine nascitu-
 rum prædixit.

207.

10. Pasc. S. **V**IA captiuitatis. Hæ notulæ successiue pro
Theol. Do- tractæ viam demonstrant, qua Christus
ctor in pe- redimendi generis humani causa capti-
reg. s. die uus per totam pænè ciuitatem ostentationis er-
197. 193. gò deductus fuit. Primò enim cùm à Cœnacu-
194. 197. lo Sion in hortum montis Oliueti oratum pro-
200. et 207. gressus, sanctum orationis sacrificium Deo Pa-
 tri obtulisset, inde reuertens appropinquantibus
 ad capiendum eum hostibus ultro se obul-
 am dedit. qui necdum quadragesimum ab o-
 rationis loco gressum absoluerat, cùm missi à
 Principibus sacerdotum & senioribus populi
 in eum manus iniecerant, eum cæperunt, du-
 rissimisque vinculis constrinxerunt. Vnde illico
 à lupis illis rapacibus tanquam mitissimus
 agnus cum magno clamore & vario armorum
 strepitu trans torrentem Cedron. (in quem alii
 qui ipsum præcipitatum esse opinantur, sic in
 telli-

Isai. 53.

Jerem. 11.

LOCI AD ORIENT.VRBIS. 97

telligentes quod à Psalmista scriptum est, de *Psal. 119.*
 torrente in via bibet) ad domum Annæ dedu-
 ctus est: quæ à loco in quo captus est, bis mille
 trecētis sexaginta gressibus distabat. Atq; hinc
 per trecentos triginta gressus ad Palatium Cai-
 phæ abductus. inde vltcrius, quod mille gressi-
 bus aberat ad Palatiū Pilati. It hinc porrò via
 trecentorum quinquaginta gressuum ad Pala-
 tiū Herodis. Illinc denique per sexcentarū vl-
 narum interuallū, alia viā quā venerat, ad
 Palatiū Pilati reductus est: Gressus autē de quo
 hic loquimur, duos pedes & semissem cōtinet.

*D. Bethleē
 presbyt. in
 descr. p. lo-
 corum pas-
 sion. Domi-
 ni.*

208.

VIA in Anathot, Bethel, & desertum de
 qua Brocardus itin. 6. b.

209.

VIA in Iericho, & Engaddi, cuius mentio
 fit Lucæ 10. e. & Marci 11. a. Vuilhel. 17:
 bel. sacr. 20.

210.

HIC, Christo orante, sederunt tres electi *Mar. 14.*
 Apostoli, Petrus, Iacobus & Ioannes, ab *Luc 22.*
 horto Oliueti ad iactum lapidis, à sepul- *Breid. 14.*
 cro verò B. Mariæ quinquaginta gressibus se- *lul.*
 parati. *Sa. t. 9. c. 2.*

211.

HIC octo reliqui Apostoli manserunt, tri- *Matt. 26.*
 ginta quatuor vlnis à prædictis tribus di- *Beth. fer. 2.*
 functi.

I

Hic

212.

Mat. 26. **H**ic Christus, vt nos libertate donaret, à
Mar. 1. Iuda proditore osculo traditus; à Iudais,
Luc. 22. quos verbo retrorsum in terram strau-
Ioan. 18. rat castus; & facinorosorum in morem arctis-
Sa. 1. 9. c. 2. simis vinculis ligatus est. Ibidem Simó Petrus
 subito calore percitus, percussit seruum Pon-
 tificis, cui nomen erat Malchus, & abscidit au-
 riculam eius dexteram: quam Christus mox re-
 stituit. Ceteri verò Apostoli sibi quoq; timen-
 tes, deserto Domino, hic fugam arripuerunt.

213.

Mat. 23. **I**n hoc montis Oliuarum loco ex aduerso
Eccl. 3. templi iuxta cisternâ quandam sedens Chri-
Mat. 13. stus, longo sermone destructionem Ierusalé, fu-
Luc. 21. turas piorum afflictiones, pseudoprophetarû
Sa. 1. 9. c. 3. aduentû, consummandi Mûdi signa, extremi
Paf. d. 191. deniq; iudiciij modum discipulis suis prædix-
 it, ac clarissimè enarrauit. quo in loco pulchrû
 ædificatum fuit templum, quod nunc desola-
 tum est.

214.

Mat. 21. **H**ac Christus a sine pullo insidens, magnâ
Mat. 11. hominum comitatus caterua Hierosoly-
Luc. 19. mam perrexit, alijs præcedentibus, alijs
Ioan. 12. cum sequentibus, cui insuper ingès hominum
Vul Tyr. turba ex vrbe obuiam profusa, tanto cum om-
11. bel sac. nes cum fauore exceperunt, vt multi vestibis
31. Eccl. 12. suis viam consternerent, plures ramis & fron-
cap. 2. dibus ex palmis, oliuis, alijsque arboribus refe-
 ctis,

LOCI AD ORIENT. VRBIS. 99

Etis, viam honoris gratia sternerent. Undique
 gratulantium atque acclamantium voces hu-
 iusmodi resonabāt. *O sanna in excelsis, Benedictus
 qui venit in nomine Domini.* Tali pompa ac trium-
 pho verus ille Rex ac humilis triumphator per
 portam aureā (quæ cum rarissimè aperiretur,
 vltro, vt tradunt, aperta est ei) regiam ingres-
 sus urbem, circum templum & magnam ciui-
 tatis partem videtur obequitasse. Quo nouo
 spectaculo commota est vniuersa ciuitas, di-
 cens; *Quis est hic?* turbæ verò quæ illum comita-
 bantur respondebant: *Hic est Iesus Propheta à Na-
 zareth Galilee.* Iam tum gaudentium & adgra-
 tulationum clamor magis ac magis inualefcebat,
 concurrabant undique vtriusque sexus senes
 ac iuvenes, omniumque, etiam puerorum, &
 quod mirabile, infantium quoq; atq; lactenti-
 um vna vox erat; *Osanna filio Dauid, benedictus
 qui venit Rex in nomine Domini, Rex israel: benedicti
 quod venit regnum patris nostri Dauid, pax in celo, &
 gloria in excelsis, Osanna in altissimis.* Qua læta fau-
 staque acclamatione verum suum Messiam
 inaugurantes, eum vsque in templum comi-
 tati ac prosequuti sunt. Vbi nouus ille Rex
 mox regnum suum feliciter incipiens, cæcos
 ac claudos sanauit. Discrutiantur interim & in-
 dignantur impij atque inuidi Pharisei, prin-
 cipes sacerdotum, & scribæ, qui videntes mira-
 bilia quæ faciebat, & pueros in tēplo claman-
 tes *Osanna filio Dauid*, dixerunt inter se: *Videtur quod
 nihil proficimus, Ecce Mundus totus post eū abiit.* Quā-
 obrem ipsum Iesū adorti, *Magister*, inquirunt,
audis quid isti dicunt? increpa discipulos tuos. Quibus

Psal. 8.

ipse hoc olim per Psalmographum prophetatum indicans, respondit: *Quid mihi? Nunquam legis? Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem? Dico vobis? quod si hi tacuerint, mox lapides clamabunt.* Adeo enim Deus nolebat hanc laudem suam sileri, ut si homines conticuissent, ipsi lapides clamaturi fuissent.

LOCI AD MERID. DIEM VRBIS.

215.

Dan. 14.

Bleid. 14.

Iul.

Salig. t. 10.

cap. 2.

A BACVC. Hic Angelus Domini prophetam Abacuc prandium melloribus ferentem capillis apprehendit, ac vnâ cum cibo in Babylonem ad pa-
scendum Daniele in lacu septem leonum inclusum, transtulit. Quo cibato, eundem huc reduxit.

216.

Zach. 11.

Matt. 27.

Act. 1.

Hier. in lo.

Heb lit. A.

& in loc.

act. Apost.

lit. A.

Nic. 8. hi-

stor. cc. 30.

Broc. it. 6.

A CELDEMA, siue Haceldemach, hoc est, ager sanguinis. Ager erat figuli ad aultram plagam montis Sion situs, à tergo habens montem eiusdem nominis mediocriter altum, iactu lapidis à Piscina superiore distans. qui Iudæorum consilio, triginta argenteis, quibus Iudas Christum vendidit, in sepulturam peregrinorum emptus est. Cuius medium Imperatrix Helena quatuor muris, longitudine septuaginta duorum, latitudine verò quinquaginta pedum, fecit includi, ac superius testudi-

LOCI AD MERID. VRBIS. 101

studine (quæ septem foraminibus, per quæ de- *Breid. 14.*
functa Christianorum corpora dimittuntur, *Iul.*
patet) concamerari. *Sa. t. 6. ca.*

Est verò huius terræ virtus mirabilis & fi. *5. Et 10. 10.*
dem panē superans, quòd defunctorum cor- *cap. 1.*
pora viginti quatuor horarum spacio in pul- *Pas. d. 197.*
uerem redigat. quam virtutem etiam in alias
regiones deuecta minimè perdit. Nam cùm
iussu Imperatricis Helenæ de hoc agro, quan-
tum terræ ducentæ & septuaginta (vt aiunt)
naues capere poterant, Romam auectum, ac
iuxta montem Vaticanum in eum locum ex-
oneratum sit, quem incolæ CAMPVM SAN-
CTVM vocitant, licet cælum mutarit, ean-
dem tamen retinere vim quotidiana experien-
tia docet. Romanos enim respuens, sola pere-
grinorum corpora ad sepulturam admittit:
quorum etiam hic omnem carnis substantiam
intra viginti quatuor horas prorsus consumit,
olisibus tantùm residuis.

217.

AGER Fullonis, ad vrbis meridiem ab *4. Reg. 18.*
Aceldema tendens vsque mōtem Gion. *Ihu. 7. 36.*
vbi fullones suos pannos in vicino tor- *Broc. iti. 6.*
rente Gion lotos, exte- dere & ficcare solent.

218.

ANTRVM Iacobi minoris. in quo, cùm *Hier. to. 1.*
se iuramento contrinxisset non come- *in catal.*
sturum panem ab hora, qua calicem Do- *scriptor.*
mini biberat, donec Christum à mortuis re- *ecclesiast.*
surrexisse videret, triduo Dominicæ passio-

102 LOCI AD MERID. VRBIS.

1. *Cor.* 15. nis latuit. Ideoque Dominus etiam ei post re-
Breid. 14. surrectionem suam seorsum hic apparuit. In
Iul. cuius honorem Christiani isto loco postmo-
Sa. t. 9 c. 1. dum ecclesiam erexerunt.
Pas. d. 192.
& 230.

219.

ANTRVM Petri Apostoli. in quo post
Matt. 26. trinam Domini negationem, culpam
Luc. 24. suam amara pœnitentia & lacrymis ex-
1. Cor. 15. piavit. Cui fortè ibidem se Dominus post re-
Breid. 12. surrectionem suam conspiciendum exhibuit.
Iul. hic etiã sacellum postea extructum fuit: quòd
Sa. t. 9 c. 1. nunc funditus euersum est.
Pas. d. 192.

220.

CASTRA ASSYRIORVM, quæ posita
4. Reg. 18. erant iuxta Piscinã superiorem. quorum
19. robustissimos quosque ad centum & o-
2. Par. 32. robustissimos quosque ad centum & o-
Isa. 9. et 10. Etoginta quinque millia in vindictam blasphemie
Io. 10. et 2. mia prima obsidionis nocte Angelus Domini
& 6. bel. 11. occidit. Eorumque corpora, ne aerẽ fetore infi-
Aug. 10. 10. ceret. in puluerem, ait Augustinus, redegit: ve-
ed fratres sibus tamen & armis, quòd populus Ierusalem
merem ser spolia habere posset, manetibus integris & ille-
mone 25. sis. Huius cedit, olim D. Iohannes Chrysostom.
Livã. in 4. pictam in tabula imaginẽ habuit: vt refert Cò
Reg. 19. cil. Nicenum secundum, probans iã tum apud fi-
act. 4. deles imaginum usum celebrem fuisse.

221.

DOMVS Eliæ. in qua Elias propheta ali-
Breid. 14. quando habitasse perhibetur. vbi etiam
Iul. postea constructa est ecclesia.

ERO.

222.

EROGE MONS, aliâs mons Meridionalis dictus, altus & celsus est ad vrbis meridiē, parum versus occidentem vergēs. de quo hoc notatu dignū legitur. Quod cū Ozias rex Iuda sumpto sacerdotali habitu sanctuari um tēpli ingressus super aureū altare thymiamatis Deo thuris incensum adolere, quod solis sacerdotibus fas erat, præsumeret, factus sit illicō terramotus maximus, cuius etiā Amos & Zacharias Prophetæ faciunt mentionē, quo & ipsum templum superius sibi fuit. & mons iste scissus medius: tanta quidem vi atque virtute, ut altera eius pars sua volubilitate p quatuor stadia procedens, obiectu demū oriētalis montis (qui mons Offensionis vocatur) cōfluerit; obstructa via publica, & oppressis ruina hortis Regijs. Ipse interim Rex Ozias fulmine iectus, lepra in frōte percussus est. quapropter statim templo atq; vrbē cictus, tabe per omnē vitam ipsi adhærente, in domo separata vsque ad diē mortis suæ seclusus fuit.

*Iosue 15.
& 18.*

4. Reg. 15.

2. Par. 26.

Amos 1.

Zach. 14.

Io 9 an. 11

*Adam Reif-
nerus, &*

*Ioan Her-
derus, in*

*des. r. vrb.
Ierosol. lib.*

7. cap. 2.

223.

FONS. Ad hunc fontē stella, quæ tribus Magis Ierusalē ingressis disparuerat, ipsis rursum apparuit: duxitq; eos in Bethleem.

Matt. 2.

Breid. 14.

Iul.

Sali. tomo

10. cap. 2.

224.

FOVEA IEREMIAE Prophetæ. In qua amaro animo sedens, quadruplici Alphabeto metrico dolens & flens, lamentatus est, *Thren. 1. 2.* ac descripsit destructionem Ierusalem per *3. 4. 5.*

Pas. d. 233

Nice. 8. hi. Chaldeos iā iam factā, vbi Helena Imperatrix,
flo. ecc. 30. teste Nicephoro, mirifica construxit opera.

225.

Argumēt. **I**SAIAS. Hic Isaias nobilis ille Propheta, cū
in Isaiam. plus minus septuaginta annis in Ierusalem
Hierō. tra- prophetasset, iussu Manasse regis (cui, vt scri
dit Heb. in bit Hieronymus, auus fuisse traditur) serra in
2. Par. 33. duas partes sectus, occubuit. Sepultusq; est sub
Broc. iii. 6. quercu Rogel, iuxta transitum aquarū, quas o-
Breid. 14. lim Ezechias Rex iacto obstruxerat puluere,
Iul. vbi iuxta arborem quandam sepulcrum eius
Sal. 10. c. 1 adhuc vilitur. Nunç autem est ibi hortus ho-
Pasc. d lerum.

197.

226.

Breid. 14. **L**ATIBVLA APOSTOLORVM. multæ
Iul. sunt cauerne, in quibus ex Apostolis octo
Sal. 10. 10. tempore passionis Domini latuisse, vete-
cap. 1. rum traditio est.

Pasc. d.

197.

227.

2. Reg. 18. **M**ONVMENTVM siue manus ABSA-
10. 7. at. 10. LOM. Columna erat & statua marmo-
 rea cum inscriptione duobus à Hiero-
 solyma stadijs distans: quam Absalom viuis
 sibi in monumentum in Valle regia crexerat.
Breid. 14. Vbi etiamnum turris & magnus lapidum acer
Iul. uus extat: qui quotidie magis ac magis auge-
 tur. Nam pagani & peregrini illac transeuntes,
 pro more habēt vt quisq; lapidem in eum pro-
Deut. 21. ijciat, & quasi iuxta legem vindicantes ipsius
 aduersus Dauid patrem suum rebellionem.
 huius

LOCI AD MERID. VRBIS. 105

huiusmodi maledictione illum execrantur:

*Maledict⁹ sit parricida Absalom: & quicunq; iniuste pa-
rentes suos persequuntur, maledicti sint in aeternum.* pas. d. 191.

228.

PISCINA SUPERIOR sita in australi pe-
de montis Sion. quā magnificus Rex Eze-
chias cum suo aquæductu (qui Piscina
fullonis à Hieronymo vocatur) instauravit,
cuius quoque aquas in obsidione Assyriorum
iniectio pulvere obstruxit.

4. Reg. 18.

2. Par. 32.

Isai. 7. 36.

Hieron. in

loc. Heb. li.

T.

Eio. it. n. 6.

229.

SEPULCRUM ZACHARIAE, filij Bara-
chæ, aliàs filij ioiadæ, quem Iudæi occide-
runt inter templum & altare.

2. Par. 24.

Mat. 23.

Breid. 14.

LOCI AD OCCI- DENTEM VRBIS.

Iul.

Sal. 10. 9.

cap. 1.

230.

AALPHARASIM campus est in val-
le Raphaim, in quo Dauid rex primò
Philistæos prostravit, sculptiliaq; eo-
rum in castris reperta, combussit.

2. Reg. 5.

1. Par. 14.

231.

CASTRA HERODIS. quæ, teste Iose-
pho, posuit ad occidentalem vrbis tra-
ctum.

Ios. 14. 5.

24. & 1.

bel. 12.

232.

2. Par. 33. Bro. itin. 6. **F**ONS Gion inferi r, qui oriebatur in fine agri fullonis. cuius aquas duxit Ezechias rex in Piscinam superiorem.

233.

4. Reg. 20. 2. Par. 32. Eccl. 48. Broc. it. 6. **F**ONS Gion Superior, emanans è monte Gion. Quem postea Ezechias rex obturavit, & ferro rupem fodiens, direxit aquas eius subter ad occidentem ciuitatis Dauid, ac subterraneis canalibus eas per medium ciuitatis introduxit in Piscinā interiorem, ne in obsidione aqua populo deesset.

234.

Matt. 27. Act. 1. Broc. iti. 6. So. t. 3. c. 5. **I**Vdas. Hic Iudas, ex Apostolo factus proditor, ex funesta sycomoro quadā, q̄ adhuc visitur, laqueo se suspēdit; atq; suspensus crepuit medius, & effusa sunt omnia viscera eius.

235.

Jerem. 31. Mat. 27. Mar. 15. Luc. 23. Ioan. 19. Hier. in lo. Heb. lit. G. **M**ONS Caluariæ. mons petrosus & mediocriter altus erat, Hebraicè Golgotha, aliàs Goathā dictus: qui ciuitati inter occidentem & septentrionem proximus erat. in quo, noxij publico iudicio dānati, extremo supplicio plectebantur. vbi quouis tempore, sicuti circa patibula videre est, passim iacebant caluariæ, ossa, viscera, & sanies hominum suspensorum, decollatorum, vel alio mortis genere occisorum. Hic IESVS CHRISTVS Saluator noster, qui non noverat peccatum, pro

LOCI AD OCCID. VRBIS. 107

pro nobis, inquit Paulus, peccatum, hoc est, hostia pro peccato suo factus, nudus inter duos latrones, quasi noxius pro salute omnium cruci *2. Cor. 5.* fixus est. Itaque Calvaria mons, cum antea locus esset infamis, Christi passione, eiusque sanguine usque adeo est nobilitatus & sanctificatus, ut nunc Angelis pariterque hominibus sit *Dent. 21.* colendus. Sicut etiā crux, quæ prius erat ignominiosa, pari ratione nunc facta est gloriosa. *Galat. 3.*

236.

MONS GION. Mons saxosus, altus & oblongus est, qui ab occidente urbem ambiens, versum portam iudiciariam sensim decrescit, & profunda valle ab urbe discernitur. In hoc monte iussu Davidis Salomon à Sadoc Pontifice & Nathan Propheta sacro oleo in Regem unctus fuit Cui mox ab omni populo acclamatum est, *VIVAT REX SALOMON.* qui læti tibijs ac tubis ita cecinerunt, ut præ hominum clamore ac instrumentorum concentu terra simul ac aër resonaret. *Bro. itin. 6. Sa. 1. 6. c. 5. 3. Reg. 1. 10. 7. 2. 15*

237.

MONUMENTUM Anani Pótificis, de quo Iosephus belli Iudaici libro 6. cap. 13.

238.

PYRI vallis Raphaim, quas Iosephus Siluā *2. Reg. 5.* sletus vocat, iuxta quam cælitus David adiutus, secundò Philisthæos prostravit, ac *1. Par. 14. 10. 7. 2. 4.* longè lateque persecutus est.

SEPVL-

Isai. 11. SEPULCRUM DOMINI gloriosum. Mo-
Mat. 27. numentum erat nouum, octo pedes longū,
Mar. 15. quod à monte Caluarię centum & octo pe-
Luc. 23. dibus, à monte autem Sion passibus millē di-
Ioan. 19. stans Iosephus ab Arimathæa nobilis senator
Nicep. 8. bi in Horto Caluarię monti propinquo in petra
stor. eccl. sibi exciderat. In quo ipse vnā cum Nicodemo,
30. B. Maria & pijs mulieribus corpus Iesu de cō-
Beda, in sensu Pilari à cruce depositum, myrrha & aloē
Marci. ca. conditum, sindone munda inuolutum, hono-
16. rificē capite occidentem versus sepeliuit. (vn-
Bro. itin. 6. de etiam mos nobis Christianis inoleuit simi-
Breid. 12. li corpori, dispositione in locis sacris mortuos
Iul. sepeliendi) & aduoluto saxo ingenti ad ostiū
Sa. t. 7. ca. monumenti, abiit. Interim verò Principes sa-
3. & 6. cerdotum & Pharisei, Christi resurrectione
Pas. d. 225. nem conantes impedire, adhibita militum cu-
& 227. stodia munierunt sepulcrum, lapidem quoq;
Beth. sabb. quiclaudebat os sepulcri, sigillo obliuauerūt,
 ne quid fraudis possit esse vel in custodibus.
 Sed hæc Iudeorum diligentia, qua conabantur
 resurrectioni exitum concludere, auxit mira-
 culū, & resurrectionis fidē confirmauit. Nam
 Christus tertio die rediuiuus, clauso & obli-
 g- nato sepulcro resurrexit, atque ibidem Marię
May. 16. Magdalenę ad monumentum ploranti specie
Ioan. 20. hortulani primò apparuit.

SILVA, ciuitati proxima, vt colligitur ex Io-
 Sephi libro sexto Iudaici belli, cap. 14.

241.

2. PAR. 32.

& 33. iux-

TORRENS GION, siue riuus. quem *ta textum*
Achaz rex è fonte Gion inferiore, per- *Heb. Hier.*
medium terræ in Piscinam superiorē ducere *ibid.*
inceperat. quod tādē Ezechias rex perfecit. *Neem. 2.*

Broc. iti. 6.

242.

VALLIS CADAVERVM, quæ inter mō- *Ierem. 31.*
tem Caluariæ & mœnia Ierusalem sita *Livā. ibid.*
est, nomen inde habens, quod ibi cadaue-
ra, ossa, & cineres eorum, qui in monte Cal-
uariæ morte pūiti aut combusti erant, pro- *Ioan. 19.*
ijciebantur. Quamobrem & milites Chri- *Eus. in vita*
sti crucifixores, postquam latronum, qui cum *Cōstam. 17.*
Christo crucifixi erant, fregissent crura, ob im- *li. 3. c. 42.*
minentem vesperam & diem festum, eorum *Hier. 10. 1.*
cadauera & cruces, simul & Christi iam sepul- *epist. 13. ad*
ti Crucem ac titulum in hanc vallē præcipita- *Paulinū &*
uerunt. Super quæ deinde egestis ac exoneratis *10. 3. in loc.*
ciuitatis sordib⁹, vallis tandē tota oppleta fuit. *Act. Apost.*
atq; hac ratione triumphale illud crucis lignū *lit. H.*
sub magno sordiū aceruo trecentis ferē annis *Ambros. 1.*
altē sepultum iacuit. Simili modo eiusdem ci- *3. in Orat.*
uitatis incolæ, haud secus quā si ad delendā funebri
omnem Chrilli memoriam conspirassent, se- *Theodosij*
pulcrū Domini vehemēti iniecto aggere pror *Imperat.*
sus obruerunt. Et Gentiles quoq; nequaquā Iu *Paulin. No*
dæis in hoc studio inferiores, in crucifixionis *lan. epi. 11.*
locō marmoreā impurę Veneris statuā ac fa- *ad Severū*
nū, in resurrectionis aurē loco, Iouis idōlum, *Sulpitium.*
in Bethleē verō ad præsepe Saluatoris, simula- *Russi in Eu*
crū & lucū Adonidis impudici Veneris amalij *se. hist. ec.*
col-

li. 10. ca. 7. Collocauerūt; vt Christiani Christi p̄dictis in
et 8. locis adoraturi, ea simulacra adorare videren-
Soc. 1. hist. tur. Ceterū non est sapientia, nō est prudentia,
eccl. 13. Theo non est consiliū contra Dominū; qui huiusmo-
dor. 1. li. di tā Iudeorū quā Gentilū impietate passio-
eccl. 18. nis suæ trophæa, q̄ Christiani propter varias
Soc. om. 2. persecuciones egre custodire potuissent, ab im-
hist. eccl. 1. piorū manibus seruauit illesa: tanto glorioso
Nice. 8. hi- ri honore à Christianis exaltanda, quāto maio-
sto. ecc. 28. ri ignominia ab inimicis suis fuerāt contēpta.
29. 30. et Anno enim post Christū natū trecentesimo
50. vigesimo sexto pace iā Ecclesiæ reddita, & ce-
Breui. Rō. lebrata contra Ariū à trecentis octodecim Epi-
Pet. de Na scopis Synodo Nicena, B. Helena Augusta, pij
tal. in Ca. Cōstantini Imperatoris pia mater fermē octo-
Sanc. urū genaria, Diuina admonitione cōquirēda Do-
li. 4. c. 117. minicę Crucis studio Hierosolymā cum exer-
Broc. iti. 6. citu profecta, eadem simulacra, sana & lucos,
Breid. 12. post annos circiter centū octoginta euertenda
Iul. et 13. curauit. Ac nullū non mouens lapidē vt ab-
Iul. sconditæ Dominicę Crucis locum cognosce-
Sa. t. 7 c. 3. ret, viros de Iudæis peritissimos vt pprię im-
4. 5. 6. 7. pietatis iudices exquisiuit, & accitos in Hiero-
et. 8. c. 5. solymā congregauit. Cum ergo illi corā Im-
Pasc. d. peratrice cōparuissent, & de loco Dominicę
214. passionis rogati, eum nequaquam voluissent
225. 226. indicare, quā sito prætextu quod nullam eius
et 227. rei haberent notitiā, præcepit Imperatrix eos
 omnes igne cremari. Qui sibi timentes, tradi-
 derunt ei Iudam quendam, virū in gente sua
 ætate præstantem, qui puer à parentibus suis
 de his quæ Imperatrix scire ab illis cupiebat,
 fuerat instructus. Tum illa ceteris dimissis Iu-
 dam

LOCI AD OCCID. VRBIS. *III*

dām cōpellans, Mors, ait, & vita appōsita sunt tibi si nō ostenderis mihi Crucē Christi: quod cūq; volueris elige. Ille verò tergiuersans, varijs sermonibus illos necēbat. timebat enim (id quod reuera factū est) per crucis p̄dicationē leges & traditiones Iudaicas fore abolendas. Instat Imperatrix, vrget vt secretum prodar, varijsq; mortis minis hominē premit. At cū nihil verbis proficeret, ad rem ventum est. Nam in puteum aqua vacuū demittitur, & inedia periturus exerceatur. Cū autē omni cibo sex diebus fuisset destitutus, die septimo extrahi petijt, & se Crucē Dominicā indicaturū promisit. Extractus igitur ad locū concitus vbi iacebat sancta Crux perrexit: & fufis ad Deū precibus sanctæ Crucis lignū supplex ostendi sibi postulauit. Præstitit Deus precibus auditu, & locum vbi Diuina recondita iacebāt passionis suæ insignia, euidenti miraculo demonstrauit. Nam subito terra cōmota est, & aromatum miri odoris vaporē exhalauit. Quo miraculo venerabilis Imperatrix de loci tellificatione confirmata, iussit illicò in ipsum locum operam fossionis accingi. Parataque mox ciuium paritèr & militari manu, breuī laborem istius molitionis hausit. Nam exportatis sordibus in altum defossas tres cruces inuenit, & seorsim ab alijs ligneam illam tabulam, quę olim Cruci Dominicę imposita, titulū Hebraicē, Græcē, & Latine à Pilato scriptū continebat. At verò cū ex tribus crucibus, cuius Christus affixus fuisset, non apparet, sapiētissimus ille Macarius Hierosolymorum

rum episcopus tali via id inuestigare aggressus est. Nobilis quædam mulier Hierosolymis morbo quodam grauiissimo, eoque planè insanabili diu afflicta fuerat: ad quam in lecto decumbentem, iamque morti proximam Hierosolymorum antistes sibi Imperatoris matre ac alijs qui aderant assumptis, venit. atque vt priùs Deum precatus esset, dedissetque inspeciantibus illud signum, nimirum, eam esse Domini crucem, quæ mulieri adhibita, morbo illà liberaret. adhibuit primò vnā ex tribus, & nihil profecit. adhibuit secundam, & ne sic quidem aliquid actum est. vt verò tertiam admouit, repentè lecto exiliens mulier sanitati restituta est. Quo admirando spectaculo Iudas totus commotus, ex Iudæo factus est Christi confessor, & sacramento Baptisminis initatus, à quærenda cruce Quiriacus fuit nominatus. qui postmodum Hierosolymorum episcopus, Crucigerorum ordinem dicitur instituisse, & sub Iuliano apostata, glorioso Christi martyrio coronatus esse. Interim Imperatrix inuenta Dominica Cruce. aggerem quoque, qui sacrum Domini occultabat sepulcrū, quod diu sub illo abstrusum iacuerat, asportauit. Quo facto, mox illud emerfit, & in eo clauos, quibus Saluator noster cruci suffixus fuerat, repperit; ibidem quoque coronam spinam inuenisse videtur. Ex quo tempore cautum est, ne crux ad supplicium cuiquam adhi-

De Conf. beretur. & decretum, vt singulis annis tertia
dist. 3. cap. Maij huius inuentionis festum celebraretur.

Crucis. Imperatrix voti sui facta compos cupiens
excolere

LOCI AD OCCID. VRBIS. 113

excolere locos, in quibus salutaria nobis mysteria, incarnationis, natiuitatis, passionis, resurrectionis, atque ascensionis sacramentis Dominus redemptor noster impleuerat, artifices materiæ cuiusque generis vndiq; cingere, templaque in sanctis illis locis supra triginta, ob magnitudinem amplissima, & ob splendorem illustrissima extruere cepit. Inter quæ illa quæ in hoc loco condita est Basilica reliquos totius Orbis amplitudine, atque pulchritudine longè excellit. nam auratis corusca laquearibus, & aureis diues altaribus, marmoreis septuaginta tribus columnis fulcitur. & tam resurrectionis, quàm crucifixionis locum sub vno eodem quæ resco comprehendit; quod in sui medio, rotundo patet foramine apertum, sub quo, in inferiori ecclesiæ parte Dominicum consistit sub dio sepulcrum, cui passionis Christi theatrum mons Caluariæ, nunc viginti octo pedes altus chori loco adhæret; qui octodeni gradibus, quorum singuli pedem & semissem in altitudine continent, sui accessum prabet. Ex quo rursus in locum vbi Crux inuenta fuit, quadraginta octo gradibus fit descensus. His ita gestis, Imperatrix Dominicam Crucem diuulit, & partem quidem thecis ægenteis inclusam pro monumento in dicta ecclesia reliquit: partem verò cum salutiferæ Crucis titulo, corona, lancea, ac clauis filio suo Constantino attulit. quæ Roma in ecclesia S. crucis in Ierusalem, ædificata in ædibus Sessorianis, fuerunt reposita vbi etiam pars Crucis Dominicæ, & titulus Hebraicis, Græcis, & Latinis lite-

Pag. in lib. ris conscriptus (quem se pluries & vidisse, & le-
interpreta gisse testatur Xantes Pagninus, concionator A-
tionum He postolicus, & biblicorum fidus interpret) item
lin. incun. spōgia, duę spingē corona, & vnus ex clauis ho-
Gregor. 19. die etiānum seruatur. Pręter salutaris ligni par-
tem tem, de qua iam dictū est, seruatur adhuc in ea-
dem sic. de Dominici sepulcri ecclesia, lapis quidā colū-
script. m- ne figurā exprimens, cui Christus in domo Pi-
non muni. laticū spinis coronaretur, insedit. Porro inter
bitis a se cętera q̄ in hac ecclesia notatu reperiuntur di-
translati. gna, illud minime omittendū est, quod hęc oēs
et 10 in ex Christianis Hierosolymorum Reges sibi se-
ditione pulturā elegerunt. In primis verō primus Hie-
Nazaren. rosolymitanę vrbis Christian⁹ rex Godefridus
M. A. 114. de Bulliō cū viuus hinc ecclesiā opimis sacer-
Sord. de 7 dotijs atq; Canonicis doctrina & sanctitate exi-
vilis eccl. mijs exornasset, qui horis diurnis ac nocturnis
Vauhelor. Diuina ibi peragerent mysteria, illisq; splendi-
7. vel. 1. dissimas circū templū edes extruxisset, tū etiā
en l. 9. ca. mortuus magnificā & digna tāti Principis cor-
9. & 23. & pore sepultura magnopere nobilitauit. Cui
lib. 11. c. 11. Principi, vt apud vetustū scriptorem repe-
et l. 12. c. 3 ri, quidam huiusmodi epicedium cecinit.

Francorum gentis, Sion loca Sancta petentis,
Mir. sicum fidus, Dux hic recubat Godefridus,
A Egypti terror, Arabum fuga Persidis error,
Rex licet electus, Rex noluit mutulari,
Nec diademari sed sub Christo simulari,
Huius erat cura sua Sion reddere iura,
Catholiceq; sequi pia dogmata iuris & equi,
Totum scisma terri, circa se iussq; foueri,
Et sic cum superis potuit diadema mereri.
Militia speculum, populi vigor, anchora Cleri.

Huic

*Huic virtute pari frater datur associari,
Baldvvin insignis, gentilibus & ferus ignis:*

Hic Balduinus, cuius duo postremi versus meminerunt germano fratri suo Godefrido in regno Hierosolymitano successor, atq; inclytus Christianę religiōis propagator fuit. q̃ inter alia præclare à se gesta Aconem urbem lōgè munitissimam terra mariq̃ue oppugnās expugnauit, Saracenos fudit, Aegyptios superauit, & Calipham eorum regē interemit, ac mortuus non alibi quā hīc sepeliri voluit. Cuius monumentum perinde vt & fratris sui Regio prorsus sumptu exstructum, atq; æterna herou de Bulliō memoria non indignū etiam nūcum fratris sepulcro extat. in quo sic legitur.

*Rex Balduinus, Iudas alter Machabeus,
Spes patria, vigor Ecclesiæ virtus vtriusq̃.
Quem formidabant, cui donec tributæ ferebant
Cedar, Aegyptus, Dan, ac homicida Damasus
Proh dolor in modico clauditur hoc tumulo*

Pari religione sex reliqui Reges, qui post Balduinum Hierosolymis regnauerunt (inter quos numeratur Theodoricus sextus, Illustrissimus Hollandię comes) suam in eodem loco eligentes sepulturam, non minori cultu, quā priores illi, suæ ibidem magnificentiæ signa reliquerunt. Siue ergo inuentionis Dominici sepulcri primordia spectes quando sub Augusta Helena augusto tēplo est incluium, siue posteriora eius tempora cū Christianorum Regum sumptibus ditissimè est dotatū, eorumque monumentis nobilitatū, semper illud Itaq; vaticinium locum habuit: In die illa

*Sa. in epist.
ad Ioh. Lo-
tharingia
Candm.*

*mil. bel.
fac. lib. 12.
c. 28. & li.
15. c. 27. &
li. 18. c. 34.
& li. 20. c.
33. Et bell.
sac. conti-
nuat. lib. 1.
cap.*

116 LOCI AD OCCID. VRBIS.

Isai. 11. radix Iesse, qui stat in signum populorum, ipsum gentes deprecabuntur, *Et erit sepulcrum eius*
Salig. to. 8. gloriosum. Quod nec nunc quidem veritate ca-
ca. 1. & 2. ret, cum inter barbaras illas gentes Franciscini
 Ordinis patres, alijque Christiani nominis monachi, non Latini solum, sed Græci quoque, Armeni, Indi, aliarumque, diuersissimarum nationum homines, diuersis licet cæremonijs, vna tamen fide vnum Christum in distinctis huius ecclesiæ locis venerentur, ac quotidianis sacrificijs adorent. Et quo nihil potuit accidere
Hier. to. 1. epist. 17 ad Marcella- sepulcro gloriosius, huc ex singulis Orbis partibus omnis sexus, ætatis, atque fortunæ homines cõfluunt, alij vt beneficia Christi experiantur, penitudinẽ pro peccatis agentes, alij verò vt per expertis beneficijs vota soluât, & munerum largitori gratias agant: Cæs autem vt Christum magnificet, eiusque Diuinam virtutem etiã in medio
Vide Petr. Can. l. 5. c. 20. operis de E. Virg. qui citatur à D. Tilm. Breid. li. 2. collat. sac. ca. 4. inimicorum eius prædicent. Tali pietate ante annos circiter mille octoginta, insignis illa peccatrix Maria Aegyptiaca præ occidentalibus huius Ecclesiæ foribus cum lacrymis orans, (vbi sacellum in eius honorem erectum adhuc visitur) Diuinam experta clementiam, à vita sua, quam perditẽ egerat, ad penitentiam conuersa: vitra Iordanem in desertum secessit, & corpus suum varijs exercitijs sibi in seruitutẽ redigens, omnibus sanctissimæ vitæ exemplo fuit. Postremò, quod vel maximè ad Domini sepulcri gloriam facit, gloriosum id sit oportet, cum hinc gloriam suam quærant qui nobiles haberi volunt. Antiqua enim consuetudine à maioribus nostris receptum est, vt ex
 Chri-

LOCI AD. OCCID. VRBIS.

117

Christianis/ qui sacra illa loca inuisunt/ legit-
tini thori, orthodoxæque fidei, & boni nomi-
nis nobiliores quiq; iuxta hoc sepulcrum so-
lemni quodam ritu magis nobilitetur, & in e-
questris ordinis milites, quos auratos vocare
solent, inaugurentur.

Cum ergo præclara hæc Dominica passio-
nis insignia tot fuerint operta annis, & ne gen-
tibus quidem in ædificatione sani ad ipsam sa-
bricam terram egerentibus, reuelata, nōne Di-
uino consilio latuerunt, vt tunc inuenirentur
cū religiosè quærerentur?

243.

VALLIS Fontis Gion, de qua in lib. Para- 2. Par. 52.
lipomenon, & in Iosepho legitur. 10. 6. bel. 13

244.

Ios. 15. &
18.

VALLIS Raphaim id est, gigantum. Val- 2. Re. 5. 23.
lis est ad vrbis occidentē amplissima & 1. Par. 11.
potentissima, quæ à septentrione incipies, 14.

& versus austrum longè lateque se extendens, Isai. 17.
optimi tritici, vini, olei ac frugum omnium o- Hier. ibid.
lim fuit feracissima. In qua Dauid Philistæos & de loc.
ingenti exercitu ipsum bis inuadentes, Deo ad Hebr. li. E
iuuante bis fudit ac fugauit. & R.

245.

10. 7. ant. 4
Eroc iti. 7.
Bred. ibid.

VIAE in Bethleem, Emauntem, Gazam, Bred. ibid.
& Ioppen. quas Salomon, sicut & cate-
ras vias regias, quæ Hierosolymam duce. Act. 8.

bant, silice strauit: tūm vt vltro citroque com Eroc iti 6.
meantibus essent faciles; tūm ad ostendendam Sa. t. S. c. 5.
hac quoq; parte Principatus sui magnificentia. Ios. 8. At. 7.

246.

VIA in Silo, & Gabaon, de qua Brocardus itin. 6. b.

247.

Pas. d. 210. **H**ic Christus, secundum maiorum traditionem, rursus sub cruce corrui.

248.

Iuc. 23.
Breid. 14.
Iul.
S. A. T. 2. c. 7.
Pas. d. 211. **H**ic Iesus ad mulieres lamentantes conuersus, filia, inquit, Ierusalem, nolite flere super me, sed super vosipsas flete, & super filios vestros, quoniam ecce venient dies, & cetera. Vbi postea extructa fuit ecclesia: cuius nunc ne quid est vestigia apparent.

249.

Treid. 13.
Iul.
Pas. d. 181.
& 212. **H**ic Christum ultimo sub cruce cecidisse antiquorum traditio est. qui locus etiamnum lapide crucis figura insignito signatus, à peregrinis mira deuotione exosculetur.

250.

Psal. 38.
& 68.
Isai. 63.
Mat. 27.
Mar. 15.
Treid. 12.
Iul.
Pas. d. 213. **H**ic Christo vestimenta, quæ iam faucibus eius corpori & coniecto sanguini inhaerebant, non sine vulnerum renouatione (quæ maiorem quam prima vulneratio sollet inferre dolorem) extracta sunt. Atque ibidem, donec quæ ad erigendam crucem erant necessaria pararentur, nudus crudis vulneribus vento & frigori expositus, super lapidem

LOCI AD OCCID. VRBIS. 119
(vt iradunt) sedens, vino myrrihato felle mix-
to potatus est.

251.

Hic Christus supinus in crucem stratus & *Psal. 21.*
expansus est, eiusque manus & pedes ser- *Zach. 13.*
reis clavis perforari, ac cruce adfixi: tene- *Ioan. 20.*
raque ipsius membra ea vi in cruci extensa, vt *Sa. 1. 7 c. 4.*
luxarentur artus eius, & dinumerarentur om- *Psal. 21. 4.*
nia ossa eius.

252.

Hic locus ille est totius Orbis terrarum *Mat. 27.*
sacratissimus, atque aeterna memoria di- *Mar. 15.*
gnus, vbi cunctis spectantibus Crux af- *Luc. 23.*
fixum sustineus Christum, cum ingenti omni- *Ioan. 19.*
um membrorum visceraeque eius concussio-
ne ac dolore, ipso meridie ielli Palchæ in fora-
men rupis Caluarie posita est. In cuius supre-
ma parte lignea alba tabula affixa fuit, quæ ti-
tulum, mortis eius causam exprimentem ma-
nu Pilati exaratum, huiusmodi Hebraicis, Gri-
cis, & Latinis verbis & literis continebat.

ישוע נצרי מלך היהודים

Ἰησοῦς Ναζαρενὸς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

I E S V S N A Z A R E N V S R E X
I V D A E O R V M.

Ea autem positione Crux Iudeorum stu-
dio fuit erecta, vt Christus dorsum suum con-
tra Ierusalem haberet, faciem autem versus occide-
tem. Indignum enim eum reputabant quæ san-
ctæ vrbs aspectu dignarentur. Neque verò

K + hoc

fidei ca. 12. hoc fortuitò factum esse, aut mysterio vacare
Bed. in Luc. putandum est. quin potius singulari Dei di-
ca. 23. spensatione suæ ipsius miseræ, ac nostræ feli-
Freil. 12. citatis hac ratione non falsi videtur fuisse pro-
Iul. pheta: eoquæ factò prænucciasse, quod fore Ie-
Na. 1. 7. c. 5. remias prædixerat: Sicut ventus vrens disper-
Ps. 6. d. gam eos coram inimico: *dorsum, & non faciem*
222. *ostendam eis* in die perditionis eorum. Nam cum
P. Mōtan in toto Orbe coram inimico diabolo sint di-
in Passon. spersi, ait Hieronymus, & diebus ac noctibus
Dom. m. in Sinagōgis Satane inuocent nomen Dei, dor-
Jo. Mōtan. sum & non faciem suam ostendit eis Deus, vt
de pictur. intelligant eum semper recedentem, & nun-
Jerem. 12. quam ad se venientem. idque in die perditio-
Hier. in le nis eorum, hoc est, omni tempore post passio-
rem. ca. 18. nem Saluatoris vsque ad finem sæculi. vt post-
Ps. 58. quàm subintrauerit plenitudo gentium, tum
Isa. 10. reliqui populi Israel conuertantur, & salui fi-
Rō. 9. & 11. ant. Nostræ verò felicitatis suæ immanitate exi-
 stimo fuisse prænuccios. quod pijsima Chri-
 sti ad occasum exporrec̃ta facies non aliud mi-
 hi denotasse videatur, quàm quod multo an-
 tē tempore Regius Propheta fuerat vaticina-
 tus, cum diceret: *Oculi eius super gentes respiciunt.*
Ps. 65. Super nos enim misericordiæ suæ oculos à
 passionis suæ tempore apertos & fixos habens,
 vsque in Mundi finem benigna nos facie ad-
 spicere non desinet. Quapropter etiam meri-
 to nos Christiani, vt huius rei non immemo-
 res nos esse ostendamus, serè ad orientem versi
 oramus, & cum beatissima virgine Maria, &
 SS. Apostolis facie ad orientē conuersi, Chri-
 stum mori, ascendere, & iudicatum descende-
 re,

LOCI AD OCCID. VRBIS. 121

re, ac deniq; paradifum reddere contēplamur.

Hoc igitur fitu Dei filius in crucem suffixus, tribus horis nudus, faucijs, cruentus, & spiritibus in tribus temporibus redimitur in grauiſſimis tormentis medijs inter duos latrones pependit, velut socius criminis, qui socius erat ſupplicij. quod futurum prædixerat Iſaias. cum ait: Et cū ſceleris reputatus eſt. Quē interim in tantis malis prætereuntes Iudæi, Principes ſacerdotū vnā cum ſcribis & ſenioribus populi, nec non milites, atque ipſi etiam vtrinque ſuſpenſi latrones, pro conſolatione. quę omni afflicto debetur, indignis modis deriſerūt, ac velut exprobrantes iam victo, ludibrii cauſa motis capitibus dicebant: *Vah, qui deſtruisti templum Dei, & in tribus diebus illud reædificas: ſalua te metipſum ſi filius Dei es, deſcende de cruce. Alios ſaluos fecit, ſeipſum non poteſt ſaluum facere. Si Chriſtus Rex Iſrael eſt deſcendat nunc de cruce, & credimus ei. Conſidit in Deo: liberet nunc eum ſi vult dixit enim, Quia filius Dei ſum.* & multa alia. Ieſus autē hæc omnia lōgè ipſa cruce acerbiora ferens patientiſſimè, ad eò ea vltus non eſt, vt pro ipſis etiā inſultantibus deprecatus ſit, dicēs: *Pater, dimitte illis. non. n. ſciunt quid faciūt.* & alteri è latronibus miſericordiam poſcenti paradifum promittens dixerit: *Amen dico tibi, Hodie mecum eris in Paradifo.* Tum verò dilectam matrem ſuam, dilectumque diſcipulum intuens, virginemq; virgini commendans, dixit matri ſuæ: *Mulier, ecce filius tuus.* Deinde diſcipulo: *Ece mater tua.* q̄ ex illa hora accepit eā in ſua. Dū hæc ita gerūtur Sol, q̄ fabricator Mūdi in cruce patiebatur ſupplicia nō ſuſtinens,

122 LOCI AD OCCID. VRBIS.

quasi lugens faciē suam obduxit, & ab hora sexta, cū maximē feruere solet, vniuersam terram vsque ad horam nonam caligine obtexit.

- Tunc Iesus à Patre se derelictum conque-
 4. rens, magna voce clamauit, dicens: *Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me?* Hoc peractō, quo omnia quę per Prophetas de ipso scripta erāt, implerentur, dixit, *Satio.* Cōtinuū accurrens quidam, vt ipsi videretur deferre obsequi-
 5. um, cū accēptam spongiā aceto impleuisset, imposuit arundini, dabatq; ei vt biberet. vehementer sitiebat Iesus hominū salutem, sed Iu-
Psal. 68. dæi præter fel & acetum nihil offerunt. Simul-
 atq; verò acetum Iesus gustasset, dixit: *Consum-*
 6. *matum est.* significans iuxta patris sui voluntatē ritē sacrificium peractum esse. Ac mox ite-
Hebr. 5. rum voce magna clamans profusus lacrymis
 7. *Pater ait, in manus tuas commendo spiritum meum.* & inclinato capite vir florenti ætate expirauit, hora nona dici vigesimi quinti mensis Martij, annos à natiuitate emensus triginta tres, men-
 ses tres, incarnationis autem suæ anno trigesi-
 mo quarto iam præcisē completo.
Rom. 5. Tali sacrificio summus atque æternus ille
Heb. 5. 9. Pontifex charitate, qua maior nulla esse pote-
1. Pet. 1. 3. rat, ardens, pro humani generis redemptione
1. Ioan 1 semetipsum in holocaustum & hostiam paci-
Apocal. 1. cam Deo Patri obtulit, suæque morte mortem destruxit, Satanam vicit, infernum confregit,
Io. Mande vitam reparauit, ac credentibus cælum regnū-
vyl. quē æternum aperuit. Qui propter & à maiori
Pas. d. 222. bus nostris in circumferentia foraminis, cui
 Crux

LOCI AD OCCID. VRBIS. 123

Crux Christi infixæ fuit, hæc Psalmographi *Psal. 73.*
verba Græcis literis olim quidem argēto, nūc
autem cupro insculpta sunt.

Ὁ θεὸς θεός βασιλεὺς καὶ πᾶσι πᾶσι ἐν τῇ ἐργασίᾳ τοῦ
τῆς ἐν μέτω τῆς νῆς, hoc est H'c Deus Rex noster
ante sæcula, operatus est salutem in medio terra.

Qua quidem vnica tam cruenta oblatione
legitimè facta, noluit statim à morte à cruce de
poni, sed vti viuus, sic quoq; vita defunctus tri *Pas. d. 123*
bus ex cruce horis omnibus spectaculo suspen *& 224.*

sus, sicut vnuerfa membra cruciatibus expo
sierat, ita nobis omnem sanguinem ad nouis
simam cordis vsque guttam effundere, & fon
tem in ablutionem peccatorum, de quo in gau *Zach. 13.*

dio haurire possemus, aperire voluit. Vnus er
go militum lancea latus & cor eius perfodiens *Isai. 12.*
atque aperiens, protinus ex vulnere sanguis & *Zach. 12.*

aqua tanquam vberimus fons profluxit. ex
quo sicuti ex cæteris quatuor vulnereum riuus,
omnib. Sacramētis sua sanctificandi virtus, &

Ecclesiæ sua salus emanat. Interea verò omnia
testata sunt Domini sui mortem. Velum tem
pli in duas partes scissum est, terra concussa est,

monumenta aperta sunt; mortui surrexerunt,
& petre, ludæis cordis exprobrantes duritiem,

ruptę dissilierūt. Cuius rei etiā hoc præclarum
in petroso Caluarie mōte adhuc extat argumē
tum; ibi enim cōspici etiam nū potest illa, c̄ sub

manu Christi leua, & à sinistris p̄dentis latro
nis cruce, in morte Domini facta est scissura,

in qua Dominici sanguinis colorē adhuc depre
hendere licet. Scribit Euseb q̄ Lucian⁹ Antio- *Eus. hist.*
chen⁹ presbyter, vir morib⁹, continētia, & erudi *ec. l. 9. c. 6.*

tionē

124 LOCI AD OCCID. VRBIS.

Bro. itin. 6. tione præcipuus, ad tribunal iudicis adductus,
Breid. 12. corâ Prælide & populo insigni oratione Chri-
Iul. stianæ religionis rationem reddens, inter alia
Sa. t. 7 c. 4 fidei, quæ adducebat testimonia, etiâ hanc scis-
Pas. d. 214. suram testem adhibuerit, dicens: Ad stipulatur
& 222. his ipse in Hierosolymis locus, & Golgothana
 rupes sub patibuli onere disrupta. Hæc Lucia-
 nus. Cuius quidē scissuræ ea est latitudo, quòd
 humani corporis crassitiem facillè capere pos-
 sit. Profunditas verò tanta, quòd ab huius rei
 curiosis dimissa bolide nequaquam potuerit
 inuestigari, vt verisimile sit, in infernum vsq;
 patere. & quemadmodum latroni dextero via
Luc. 23. per Christi mortem in cælū referata est: ita per
 petrae huius scissuram latroni sinistro (vt olim
Num. 16. rebelli Core) viam in infernum apertam esse.
 Ex quo patet quàm verum sit, quod de ipsis
Hieron. in ait Hieronymus: Christus, inquit, vnum
Mar. 16. reliquit sinistrum, alterum assumit dexterū,
 sicut in die iudicij faciet. ex simili crimine,
 dissimiles sortiuntur fines. alter antecedit Pe-
 trum in paradysum: alter Iudam in infernum.
 Confessio brevis, vitam acquisiuit longam:
 & blasphemia finita, pœna plectitur æterna. huc
 usque Hieronymus.

253.

Ioan. 19.
Luc. 2.
Breid. 12.
Iul.
Sa. t. 7 c. 5.
Pas. d. 225.
Beth. fer. 6.

Hic B. Maria, cum Ioanne, Magdalena, &
 alijs mulieribus, firma mentis fideiq; cō-
 stantia stetit, quindecim vlnis, quæ nunc
 octodecim gradibus metiuntur, à Cruce Do-
 mini separata. vbi iuxta Simeonis vaticinium
 animam eius doloris gladius transiuit; & cor-
 poris

LOCI AD OCCID. VRBIS. 123

poris dolores, quorum in partu & morte fuit
expers, animi doloribus duplicauit. Ibidē ver-
bis Christi Ioanni est commendata: & Ioannes
in Mariæ filium adoptatus. qui locus (vt cæte-
ri) pia adhuc veneratione à fidelibus decora-
tur.

254.

Hic milites Christi crucifixores partiti
sunt inter se vestimenta Christi: & pro tu-
nica eius, quæ sic erat contexta vt dissui-
non posset (quæ Augustę Treuirorum etiam-
num religiosè seruatur) fortiti sunt: vt perfi-
ceretur quod dixerat propheta. Diuiserunt sibi
vestimenta mea. & cat.

Ioan. 19.

Breid. 12.

Iul.

Sa. t. 7. c. 3.

Pas. d. 214

Psal. 21.

255.

Hoc loco, tredecim à cruce Domini gres-
sibus distante, ex anime Christi corpus à
cruce depositum, moxque sepulture tra-
dendum, in sinum B. Mariæ collocatū esse, ma-
iorum traditione accepimus.

Breid. 12.

Iul.

Pas. d. 225.

Beth. sabb.

256.

Hic Christus mulieribus ab eius sepul-
cro Hierosolymam regredientibus oc-
currit, easque salutauit: quæ amplexæ
& osculatę pedes eius, adorauerunt eum.

Matt. 28.

Breid. 12.

Iul.

Pas. d. 181.

Breu. Rō.

in hym. Tri-

stes erans

Apostoli.

257.

Hic Christus, peregrini forma cum duo-
bus discipulis Emauntē iuit: eisque in

Mar. 16.

Luc 24.

ter

126 LOCI AD SEPTENT. VRBIS
ter eundum Moyſi & omnium Propheta-
rum ſcripturas in ſe impletas, interpretatus
eſt.

LOCI AD SEPTEN- TRIONEM VRBIS.

258.

4. Reg. 25.
Ier. 1. 39.
52.

ASTRA CHALDAEORVM. ab
hac aquilonari vrbiſ parte Nabucho-
donofor rex Babylonis & Chaldæi
Hierofolymam oppugnauerunt & expugna-
uerunt.

259.

10. 6. bel. 2.
3. 5. 6. 7. 8.
9. 10. & 7.
bel. 1. 2. 4.
9. 10. 15. 16.

CASTRA ROMANORVM. quæ poſita e-
rant inter turres muliebres & Pſephinâ
turrim. Ab hac parte, eaque trino muro
circundata, (qua ſola vrbs expugnari poterat,
cùm aliàs per circuitum vnus licet validi mu-
ri habens ambitum, in petroſis ac præruptis ru-
pibus poſita, vallibusque inuijs cincta, in expu-
gnabilis eſſet) Titus & Romani Hierofolymâ
oppugnarunt, ac primò quidem expugnarunt
murum primũ, qui & exterior ac tertius vrbiſ
murus erat. deinde murum ſecundũ. Poſt mu-
rum tertium, qui & antiquus dicebatur. Tum
Antoniam arcem. Poſteà templum, quod in-
ſtar caſtri munitum erat. Poſtremò autem mó-
tem Sion, omnium munitiſſimum. Ab eodem
quoque latere cùm Chriſtiani vrbem oppug-
narent, Godefridus de Bullion iuxta Portam
Ephra-

Vuil. Tyr.
bel. ſac. lib.
8. ca. 5. &
18.

LOCI AD SEPTENT. VRBIS. 127

Ephraim primus murū transcendit, & suis cū *Cōtinuatio*
fratribus ac socijs mox portam aperies, urbem *bel. fac. lib.*
cepit. Quam etiam Saraceni eadem parte obsi- *1. cap. 7.*
dentes, à Christianis extorserunt.

260.

COLLIS GAREB. qui iuxta Ierusalem *Ierem. 31.*
ad boream situs est. *Hier. in lo.*

261.

REBINTHONICVS vicus septentrio- *Io. 6. be. 13*
nalis.

262.

HORTI & pradia, macerijs ac sepibus mu- *Io. 6. bel. 2.*
nita. vbi Titus urbem exploraturus, pe- *4. 7.*
riclitabatur.

263.

MAVSOLEVM Helenæ Adiabeno- *Io. 20. ſt. 2.*
rum reginæ (quæ Hierosolymitanis fa- *3. & 6. bel.*
mę laborantibus frumēto succurrit) ab *2. 5. 6.*
ipsa versus boream tertio ab vrbe stadio, tri- *Euf. 2. hist.*
bus pyramidibus magnificè extructū. in quo *eccl. 12.*
sepulta est cum Izate filio suo. quod tempore *Hier. rō. 1.*
Eusēbij atq; Hieronymi etiamnum extabat. *epi. 23. ad*
Eusloch.

264.

MONS SEPTENTRIONALIS. vbi Pō *Io. 6. bel. 13*
peius castra posuit.

MONV-

265.

*Act. 12.
10. 19. añ. 3.
& 6. bel. 4.
13.* **M**ONUMENTVM HERODIS Agrippæ, qui ob animi elationem ab Angelo Domini percussus, à vermibus consumptus expirauit.

266.

*10. 11 añ. 8.
et 2. bel. 24
& 6. bell.
3. 4.* **S**APHA, Græcè Scopos, id est, specula. Locus est versus septentrionem septem à ciuitate stadijs distans; sic nominatus, quod ibi vbi templumque conspici poterant. Hic Iadus pontifex pontificali, & sacerdotes sacerdotali cultu, atque omnis populus albis vestibus induti, Alexandro Macedonum Regi (qui ob magnitudinem rerum gestarum Magnus appellatur) occurrerunt, cum ad destruendam Ierusalem cum exercitu veniret. Quem sic ornatum videns Alexander, mox deposito furore supplex Dei nomē, quod in rationali pontificis aureis literis fulgebat, adorauit; pontificemque veneratus est. deinde urbem ac templum ingressus, victimas Deo immolauit, & magna Iudeis priuilegia concessit. Ibidem etiam Celsus & Titus prima sua fixerunt castra.

267.

*10. 6. bel.
4. & 7.* **S**ILVA frugifera, quam Titus excidit.

268.

10. 6. bel. 4. **S**TAGNUM serpentum, quod olim Bethsra vocabatur.

VIA,

269.

VIA, per quam in Samariam & Galilæam *Bro. itin. 6.*
iter erat.

270.

VICUS IERUSALEM. cuius in *Neem. 3.*
fit mentio.

OPERIS CONCLUSIO.

HÆC sunt, Christiane Lector, præcipua &
insigniora Hierosolymæ urbium quon-
dam clarissimæ templique augustissimi
loci: ex quorum collocatione reliquorum si-
tum faciliè cognoscere poteris. Itaque si quid
rectè delineatum aut descriptum à nobis est,
Deo Opt. Max. à quo bona cuncta fluunt, tri-
buatur gloriæ: si quid verò perperam, nec hoc
imputerur imperitiæ, non malitiæ: qui cum au-
rum, argentum, gemmasve ad templi ornatum
dare non potui, sincero corde ad Ecclesiæ illu-
strationem parum olei offero, confidens gra-
tum id fore, tum Christo, qui viduam pauperè
duo minuta dantem probavit: tum veris
Christianis, quos à Christo capite non
debet esse degeneres.

Vale.

CATALOGVS AV- TORVM. QVIBVS IN CON- CINNANDA DELINEATIONE ET descriptione Hierosolymitana iūm vsus.

BIBLIA sacrosancta veteris ac no-
ui testamenti. quæ huius saltem rei
causa ter ad verbum perlegi, omniq;
eius huc spectantia loca diligentissi-
me annotavi, annotata ponderavi, pō-
derata suo quisq; loco posui: perscru-

tato etiam originali textu Hebraico & Græco: & ad-
hibitis Ecclesiasticis eorum interpretibus; nec non docto-
rum virorum consilio.

Flau. Iosephus sacerdos Iudaus. qui anno Christi se-
ptuagesimo florens Hierosolymitanæ urbis situm,
formam, & exadum exactissime descripsit quem
simul quoq; ratione ac studio ter ab initio ad finem vs-
que perlustravi; collatis etiam varis eius transla-
toribus.

Illustrissimi Ecclesiæ Doctoris D. Hieronymi Strido-
nensis diuersa & exemplaria tã impressa quàm manu
scripta de iocis Hebraicis & actuum Apostolorum; i-
tem de questionibus & traditionibus Hebraicis & ca-
tera eius opera ad hanc materiam spectantia. Claruit
anno Christi 320.

Iacobi de Vitriaco Romanæ Ecclesiæ in terra sancta
legati, postea episcopi vtiemardensis siue Aconensis,
& tandem Cardinalis Romani, liber de terra sancta, et
de mirabilibus quæ ibidem vidit. floruit anno Domi-
ni 1231. cuius manuscriptum exēplar ex insigni Cruci-
gerorum Coloniensium Bibliotheca vsui meo exhibuit
M. Til-

M. Tilmannus Vosmer Delphus, eiusdem Cænobij lector dignissimus.

Iacobi Pantaleonis Galli Patriarchæ Hierosolymitani liber de terra sancta. qui claruit anno Christi 1247.

Descriptio vrbis Ierusalem & locorum terræ sanctæ exactissima, autore Brocardo monacho, edita Basilea per Hernagiū, & Antuerpia per Stetsum, & alibi. qui anno Christi 1282. post multam & diligentem eius vrbis & terræ indaginem, ac antiquarum ruinarum inspectionem, eam accuratissime descripsit.

Descriptio Ierusalem locorumque sacrorum Ioh. Mandeville Angli alius Monteullani. qui anno Domini 1222. suam peregrinationem perfecit, & sedulo descripsit Impress. Antwerp. per Nic. Vuouwer anno 1564.

Vrbis Hierosolymitanæ tabula, totiusque terræ sanctæ per antiqua descriptio, antè annos centū & ultra in membranis graphicè delineata & conscripta. quam opera Ioan. Huls ex Bibliotheca Collegij S. Hieronymi Delphorum Hollandiæ communicavit mihi D. Antonius Pelt eiusdem Collegij rector.

Hierosolymitanæ vrbis, templique eius origo, & horum rursus excidium, anno 1476 per Rodolphū Lāgium Canonicum Monasteriensem descripta. impressa Colonia ab Euchaurio Cernicorno anno 1517.

Peregrinatio Hierosolymitana & motus Sina Bernhardi de Breidenbach Moguntina Ecclesiæ Decani, quam anno 1483 viā cum Ioanne comite in Solms, & Philippo de Bicken milite peregit, & diligentissimè descripsit, addita simul viā principum totius terræ sanctæ & peregrinationis

suorum locorum imagine, quam insigni cuiusdam pictoris
Vatroordum manu ubique ex locorum intuitu depingi
curavit impressa est. Mortua anno 1. 86.

Descriptio Hierosolymitani itineris anno 1520.
per D. Gerardum Kuypercorff Campensem. &
D. Petrum Aenhout Priorem in Volzende, &
Edo Rombes consulem in Sneek peracti, impressa Cam-
pi.

Delineatio Civitatis Ierusalem, quæ anno 1521.
D. Ioan. Scorel Canonicus Ultraiectinus, idemq;
pictor solentipannus ex oculari inspectione sedens in mon-
te Oliveti calamo ad vitrum protraxit. quod ipsam ex-
emplar mihi exhibuit eximia pietatis & eruditionis
vir M. Ioannes Tullus Louanensis, ecclesie D. Hippo-
lyti Delphi Hollandie viceprior.

Descriptio Ierusalem & sanctorum locorum Io-
an. Pateri Pictoris Delphensis, qui anno 1521.
vna cum predicto Schorel & M. Lamberto Va-
rick S. Theologiae Licentiate & S. Hippolyti Delphen-
sum pastore peregrinationem suam absoluit. cuius ma-
nuscriptum communicavit D. Ioan. Heuter predicti
Neperensi communicavit.

Iteritinerarij Hierosolymitani & terra sanctæ, inibique
sacrorum locorum ac rerum clarissima descriptio per
Bartholomæum Saloniaco, sedis apostolicæ Protopota-
rum, equestris ordinis militem auratum, ac vtriusque
iuris professorem, quod anno 1522. expeditum ac descri-
psit. excusa Lugduni a Gilberto Villiers, anno 1525.

Peregrinatio cum exacta descriptione Ierusalem &
locorum sancto. um, autore S. Theologie Doctore
Ioan. Pascha Carmelita Mechliniensi quam anno
1527. perfecit. Impressa Louani per Vellau anno 1563.

Histo-

Historie belli sacri libri 22. quomodo anno salutis 1099. Hierosolymia tota q̃ promissionis terra à Christianis recuperata, & per annos 84. possessa fuit: à Vvilhelmo Tyrio seu Tyre. si. archiepiscopo regni Hierosolymitani Cancellario & scriba Laterani Cōcilij, quod anno Christi 1178. Romæ à 300. patribus celebratum est, anno 1180. conscripti. Impres. Basilee apud Nic. Brylingerum. anno 1560.

De bello sacro continuata historia libri sex. in quibus eadem historia ad nostra usq; tempora extenditur. Basilio Ioan. Herold. auctore. Impres. Basile per. Nic. Bryling. anno 1560.

Civitatis Ierusalem & sacrorum locorum vniuersa Palaestina delineatio ac descriptio per Hermannum Borculoo. impressa Vltraiceti. anno 1538.

Descriptio Hierusalem, & sanctorum eius locorū Bonauentura de Miria Lonamensis Mimerite, qui Hierosolyme anno 1538. 1539. continuo habitauit, & postea secundo, iamq; tertio eo p̃fectus est, ex cuius etiam ore multa excepi.

Cosmographia vniuersalis Sebastiani Munsteri.

Vrbis Ierusalem & Palaestina delineatio Vvolfgang. Veissenburch. impressa anno 1542.

Locorum veteris ac noui testamenti diligens descriptio ex optimis quibusq; autoribus, virolomao, Plinio, Pomponio Mela, Strabone, Herodoto, Hieronimo, Iosepho, Egesippo, Iephano, Raphaele Volaterrano, Lirano, Bocatio: & recentioribus, Iacobo Zieglero, Vuolphāgo Vveissenburgio, & Andrea Althamerio, viris in hac re diligentissimis collecta, impressa Parisijs.

De delineatio & descriptio Ierusalem & terra promissionis accuratissime per Bonauenturā Brocardum Bernaitam elaborata, excusa Parisijs, anno 1544.

DEscriptio Hierusalem & locorum eius D. Gerardii Iohannis Lugduni Batavorum Monasterij Abcon Cœnobiarcha. qui iter suum peregrinatio anno 1556.

Hierosolymitana vrlis totiusq; terre promissionis tabula à Tilmanno Stella Sigenensi cōfecta, & anno 1557. dedicata Duci Saxonia. impressa Antuerpiæ per Bern. Pincanum.

TOpographica delineatio ciuitatis Ierusalē autore Fabio Lucino Veneto. excusa Venetijs anno 1560.

VRbis Ierusalem delineatio per Adamum Reysner in tabula protracta. & Augusta Vindelicorum anno 1559. Ferdinando Imperatori exhibitā. excusa Francofurti ad Mœnum.

Ierusalem ciuitas ex sacris literis & approbatis historicis primum ab Adamo Reishnero Germanica lingua delineata, & nūc Latine per Ioann. Heydenum fusius perscripta, & in septem libros digesta. impressa Francofurti ad Mœnum per Georgium Corinum & ceter. anno. 1563.

Vla Caluaria D. Behlehem sacerdotis, à Laurentio Surio Latine conscripta. quā propria interpretis manu exaratā mihi exhibuit R.P. Adrianus Schys ab Oudevvater, Canthusianorum Colonien-sium vicarius vigilantissimus.

Vla Crucis; à domo Pilati vsque ad montē Caluaria. aditā per Petrum Calentium. impressa Louanij. Vellao anno 1568.

ITinerarium Ioan. Godscaldi Iserman Delphensis. quod anno 1561. absolutum.

DEscriptio Ierusalem & locorum eius Isbrandi Godefridi Delphensis, sororis meæ mariti, qui anno 1563. peregrinationem suam perfecit.

Iter nobilis & aurati militis Baptista van der Muelen Mechliniensis, qui viua voce Hierosolymam, omnimodum eius loca anno 1567. exacte a se perlustrata scriptissime mihi descripsit.

Descriptio antiqua & noua vrbis Hierosolymorum à Petro Lacksteyn confecta, & à Christiano Sgrotheno geographicè depicta, &c. excusa Calcaria Cluorum anno 1570.

Topographica delineatio ciuitatis Hierusalem Antonij de Angelis Minorite, qui dum Hierosolyma habitauit. anno 1578. Roma in cōuentu B. Mariae in ara celi ab eo in lucem adita. quam honorabilis viri Francisci à Cruce filius D. Gasparus à Cruce Antuerpiensis Iuris vtriusque Doctor peritissimus iam pridem Roma reuersus, vna cum varijs eiusdem vrbis antiquitatibus liberaliter mihi exhibuit.

Bina delineatio vrbis Ierusalē, quae est in theatro praecipuarum vrbium totius Mundi, edito per Georgium Bruyn Colomensem S. Georgij Canonicum, virum doctrina & eloquentia excellentissimū.

Hierosolymitanae vrbis totiusq. terra sanctae Tabula amplissima, in membrana manu Bironi Galligraphice delineata, viuidis coloribus auroque exornata, & Gallicè descripta, quam anno 1582. MICHAEL EYZINGER Austriacus, diligentissimus historiographus mihi communicauit.

(.)

His erè sunt præcipui autores ex eorum numero, qui hoc argumentum ex professo tractauerunt, & quorum specialem facio mentionem. Pluribus quidem usus sum, quorū non memini, quòd eorū hoc calamitoso tempore perditis libris, loca citanda describere nō potuerim. Scriptorum autem, qui quasi aliud agentes mihi scribēdi materiam præbuerant, longum foret catalogum texere, ex ijs quibus annotantur locis, poterunt intelligi. In delineando autem & sculpendo, usus sum opera & arte egregij pictoris Iohāni Verheyden Mechliniensis, & peritissimorum cælatorum Francisci Hogenbergij Mechliniensis, & Arnoldi de Loofe Bruxelensis.

LOCO-

LOCORVM INSIG- NIORVMQVE HISTO- RIARVM HVIVS COMMENTARII IN- dex. in quo ordinariè nomina propria aut rariora quæ ven- da sunt. antè communia. L. vera N. numerum in descri- ptione loci præfixum. P. verò libelli huius pagi- nas designat.

- A.
Aronis virga serua-
tur in arca n. 77.
Romæ in triumphū
portatur p. 48.
Ibidem feruatur p. 46.
Abacuc ab angelo in Baby-
lonem transfertur n. 215.
Abibonis sepulcrum n. 23.
Abraham filium suum im-
molat p. 53.
Absolonis monumentum
n. 227.
Aceldema ager n. 216.
mons ibid.
Achaz horologium n. 104.
aquæ ductus n. 241. Idolo-
latra p. 86.
Aera mons n. 27.
Adiabenorū regnū n. 73.
Adoniæ conuiuium n. 189.
Adonidis simulacrū p. 109.
Adulteræ absolutio n. 110.
Adyrum templi n. 76.
Aelia pag. 5.
Aelij Adriani victoria p. 39.
adificia p. 5.
Aerarium templi n. 103.
Ager figuli n. 216. fullonis
n. 217. regalium sepulcro-
rum n. 22. sanguinis n. 216.
Agrippæ palatium n. 56. ca-
tina p. 58. oratio n. 120.
structura n. 150.
Agrippin n. 5.
Alexandri magni pietas nu-
266.
Alexandri Pontificis crudeli-
tas n. 46. monumentum
n. 134.
Altare aeneum n. 88. aureum
n. 81. holocausti n. 83. incen-
si n. 81. 77. thymiamatis n.
81.
Annis Ierusalem n. 63.
Amon regis sepultura n. 15.
Amor amore allicit in pref.
b. 4. difficilia reddit facilia
ibid. b. 5.
Amphitheatrum n. 28.
Amygdalon stagnum n. 126.
Ananclures n. 108.
Anani pontificis crudelitas
n. 117. monumentū n. 237.
Ananie domus n. 35.
Angelus occidit Assyrios n.
220. transfert Abacuc in
Babylonem n. 215. Bagel-
lat Heliodorum n. 103.
mouet piscinam n. 62. ap-
paret

INDEX.

- paret Zachariæ n.81. con
 forat Iesum nu.188. in-
 struit Apostolos p.90.91.
 Apostolos e carcere edu-
 cit n.32. Petrum e carcere
 liberat. n.139. Herodem
 punit. n.264.
 SS. Angelorum templū n.8.
 Angularis lapis nu.154. por-
 ta. n.155. turris. n.169.
 S. Annæ domus. n.37. obuia
 tio viro n.156. obitus n.
 37. sepulcrum n.198. tem-
 plum n.37.
 Annæ pōtificis domus n.8.
 Antichristi ascensio pa.90.
 mors ibid.
 Antigoni cades. n.116.
 Antiochi Epiphanis arx nū.
 31. crudelitas pa.10.20. I-
 dololatria n.31. p.38.
 Antonia arx n.19.
 Antrum Iacobi n.218. Petri
 n.219.
 Apostatarū opera nu.31.49.
 p.40.
 Apostolorum lotio pedum
 n.6. fuga. n.212. latibula,
 n.226. incarceration n.32.
 liberatio ib. flagellatio
 n.35. concilium. p.11. sym-
 bolum ibid. diuisio ibi-
 dem.
 Aqua e templo n.173.
 Aquæductus nu.83.233.241.
 228.
 Aquarum porta n.158.
 Aquila aurea. n.102.
 Arca federis qualis sit. n.77.
 quæ contineat. ibid. po-
 nitur in monte Siō n.24.
 collocatur in templo ib.
 abscenditur p.44. secun-
 dum quosdam transser-
 tur in Babylonem ibi. e
 Babylōe reducitur p.45.
 Romæ in triumphū por-
 tatur. ibid. ibidem serua-
 tur p.46.
 Arca oblationis n.103.
 Archium n.30.
 Arcus Titi triūphalis p.45.
 Area Ornæ n.53.
 Armamentarium n.42.
 Armeni p.16.26.116.
 Arx Antio. hi n.31. Dauid n.
 3. Sion ibid.
 Asa rex cōburit idola p.95.
 Assyriorum castra. nu. 220.
 cades ib. castrum. n.149.
 Astaroth idoli sanum p.89.
 Athaliæ occissio n.119.
 Atrium exterius n.101. gen-
 tium ibid. interius n.87.
 Iudæorum ibid. sacerdo-
 tum. n.80.
 Aula regia n.3.29.56.137.
 Auro legis. sanguis Euaḡe-
 lii pretiosior est. p.38.
 B.
 B Aalpharasin. n. 230.
 Balduinus de Bullion
 fortia agit in ep. Ded.
 2. 3. b. & p.115.127. fit Rex
 Ierusalem pa.115. eius se-
 pultura. ib. epitaphiū ib.
 Balchæus Pontificis pa.49.
 Baris turris. n.29.
 Baruch legit prophetias Ie-
 remiæ n.94.

INDEX.

- Basilica n.87.
 Bauarorum heroum nobili-
 tas in epist. Ded. 12.
 Belidoli templum p.44.
 Benhennom n.186.
 Beniamina porta n.155.
 Bernices regia n.71.
 Bethania n.179.
 Bethara n.268.
 Bethel n.62.
 Berplagg. n.180.
 Bethsabec adulterium n.11.
 Bethsaida n.62.
 Betiso n.72.
 Bezetha ciuitas n.147. mōs
 n.148.
 Blasphemia punitio n.220.
 Booz columna n.89.
 Buccinatorum turres n.109.
 Bullioniorum heroum ma-
 gnificētia vide Godefrid.
 Balduinus, Eustachius.
 C.
 Adauerū vallis n.242.
 Caci illuminatio nu.
 200.
 Caelum vbi sit p.87.
 Caelum credentibus apertū
 pag.122.123.124.
 Canopolis n.147.
 Caesarum n.5.
 Caipha palatium n.17.
 Caluarie mons n.235. scissu-
 ra p.123.124 templū p.113.
 Campanarum vsu Iudei ca-
 rebant n.109.
 Campus sanctus p.101.
 Cancellaria n.50.
 Candelabrum aureum nu.
 82. Romæ in triumphū
 portatur p.45. Ibidem re-
 ponitur p.46.
 Cantorum suggesta n.98.
 Caphtetia n.153.
 Capitolia p.5.
 Capitolium p.9.
 Catece ciuitatis n.25. Hero-
 dis n.139. Regis n.4.
 Castellum contra vos n.181.
 Castra Assyriorum n.220.
 Chaldaeorum n.258. He-
 rodus n.31. Pōpeij n.204.
 Romanorum n.259.
 Castrū Assyriorum n.149.
 CENA aurea in templo su-
 spensa p.58.
 Cedron torrentis n.202. vallis
 n.117. vallis n.204.
 Cemiteriū publicum pa.95.
 Centurio confessor & mar-
 tyr. in præf. b.4.
 Cestij castrametatio n.266.
 Chaldaeorum castra n.258.
 Chamos idoli fanū n.193.
 Charitatis exemplum p.
 122. n.73.
 2. Cherubim n.78.
 Christus offertur p.39. sedet
 inter doctores. ib. à dia-
 bolo tentatur. ib. nego-
 riatores templo eiecit n.
 111. prædicat pa.39.57.56.
 57.83. curat languidū n.
 62. Peccatrici peccata
 remittit n.43. absoluit a-
 dultērā n.110. illuminat
 cæcū n.200. sanat hydro-
 picū n.41. lapidatur n.100
 101. Iazarū mortuū susci-
 tat n.179. vngitur pa.83.
 equi-

INDEX.

equitat super asinam n. 182. 153. 214. fiet primo p. 83. secundo p. 87. tertio p. 122. coram gentibus clarificatur nu. 101. ficut sterili maledicit nu. 184. proba. viduæ oblationē p. 57. prædicit futura nu. 213. a Iuda venditur n. 17. cum Apostolis agnū pasche halem comedit n. 6. eorum pedes lauat. ibid. eu charissiam n. 11. ut. ibid. transit torrentem Cedron n. 202. tristatur nu. 187. in hortu ter orat nu. 188. anxius sudat sanguinē ibi. ab Angelo confortatur ibi. Iuda traditur n. 112. à Iudeis capitur & ligatur ibi. captus ducitur n. 67. corā Anna alapa percussitur n. 8. corā Caipha accusatur n. 17. condemnatur ad mortē. ibi. conspuitur. ibi. velatur ibi. varie ceditur. ibi. tota nocte illuditur ibi. corā Herode iterū accusatur n. 137. alba veste illuditur ibi. corā Pilato rursus accusatur. n. 57. condemnatur ad virgas ibi. nuda tur ibi. flagellatur ibi. purpura induitur ibi. spinis coronatur ibi. varie illuditur ibid. conspuitur ibi. genis vellicatur ibid. variis modis caditur ibid. sic tractatus populo ostēditur n. 120. condemna-

tur ad crucē n. 115. proprijs vestib⁹ induitur ibi. crux ei imponitur n. 121. crucē portans ducitur ad montem Caluarie n. 118. consolatur filias Ierusalem n. 248. In mont. Caluarie vestes ipsi extrahuntur nu. 250. felle potatur. ibid. clavis crucis affigitur nu. 251. in cruce expanditur. ibi. cū cruce exaltatur. n. 252. In cruce suffixus occidentē respicit. p. 119. Vestes ei⁹ diuiduntur. n. 254. Horas tres viuis pender de cruce p. 121. a varijs varie ducitur ibid. pro insul tantibus orat ibid. latroni promittit paradysum ibi. matrem suam commendat Iohāni ibid. a Deo se derelictū conqueritur p. 122. dicit ibi. potatur acetum. ibid. implet prophetas ibid. Patri commendat spiritū ibi. moritur ibi. p. 123. a in morte eius in p. 123. b. 4. & p. 121. & f. 123. horas tres mortuus pender in cruce p. 123. laus & cor eius perfoditur ibi. Cruce deponitur n. 239. 255. sepelitur. n. 239. sepulcrū eius munitur. ibid. Die 3. resurgit ibid. apparet Magdalene ibid. mulieribus n. 250. Petro. 219. Iacobo. n. 218. Emauis n.

INDEX.

257. Decē Apostolis n. 6. Columbarium n. 126.
 Thomæ ibid. ascendit in Columna coronationis pa-
 cæli. p. 89. vestigia p. 114. flagellationis. p. 12.
 dum eius. ibid. iudicium 2. Columnæ aræ n. 196.
 eius. p. 90. 95. Concha aræ n. 90.
 Christus iudæis dorsum. gē Concliu Apostolorū p. 11.
 tibus faciem ostendit. p. Conciliū seniorum n. 35.
 119. & seq. Censitionis vallis p. 95.
 Christus caput Ecclesiæ p. Consistorium iudaorum
 90. n. 35.
 Christus fundamentum Ec- Contemplatio crucifixi in
 clesiæ. n. 154. præf. b. 4.
 Christianorum crucisgressi. Corban n. 103.
 ones n. 173. processiones i- Coibana ibid.
 bid. mos orandi p. 120 mos Core internus p. 124.
 sepeliendi. n. 239. Corona Domini invenitur
 Cidaris pontificis p. 50. pa. 112. Romam deferitur
 Cingulum pontificis p. 49. p. 113. servatur 114.
 Circus elongus n. 52. rotū Coronam spin. an. Reges
 dus n. 28. Ierusalem g. fiant p. 6.
 Cisterna Bathanae n. 82. Creatura Christo morienti
 Ciuitas columba. Sophon. compatiuntur in præfa.
 3. a. hæc est Ierusalem. b. 4. & p. 121 & seq. 123.
 Ciuitas David p. 8. inferior Crux Christi, unde ablata sit
 n. 26. noua nu. 147 sancta n. 197. eius longitudo n.
 p. 1. secunda nu. 125. supe- 121 portatur n. 119. enoi-
 rior p. 8. tur p. 119. abiectus p. 129.
 Claudis sanatio n. 18. sordidus operitur ibid.
 Clauis domini reperiuntur. ann. 1200. sub terra iacet
 pa. 112. Romam defertur. ibid. Diuinitus seruatur
 tur p. 113. ibidem seruan- pa. 110. ab H. l. re. inueni-
 tur 114. tur p. 111 miraculo. sona-
 Codbarich p. 7. ra: mulieris agnoscitur
 Cælum vide cælum p. 112.
 Cæna Domini n. 6. Crucis glorificatio p. 127.
 Cænicium anguli n. 33. Crucis supplicium prohibe-
 Cœnaculum Sion n. 6. tur p. 112.
 Collis Oliueti n. 183. Crucis inuentionis festum
 Colles reliquos quære in p- instituitur. ibid.
 prijs eorum nominibus. Crucis pars in templo Cal-
 uariæ

INDEX.

- uarie collocatur p. 113. à
 Persis asportatur p. 76. ab
 Heraclio reducitur ibid.
 in templo Caluarie re-
 ponitur p. 77.
Crucis exaltationis festum Diabolus Christum tentat.
 instituitur ibid. p. 39.
Crucis pars altera Romam 7. Diaconi ordinantur. p. 11.
 deferitur. n. 173. Ibide ter- Diabolum Christus vincit.
 uatur ibid. p. 112.
Crux lucida in aëre apparet Discipuli Apostolorum pag.
 p. 41. 11.
Crucis notæ in vestibus Iu- Domata Palæstina plana n.
 deorum ibid. 42.
Crucis gestionum origo n. Domus carceris n. 4. cedri-
 123. na n. 3. concilii n. 91. Da-
Crucigerorum ordinis in- uidis nu. 3. diuitis epulo-
 stitutio p. 112. nis. nu. 38. Domini n. 75.
Crudele facinus n. 45. epularum n. 12. exterior
Crypta subterranea n. 34. templi n. 3. forum nu.
Curia n. 35. 9. interior templi nu. 76.
Cuzumobarech p. 7. B. Mariae Virgin. nu. 12.
Cypressi Sion n. 7. principis Transactorum
Cyri pietas pag. 45. n. 41. Regis pag. salus Li-
 bani n. 42. vulgi n. 45.
D. Domos ceteras quære in
Danielis cibatio nu. 215. proprijs earum nomi-
 Davidis victoria p. 27. bus.
 9. n. 230. 238. aedificia pa.
 2. 3. 8. 9. 14. 11. n. 54. arx n.
 3. domus ib. palatium. ib.
 regia ib. sedes ib. solium
 ib. thronus. ib. ciuitas p.
 8. porta n. 162. turris nu.
 170. pietas. n. 24. adulteri
 um. n. 11. penitentia nu.
 24. fuga. nu. 202. theola-
 tria pa. 89. sepultura nu.
 221.
Decalogus in arca custodi- Draconis fons n. 185.
E.
Ecclēsia Catholica pa.
 90.
Ecclēsia præfertur Sy-
 nagoga p. 38.
Ecclēsia spōsa Christi n. 170.
Ecclēsiæ salus vnde p. 123.
Ecclēsia militans p. 2. trium-
 phans ibid.
Ec-

INDEX.

- Ecclesia sepulcri dominici pag. 77.
 p. 113.
 Ceteras ecclesias materia- Exedrae templi n. 92.
 les require in proprijs ip- Ezochiae structurae n. 16. 61.
 sarum non sinibus. 136. 200. 228. 232. 233. 241.
 Ecclesiasticae traditiones qua- datur ei signum sanitatis
 tenus seruandae in pief. b. i. n. 104. eius pietas pa. 95.
 Electio negotiatorum e tē- F.
 plo, n. 111.
 Elæon mons, n. 192.
 Eliæ domus, n. 221.
 Eliasib domus n. 17.
 Emach turris n. 174.
 Ementium electio n. 111.
 Ennom vallis n. 186.
 Ephraim n. 49.
 Ephod, ponit p. 49.
 Ephraim porta n. 157.
 Epularum Domus n. 42.
 Equites aurati vbi & quales
 erantur p. 117.
 Equorum curriculū n. 52.
 porta, n. 66. porta Orien-
 talis n. 158.
 Etebithemicus vic⁹ n. 261.
 Eroge mons n. 222.
 Esaias vide Isaias.
 Esdras legit legem corā po-
 pulo, n. 95.
 Esæorum origo, n. 49.
 Essenorum porta n. 67.
 Euāgelij sanguis auro legis
 pretiosior est, p. 38.
 Eucharistiae institutio n. 6.
 Euripi, n. 129.
 Eustachij de Bullion fortitu-
 do in epist. Ded. a. 3. & p. 127.
 Exaltatio S. Crucis pa. 76. &
 seq. eius festū instituitur
 Franciscanorum custodiūt sepul-
 crum
 Facies Christi n. 44.
 Facies magna p. 23. n. 73.
 Ianae idolorum, quere in
 proprijs eorū nominibus.
 Ferraria porta n. 137.
 Fictilis porta n. 158.
 Ficus, da, n. 184.
 Ficus ager n. 216.
 Fina Sion n. 26.
 Flori crudelitas, nu. 47. 71. p.
 62.
 Fons draconis, nu. 185. 3. re.
 gum n. 223. salutis p. 123.
 templi n. 83.
 Fontis porta, n. 158.
 Fōtes & liques quere in pro-
 prijs ipsorum nominibus.
 Formæ triumphalis p. 45.
 Forum lignarium n. 130. ma-
 gnū, nu. 46. materialū
 n. 130. pecuarium, nu. 70.
 Piscarium, num. 47. rerū
 v. n. 48. ibid. feruarium
 nu. 48. superius, numero
 12.
 Folia Ierusalem p. 3. nu. 177.
 templi p. 117.
 Fouea Ieremiae n. 224.
 Franciscanorum monasteri-
 um p. 12.
 Franciscani custodiūt sepul-
 crum

INDEX.

- crum Domini p. 116. Gregis porta. n. 165.
 Fullonis ager n. 217. menu- Gressus spacium p. 97.
 mentum. nu. 194. piscina Gymnasium. n. 49.
 n. 228.
 Furnorum turris n. 172. H.
- G.
- G** Abaon collis n. 24.
 Gabatha n. 115.
 Gabrielis apparitio n. 81.
 Gamaliths sepulcrum n. 25.
 Gareb collis, n. 200.
 Gath n. 35.
 Gazophylacia n. 92.
 Gazophilacium n. n. 103.
 Gehenna p. 87.
 Gehennom n. 186.
 Genath portan 159.
 Genes Christus adspicit p. 120.
 Gethsemani n. 187.
 Gigantum vallis n. 244.
 Gion fons inferior nu. 237.
 fons superior n. 233. n. 63
 n. 236. 10. tens. 241. vallis,
 n. 243.
 Goatha mons n. 235.
 Godefridi de Bullon virtus & victoria in epist. D. d. Helia domus, n. 221.
 a. 3. & p. 6. 4. et sequen. Heliodorus ab Angelis fla-
 126. huiusmodi p. 6. 9. 12. gellatur n. 103.
 tas. 39. 42. 114. Sepulchrum Hennom vallis n. 136.
 ibid. Henrogelid est, fons Rogel
 nu. 189.
 Golgotha mons n. 215.
 Gracis arcis n. 1. 13. domus Herodius crucem portat. n.
 Pitati p. 31. 32. Sion num. 186 eius humilitas ibid.
 14. Herois Adadmar Getha
 Grapte regia. n. 72. nu. 23. 1. p. 1. num. nu. 6.
 palati-
- H** Abitaculum Rechabi-
 tarum. n. 131. sacer-
 dotum. n. 50. scuta-
 riorum. n. 51.
 Haceldema ager. num. 216.
 mons. ibid.
 Hananeel turris. n. 168.
 Helena Adiabenorū regi-
 nae regia. n. 73. pietas ibi.
 mausoleum. n. 263.
 S. Helena Constantini Impe-
 ratoris mater religionis
 ergo Hierosolymam it.
 pag. 110. idola destruit. ibi.
 Crucē Domini quæ-
 rit. ibid. invenit p. 111. mi-
 raculo eam agnoscit pa.
 112. supra 30. templa in
 terra sancta erigit pa. 113.
 insignia eius ædificia pa.
 12. 13. 66. 84. 90. num. 197.
 198. 200. 216. 224. pagina
 113
 Helia pag. 4.
 Helia domus, n. 221.
 Heliodorus ab Angelis fla-
 gellatur n. 103.
 Hennom vallis n. 136.
 Henrogelid est, fons Rogel
 nu. 189.
 Herodius crucem portat. n.
 186 eius humilitas ibid.
 Herois Adadmar Getha
 nu. 23. 1. p. 1. num. nu. 6.
 palati-

INDEX.

- palatium n.137. viuariū n.144. carcer. nu.139. ædifician. 5.22.28.29.32.34. p.38. n.102. 112. 129. 137. 139.141. 142. 143. 144. 146. auaritia num.22. crudelitas nu.52.
- Herodis Antipæ impietas. nu.142.
- Herodis Agrippæ crudelitas, n. 47. 139. mors nu. 265. monumentū ibid.
- Hiebus p.2.
- Hiebusæi p.2.7.9.
- Hiebusæum p.2.
- Hieremias, vide Ieremias.
- Hierosolyma n.1.
- Hierusalem, vide Ierusalē.
- Hippicus turris nu.137.141. p.4. nu.143.
- Hippodromus n.512.
- Historiæ veritas, fundamentum est intelligētiæ spiritalis in præf. b.1.
- Holdæ domus n.123.
- Hollandiæ comes, est Rex Ierusalem p.115.
- Holocaustum salutis p.123.
- Horologium Achaz num. 201.
- Horti suburbani n.262.
- Hortus conclusus nu. 189.
- Herodis n.144. Oliueti nu. 188. Oza. n.1. regis ibid. regius, n.189. sepulcri Domini. n.230.
- Hospitale publicum n.145.
- Hostia pacifica p.122.
- Humilitatis exemplum. p. 11.6.77.
- Hydropici sanatio n.41.
- Hyrcani arx, n.29. hospitale, n.145. sepulchrum. n. 135.
- I.
- I Achin columna nu.89.
- S. Iacobi maioris martyrium nu. 47. templum ibid.
- S. Iacobi minoris antrum. n. 218. ieiunium ibid. ordinatio pag. 11. martyrium n.117. sepultura ibid. templum nu. 218.
- Iaddi pontificis insigne factum n.266.
- Iason Apostata n.49.
- Idolum primarium n.186.
- Idolatria pessima ibid. & n. 190.
- Idolorum fanum nu. 191.
- Idola gentium p.109.
- Idola confringuntur & cōburuntur p.86.89. n. 193. p.95.110.
- Idola cetera eorumq; fanagare in proprijs ipsorum nominibus.
- Iebus p.2.
- Iebusæi p. 2.7.9.
- Iebusæum p.2.
- Iebus porta n.166.
- Iebusalem p.2.
- Iehenna p.87.
- Iehennom. n.186.
- Ieremias prophetat n.131. p.87. capitur n.94.155. incarceratur nu.4. liberatur ibid. arcam abscō-
- M dit p.

INDEX.

- di. p. 44. eius fouea num. Infirmarium: n. 62. 145.
 224. ibreni, ibid. Inuentio S. Crucis. p. 111. e-
 Ierofolyman n. 1. ius festū instituitur, p. 112.
 Ierusalem, n. 1. conditur p. 2. Ioachimi domus, nu. 37. oc-
 floret p. 3. euertitur p. 3. re-
 flauratur ibid. & seq. ite-
 rum claret p. 4. rursum de-
 struitur p. 4. denuo extrui-
 tur p. 5. Inhabitata a Chri-
 stianis rursum floret p. 5. Ioannis Baptistæ conceptio
 occupatur à Saracenis, ibi. annunciat. n. 81.
 iterum à Christianis p. 6. Ioannis Apostoli crucis gres-
 rursum à Saracenis ibid. sio: n. 123. statio sub cruce.
 & s. à Turcis p. 7. eius anti- nu. 253. contemplatio, in
 quitas ibidem Hierosoly- præf. habitatio. n. 10. b. 4.
 mæ encomien in Epist. Ioannis pontific. monumen-
 Ded. a. 2. a. 3. in præf. b. 1. tum n. 135.
 post præf. in loc. sacrae scri- Ioas regis Israël triumphus,
 pturæ & p. 1. 2. Hierosoly- n. 157.
 mam religionis ergo vn Ioas reg. Iuda structura n.
 dicque ex toto Orbe con- 103. cædes, n. 16.
 curritur in epist. dedic. a. Ioathæ structura. n. 55. 108.
 3. & p. 116. Ioiadæ sepulcrum. n. 22.
 Iesus, vide Christus. Ionathæ Machabæi structu-
 Ignis perpetuus calitus de- ra. n. 153.
 missus in altari seruat. Iosaphat vallis. n. 204.
 n. 88. absconditur ibid. in- Ioseph nutritij Christi sepul-
 uenitur ibid. crum n. 198.
 Ignis è celo sacrificium ab Ioseph ab Arimathæa pietas
 sumit nu. 53. p. 37. Iudæos n. 239.
 comburit p. 40. Iosias rex idola destruit. pag.
 Imago Christi n. 47. 86. 89. n. 193. p. 95.
 Imaginū & picturæ vsus, nu. Iouis idolum p. 109.
 44. 53. 70. 78. 86. 90. 93. 113. Isaac à patre suo immolatur.
 Indi nu. 24. p. 116. n. 53.
 Infantes cātant osanna. p. 99. Isaia propheta n. 206. marry
 Infernus vbi sit. p. 87. eius tor- rium n. 225. sepultura ibi.
 menta. ibid. Iudæ Machabæi pietas, p. 38.
 Infernus Christi mortis fran- ædificia ibid.
 gitur, p. 122. Iudas Iscariot s. Christū vē-
 dit. n. 17. radun. 212. sup-
 sum suspendit n. 234. cre-
 puit

INDEX.

- puit medius. ibid. Languidi sanatio. n. 62.
 Iudas, alias Quiriacus in pu- 2. Lapidis Onychini. p. 50. 51.
 tecum sicum demittitur. Lapis Angularis n. 154.
 p. 111. inedia cruciatur ibi. Lapis Zoelith n. 189.
 extractus crucem quærit Lateranensis ecclesia pag. 32.
 & inuenit ibid. fit Christi- 46.
 anus, p. 112. Crucigeros in Laiba'a Apostolorum. nu.
 stituit. ibi. fit martyr. ibid. 216.
 Iudæorum mos orandi p. 37. Latio dext. martyr. in praef.
 mos sepeliendi p. 95. cruci b 4.
 fixio. n. 46. cædes. nu. 115. Latronum dispar exitus. p.
 47. p. 439. 124. crurifragium p. 109.
 Iudæis Christus dorsum, & sepultura. ibid. eorum cru-
 ces abijciuntur. ibid. inue-
 niuntur. p. 111.
 Iudæi templum Hierosoly- Lauacrum pecorum. nu. 62.
 mis reedificare conantes. 90. sacerdotum. n. 93.
 Diuinitus tribus prodigijs Lazarus huiusmodi. n. 38.
 impediuntur. p. 40. & f. q. Lazarus frater Martæ susci-
 eorum vestes crucibus si- tatur. n. 179. mensæ accu-
 gnantur. p. 41. bit pag. 83. eius sepulcrum
 Iudæorum reliquæ in fine 84.
 munci saluandæ. p. 110.
 70. Iudices ordinarij n. 35. Lex decem præceptorum ser-
 Iudiciaria porta nu. 166. uatur in arca pag. 44. Ro-
 Iudicij locus num. 66. 113. 115. mæ in triumphum porta-
 166. tur p. 45. ibidem seruatur
 Iudicium extremum p. 90. 95. p. 46.
 Iuliani Apostatæ impietas, Liber omnium virtutum in
 p. 40. præf. b. 3.
 Izatæ regis sepulcrum n. 263. Iignum crucis, vide Crux.
 L. Lithostrotos n. 115.
 Locustæ. Locustæ sacrificij p. 37.
 Luciani Antiocheni apolo-
 Iabrum æneum. ibid. gia p. 123. & seq.
 Iactantes canunt osan Lucus Molo. h. n. 190.
 na. p. 92. Lunæ forma in templis Sara-
 lacus inter 2. muros nu. 132. cænorum p. 42.
 Ianina aurea Pontifi. p. 50. Iuter æneus n. 90.
 Lancea Domini Romam de Lysimachi cædes p. 57.
 fertur. p. 113. M 2 Ma-

INDEX.

M.

- M**acarius Hierosolymæ episcopus p. 111.
 Macellum nu. 70. Mariæ matris Ioannis Marci domus n. 127.
 Machabæorū ædificatio p. 8. arx n. 29. habitatio ibid. palatium nu. 56. castrum num. 193.
 Machites n. 117.
 Magdalena vide Maria Mag dalena. p. 4. n. 143.
 Mala punica seu granata p. 49.
 Malchi mutilatio num. 212. sanatio ibid.
 Manahem cædes num. 55.
 Manassis structura n. 55. crudelitas n. 225. Idolatria p. 86. sepultura n. 15.
 Manna seruatur in arca numero 77.
 Manus Absalom nu. 227.
 Marc æneum n. 93.
 B. Mariæ Deiparæ virginis conceptio n. 37. præsentatio p. 52. obuiatio filio n. 12. crucisgressio ibid. statio sub cruce nu. 253. fidei constantia in præf. b. 4. n. 253. cōtemplatio in præf. b. 4. dolores n. 253. sepeli- tio filij n. 255. 239. habita- tio n. 37. 10. obitus nu. 10. sepultura nu. 198. assum- ptio in cælum ibid. tem- plum n. 10. 123. 198.
 Mariæ Magdalene castellū n. 179. domus ibid. Chri- sti pedes rigat & vngit n. 43. Ipsi caput vngit. p. 83. stat sub cruce n. 153. plo- rat ad monument. p. 108. Christū prima videt ibid.
 Maria Aegyptiaca peccatrix conuertitur p. 116. in de- sertio pœnitentiam agit. ibid. eius sacellum ibid.
 Mariam me turris n. 137. 142. p. 4. n. 143.
 Martha castellum n. 179. do- mus ibid. hospitalitas ibi- dem.
 Matthiæ electio n. 6.
 Mausoleum Helenæ nu. 263.
 Meah turris n. 174.
 Media porta n. 138. turris nu. 133.
 Melchisedech Hierosolymę conditor p. 2.
 Melchom idoli fanum nu. 191.
 Melisendis Regina p. 96.
 Mello vorago num. 16.
 Mensa aurea propositionis n. 84. 77. Romæ in trium- phum portatur p. 45. Ibi. reponitur p. 46.
 Meridionalis mons n. 222.
 Messia domus n. 39.
 Messiam Iudæi inaugurant p. 99.
 Milites aurati vbi & quales creentur p. 117.
 Moloch idolum n. 186.
 Moloch idoli lucus n. 190.
 Monasterium Franciscano- rum p. 12.

Mono.

INDEX.

Monobazi regia n. 74. 40. 62. 90.
 Mons Caiuariae nu. 235. Do- Neblosa turris n. 175.
 mini n. 2. filiae Sion nu. 53. Necmie ædificium p. 3.
 inclyrus n. 192. meridio- Negoriatorum electio nu.
 nalis n. 222. offensionis n. 111. porta n. 152.
 191. Oliuarum n. 192. Oli- Nero iudæis gratificatur n.
 ueti ibid. sanctus nu. 2. nu. 56.
 192. scandali n. 193. septen- Nicodemi pietas n. 239. sepul-
 trionalis n. 264. tēpli n. 35. crum n. 23.
 Mōtes ceteros quære in pro Noua Ciuitas n. 147.
 prijs eorum nominibus.

Monumentum Absalon n. 227. Cristi n. 239. Dauidis
 n. 22. fullonis n. 194. Hele-
 nae n. 263.

Monumenta reliqua quære
 in proprijs ipſorum no-
 minibus.

Moria mons n. 53.

Mors, Christi morte destrui
 pag. 122.

Moyſi virga portatur Ro-
 mæ in triumphum p. 45.
 Ibidem ſeruatur p. 46.

Muliebres turres n. 164.

Mulier moriens crucis tactu
 ſanatur p. 112.

Murus 1. & antiquus n. 54.

Murus 2. & medius n. 136.

Murus 3. & exterior n. 150.

N.

N Abuchodonosor, Dei
 ſlagellum p. 3. eius
 victoria nu. 258. p. 3.

37.

Natatoria Siloë n. 200.

Nathinæorum domus n. 40.

habitation n. 55. officiū n.

O Bedientiae exemplum
 n. 53. 131.

Offensionis mons nu.
 191.

Oldæ prophetiſſæ domus n.
 121.

Oliuarum mons nu. 191.

Oliueti mons ibid.

Hortus n. 188. collis n. 183.

Ophel n. 55.

Ophlas ibid.

Oraculum templi nu. 76. 79.

Orandi verſus orientem ori-
 go p. 120.

Ornæ area n. 53.

Ouiaria n. 70.

Oza hortus n. 15.

Ozæ ſtructuræ n. 157. 169. 171.
 præſumptio n. 222.

P.

P Acis templum p. 45. 46.
 Pœnitentiæ exemplum.
 n. 14. 43. 203. p. 116.

Palæſtinæ recta, plana. n. 42.

Palæſtra. nu. 9. 18. 49. 52. 140.

Palatium Agrippæ n. 56. Cai

M 3

phæ

INDEX.

- phœ n. 17. Dauidis n. 1. Herodis, nu. 137. Machabæorum n. 56. Pilati n. 57. Pōtifficum nu. 17. Prædum Romanorū n. 57. Salomonis, nu. 59. Turcæ, p. 12. 31. Reginæ n. 58.
- Palatia cætera require in propriis eorum nominibus.
- Palma n. 195.
- παρτος* id est, omnium vtrum liber, in præf. b. 1. 12.
- panes propositionis, n. 34. p. 45. 46.
- Pantheon nu. 191. paries à Iudæis erectus n. 56.
- Tarmentum Iudæorū n. 35.
- Pars sacra pag. 8.
- Pascha vitæ n. 6. passionis Christi epitome in præf. b. 2. eius mediatio grauiam reddit faciliam in præf. b. 5. pastophoria n. 92.
- S. Paulus Christianos persequitur nu. 201. pro se causam dicit n. 13.
- Peccata remittendi potestas datur n. 6.
- Pecuaria n. 70.
- Pedibus longitudo p. 64.
- S. Pelagia rugarium nu. 203.
- pœnitentia ibid. sepulcrū ibid.
- Penetrabile templi n. 76.
- Peplum Veronicæ n. 44.
- Peregrinorū hospitale n. 145. sepulcra n. 216.
- Peristercon n. 196.
- Petra columbarum ibid.
- S. Petri pro domino Zelus, n. 212. negatio n. 17. antrum n. 219. pœnitentia ibi, concilio p. 11. 52. claudis sanatio n. 108. incarceration n. 139. liberatio ibid. templum p. 15. n. 219. 44.
- Phanum, quære fanum.
- Pharaonis filii palatiū nu. 58.
- Pharis turris n. 147.
- Pharisæorum origo n. 49.
- Phaseli cædes n. 143.
- Phaselus turris n. 137. 143. p. 4.
- Phialæ aureæ n. 847.
- Philistotu cædes n. 230. 238.
- Pila n. 17.
- Pilati palatium, nu. 57.
- Pitaneum castrum n. 60.
- Piscaria n. 47.
- Piscina fullonis n. 228. inferior n. 200. interior nu. 61.
- Abatica n. 62. Siloe n. 200.
- Sion n. 18. Superior n. 228.
- Vetus n. 63.
- Piscinæ fori n. 74. portæ n. 162.
- Platea lata n. 151. portæ aquarū, n. 16. portæ Ephraim n. 151.
- Pœnitentiæ exemplū, nu. 43.
- Polyandron p. 87.
- Popæ castra n. 204. piciæ p. 38.
- Pons Antonia, n. 64. Cedrō n. 197. Sion n. 19.
- Pontificis palatiū n. 17. stola n. 29. Vestes n. 85.
- Pōtifex semel in anno ingreditur Sancta sanctorū, n. 75.
- Poppea pia vxor Neronis p. Iudæis interced. num. 56.
- Porta græca n. 95. anguli n. 155.

INDEX.

- antiqua n. 166. aquarū. n. Probatica piscina n. 62.
 158. aquilonaris tēpli n. 105 Processionum origo nu. 123.
 aurea n. 156. australis tēpli Proprietariorum n. 79.
 n. 106. Benjamin n. 135. cu- Propositionis mensa nu. 84.
 stodia n. 65. Dauid n. 162. 77. p. 45. 46.
 Ephraim n. 157. equorū n. Prostibulum n. 49.
 66. equorū orientalis nu. 7. Psal. pœnitentiales n. 24.
 158. Essenorū n. 67. excelsa Ps. phinaturis n. 175.
 tēpli, n. 108. ferrea n. 137. fi- Pueri cantant osanna p. 99.
 ctilis n. 158. fontis ibi. fun- Pyretum n. 238.
 damēti n. 107. Genath nu. I yrgus Stratonis n. 116.
 159. gregis n. 165. horti He- Pyri n. 238.
 rodis n. 109. horti regis n.
 160. Iebus n. 166. iudicialis
 n. 106. iudiciaria ibi. media
 n. 158. negociatorū n. 162.
 noua n. 94. occidentalis tē-
 pli n. 107. orientalis n. 156.
 orientalis tēpli n. 108. pala-
 tij pōt n. 161. pisciū n. 162.
 prior n. 63. regis n. 108. fa-
 cra n. 95. Sciri n. 108. spetio-
 fa n. 108. S. Stephani n. 157.
 165. stercoreis n. 163. sterqui-
 linij ibi. sublimissima tēpli
 n. 108. superior n. 21. Sur n.
 108. turriū muliebrium n.
 164. valis n. 165. vet^o n. 166.
 Portæ Sion n. 20.
 Porticus columnarū nu. 69.
 Salomonis nu. 87. templi
 n. 96.
 Prædia suburbana n. 262.
 Præsidium Sion n. 3.
 Præsidium Romanorū palati-
 um n. 57.
 Præsupitionis punizio n. 222.
 Prætorium n. 57. (n. 41.
 Principis Phariseorū domus
 Probatica n. 70.

Q Vercus Rogel nu. 225.
 Quiriacus, vide Iudas
 Quiriacus.

R Aphaim valis n. 244.
 Rationale pontific. p.
 50. 51. (227.
 Rebelliōis vindicta p. 39. nu.
 Rechabitarū habitatio n. 131.
 religio ibid.
 Regia Agrippæ n. 56. Berni-
 ces n. 71. Dauidis n. 3. Gra-
 pte n. 72. Helenæ n. 72. He-
 rodis n. 137. Machabæorū
 n. 56. Monabozi n. 47. regū
 Iuda n. 3.

Regia valis n. 227.
 Regina palatium n. 58.
 Regis domus nu. 3. hortus n.
 15. & 189. carcer n. 4.
 Regius hortus n. 189.
 Regnum ecelorum credenti-
 bus apertum n. 112.
 Regum Iuda cædes p. 14. nu.
 46 sepulcra n. 22.
 8. Regum Christianorum se-
 pulcra p. 114. 115.

M 4 Reli-

INDEX.

- Religiosorum exemplar n. 131. S. Saluatoris templum p. 16.
 Riuius in medio terræ num. 241. Sancta templi n. 80.
 Riui salutis p. 123. Sancta Sanctorum n. 76.
 Rogel fons nu. 189. quercus Sanctuarium n. 75. 80.
 nu. 225. Sanctum n. 80.
 Romanorum castra nu. 259. id pōtifex semel in anno
 Romanorum præsidium pa- ingreditur n. 76. Pompei-
 lat. n. 57. us id intrat pag. 38. item &
 Titus p. 39.
 Rupes eminens n. 197. Sanctum seculare n. 87.
 S. Sanguinis ager n. 216.
 Sanguis euangelij, auro le-
 gis pretiosior est p. 38.
Sacerdotum habitacula Sanhedrim n. 53.
 n. 50. lauacrum n. 93. Sapha n. 265.
 v. flus in tēplo p. 47. Saraceni corpore fatent nu.
 Sacerdotū in veteri lege mul- 200. eorum victoria p. 5.
 titudo ibid. 41. 42. ecclesia p. 17.
 Sacramentorum virtus vn- Satanam Christus vicit, pag.
 de p. 723. 122.
 Sacrificij locus p. 37. Scalæ sanctæ p. 32.
 Sacrificium salutis p. 122. Schola gentilitatis n. 49. infi-
 Sacrilegij puniitio n. 103. delium p. 70.
 Sadducæorum origo n. 49. Scissio montis Eroge num.
 Salahadinus capit Hieroso- 222.
 lymam p. 6. Scissura rupis Caluarix pag.
 Salem p. 2. 123. 124.
 Salomonis vnctio n. 236. & Scopos n. 266.
 dificia pag. 14. n. 16. 42. 54. Scutatorum habitaculum
 58. 59. 62. 69. 75. 76. 78. 80. n. 51.
 83. 87. 88. 89. 90. 92. 93. 96. Sectæ inter Iudæos ortæ nu.
 97. 101. 113. 114. 245. 49.
 palatium n. 59. Thronus Secunda Ciuitas n. 125.
 113. siagnum nu. 62. porti- Sedechix fuga n. 160. David
 cus n. 57. templum nu. 75. nu. 3.
 theolatria nu. 75. 76. & c. I. Sedes Dei loquentis n. 79. re-
 dolatria n. 191. p. 89. n. 193. gis in templo n. 97. Regū
 sepultura n. 22. Iuda p. 2. 9. & seq.
 Salus libani domus n. 42. Seir porta n. 108.

INDEX.

- Sela descensus n. 16.
 Selimus capit Hierosolymā p. 7.
 70. Senatores n. 35.
 Seniores populi ibid.
 Seniorum concilium ibid.
 Sentētia in Christum prima mortis nu. 17. secunda flagellationis n. 57. tertia crucifixionis n. 115.
 Septentrionalis mons n. 264.
 Sepulcrum Dauidis n. 22.
 Sepulcrum Domini n. 239. à Iudæis munitur ibi. agger operitur pag. 109. annis 300. sub terra abstrusum iacet ibid. Diuinitus feruatur p. 110. ab Helena in lucem profertur pag. 112.
 Templo magnifico includitur p. 113. Et gloria. pag. 114. 115. 116. 117.
 Sepulcrum B. Mariæ, nu. 198.
 Sepulcra Iudæorum nu. 205. peregrinorum n. 216. Regum Iuda nu. 22. 8. regum Christianorum, p. 114. 115.
 Turcarum p. 95. vulgi nu. 199. & p. 95.
 Sepulcra reliqua, quæ in proprijs ipforum nomini bus.
 Serpens à Moysē erectus, figura Christi in præf. b. 3.
 Serpentum stagnum n. 268.
 Siloe fons, nu. 200. natatoria ibid. piscina ibid. turris n. 176. vallis n. 205.
 Silua fletus nu. 238. frugifera nu. 267. suburbana n. 240.
 Simon Cyrenæus fert crucē n. 124.
 Simon cur dictus leprosus p. 83. eius domus p. 84.
 Simonis Machabæi, victoria, p. 10. 21. opus n. 27.
 Simonis Pharisei domus n. 43.
 Sion arx n. 3. filia n. 26. mons n. 2. piscina n. 18.
 Solis retrogressio n. 104.
 Solium Dauid nu. 3. regum Iuda ibid.
 Salomonis n. 113.
 Solyma p. 2.
 Specula n. 7.
 Specula n. 266.
 Speluncæ regiæ n. 152.
 Spiculatoris martyriū n. 47.
 Spinea Corona Domini induitur p. 112. Romam deferitur p. 113. feruatur 114.
 Spineam coronam Reges Ierusalem gestant p. 6.
 Spiritus S. aduentus n. 6.
 Spongia Domini Romæ feruatur p. 114.
 Stagnum Salomonis nu. 62. serpentum n. 268.
 Stella Magis reapparet num. 223.
 S. Stephanus ordinatur diaconus. p. 11. vidit cælum apertum n. 35. lapidatur n. 201. eius porta n. 157. 165. sepulcrum n. 23.
 Stercoris porta n. 163.
 Sterquiliniij porta ibi.
 Stola pontificis nu. 29.
 Stratonis Pyrgus num. 116.

INDEX.

turris ibidem.
 Stratopedon n. 139.
 Struthium stagnum n. 140.
 Subucula pontificis n. 85.
 Sudarium Christi n. 44.
 Suggesta Cantorum n. 98.
 Superbiæ punitio n. 222. 265.
 Superhumera pontif. p. 49.
 Sur porta. n. 108.
 Synagoga mater & nouerca,
 in præf. b. 3.
 Synagogæ præfertur Eccle-
 sia p. 38.
 Sylua vide Silua.
 Synedrium n. 35.
 Symbolum Apostolor. p. 11.
 Syri n. 127.

T.

T Abernaculum Moloch
 n. 186. Sion nu. 24.
 2. Tabulæ Decalogi in
 arca seruantur p. 44. Ro-
 mæ in triumphum portā-
 tur p. 45. Ibidem seruātur
 p. 46.
 Tabularium n. 30.
 Tecta Palæstinæ plana n. 42.
 Tempe p. 85.
 Tempestas magna p. 40.
 Templariorum origo nu. 59.
 Templum Domini n. 53. ædi-
 ficatur nu. 75. destruitur p.
 37. restauratur ibid. muni-
 tur p. 38. demolitur p. 40.
 Iudæi id reædificare nitū-
 tur ibid.
 Diuinitus tribus prodigijs
 impediuntur ibi dem. &
 seq. à Christianis reædifi-
 catur pag. 41. occupatur à
 Saracenis ibid. iterum à
 Christianis p. 42. rursum à
 Saracenis ibid. tandem à
 Turcis ibid.
 Templum Caluarix p. 113.
 Templū sepul. Domini ibid.
 Templum pacis p. 46.
 Tempia cætera quære in præ-
 p. prijs eorum nominibus.
 Terra visionis n. 53.
 Terræ motus magnus p. 40.
 n. 222. p. 123.
 Testudō trans fossam Ierusa-
 lem n. 162.
 Theatrum n. 112.
 Theatrum passio- nis Christi
 p. 113.
 Theatrum salutis p. 4.
 Theodoricus 6. Hollandiæ
 comes, Rex Ierusalem p.
 115.
 Thomas Christi vulnera vi-
 det & palpat in præf. b. 4.
 & p. 11.
 Tophet p. 86.
 Threni Ieremiæ nu. 224.
 Thronus Dauidis nu. 3. Salo-
 monis n. 113.
 Thuribulum pontific. p. 50.
 Tiara pontific. ibid.
 Tintinnabula pontifi. p. 49.
 Titi prima castra n. 266. peri-
 clitatio nu. 262. astrame-
 tatio n. 269. commiseratio
 p. 26. Victoria p. 48. 126.
 intrat sanctum sanctorum
 pag. 39. ingreditur mon-
 tem Sion p. 9. eius trium-
 phus

INDEX.

- phus p. 45. arcus triūpha-
lis ibid.
Titulus Dominicæ Crucis
Hebraicè, Græcè, & Latine
scriptus p. 119. cruci affigi
tur ibid. a militibus abijci
tur p. 109. annis 300. sub
terra iacet ibid. Diuinitus
seruatur p. 110. ab Helena
reperitur p. 111. Romæ de-
fertur p. 113. ibidem adhuc
seruatur ibid.
Tophet vallis p. 86.
Torcularia regis n. 25.
Torrens Cedron nu. 202. Gi-
on n. 241.
Traditiões ecclesiasticæ qua-
tenus seruandæ in præf. b. 1.
Transitus Salomonis n. 114.
subterraneus n. 34.
Tribunal n. 115.
Triūphus Christi in die pal-
marum n. 114.
Triūphus Ioas regis Israel,
n. 157.
Triūphus Titi & Vespasia-
ni p. 45.
Triūphalis arcus Titi ibid.
Tugurium S. Pelagiæ n. 203.
Tunica Pontificis p. 49.
Tunica Domini incōfutilis
n. 254.
Turcæ victoria p. 7. Palatium
p. 12. 31.
Turcarum sepulcra p. 95.
Turris angularis n. 169. Baris
n. 29. buccinatorum num.
109. centum cubitorum n.
174. Dauid num. 170. ex-
celsa num. 171. furnorum
- num. 172. magna num. 173.
nebulosa n. 175. regia n. 4.
Siloe n. 176. Suaronis nu.
136.
Turr. muliebres n. 164.
Turres reliquas, quære in
prijs earum nominibus.
Tyropæon vallis n. 16.

V.

- Valetudinarium n. 62.
145.
Vallis cadauerum n.
242. Cedron num. 117. Ce-
dron num. 204. confisio-
nis pag. 95. filiorum En-
nom num. 185. fontis nu.
243. gigantum num. 244.
Isapha. num. 204. mon-
tium ibidem. porta num.
165. profunda num. 177.
Raphaim n. 244. regia nu.
227.
Valles reliquas quære in pro-
prijs ipsarum nomini-
bus.
Vasa templi p. 44. 46.
Vaticanus mons n. 44.
Velum templi qual. nu. 86.
in morte Christi scinditur
ibidem. Romæ seruatur
p. 46.
Venditum eiectio nu. 11.
Veneris statua p. 109.
Veronicæ domus n. 44.
Peplum ibidem.
Vespasiani triūphus pag.
45.
Vestes pontificis n. 85.

facer-

INDEX.

- sacerdotum p.47. Ex virgine Christus nascitur
 Vestes Christi diuiduntur n. rus prædicitur n.206.
 254. Virtutum omnium liber in
 Vestibulum exterius templi præf.b.3.
 nume.101.interius templi Vita per Christum reparata.
 n.87. p.122.
 Vestigia pedum Christi pa. Viuarium Herodis nu.144.
 89. Salomonis n.42.
 Verus porta n.166. Vorago profunda n.177.
 Via agri fullonis nu.206. A. Vrbs sacra p.7.
 nathot nu.208. Bethel ib. Vriæ domus n.11.
 Bethleem n.245. captiuita Vena aurea n.77.
 tis Christi nu.207. Crucis Vulgi domus n.45: sepulcra
 n.118. deserti n.208. Emaus n.199.204.
 n.245. Engaddi n.209. Ga- Vultus Domini n.44.
 baon n.246. Galileæ num.
 269. Gaza nu.245. Iericho X.
 n.209 introitus equorum
 n.119. Ioppe n.245. publi- X Enodochium n.145.
 ca n.222. Samariæ nu.269. Xystum n.146.
 Silo n.246. Viæ Ierusalem Xystus nu.120.
 silice strata n.245.
 Victima pacifica p.122. Z.
 Vicus Ierusalem n.270.
 Viduæ oblatio p.57. Z Achariæ lapidatio n.99.
 Virga Aaron seruat in ar- Z sepulcrum n.229.
 ca p.44. Romæ in trium- Zachariæ sacerdoti angelus
 phum portatur p.45. apparet n.81.
 ibid. seruat p.46. Zoeleth lapis n.189.
 Virga Moysei portatur Ro- Zona pontificis p.49.
 mæ in triumphum p.45. Zorobabelis ædificium pag.
 ibidem seruat p.46. 37.

FINIS

